

EKONOMIKAS UN KULTŪRAS AUGSTSKOLA

Kultūras vadība

Alise Cibule

**“BĒRNU IZKLAIDES PASĀKUMU
RISKU VADĪBA UN PILNVEIDOŠANAS
IESPĒJAS”**

Bakalaura darbs

Darba zinātniskais vadītājs

MBA, Jeļena Budanceva

Rīga – 2018

Noslēguma darba novērtējuma lapa

Bakalaura darbs “Bērnu izklaides pasākumu risku vadība un pilnveidošanas iespējas.”
(turpmāk teksta – Darbs) ir izstrādāts Ekonomikas un kultūras augstskolas studiju programmā
“Kultūras vadība”.

Es, **Alise Cibule**, kā Darba vienīgais autors, atļauju / neatļauju (*vajadzīgo pasvītrot*)

Ekonomikas un kultūras augstskolai publiskot savu Darbu pilnā apjomā (ieskaitot arī pilna Darba komplektācijā ietilpstošus Darba failus).

.....

(paraksts, datums)

Darba zinātniskais vadītājs: MBA, Jeļena Budanceva

.....

(vārds, uzvārds)

(paraksts, datums)

Darba normkontrolieris:

.....

(vārds, uzvārds)

(paraksts, datums)

Darba recenzents:

.....

(vārds, uzvārds)

(paraksts, datums)

Darbs ir ieteikts aizstāvēšanai Valsts pārbaudījuma komisijā.

Studiju programmas Kultūras vadība direktors (-e)

..... darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījuma komisijas 20... gada sēdē un

novērtēts ar atzīmi ()

Valsts noslēguma komisijas priekšsēdētājs

.....

.....

.....

(vārds, uzvārds)

(paraksts, datums)

ANOTĀCIJA

Alise Cibule. Bakalaura darbs. Bērnu izklaides pasākumu risku vadība un pilnveidošanas iespējas.— Rīga: Ekonomikas un kultūras augstskola, bakalaura programmā „Kultūras vadība”, 2018.

Bakalaura darba apjoms ir 66 lappuses (neskaitot pielikumus). Bakalaura darbs sastāv no Ievada, Analītiskā apskata daļas, Praktiskās daļas, Secinājumu un priekšlikumu daļas un Izmantotās literatūras saraksta. Darbs satur 11 tabulas, 15 attēlus, 10 pielikumus un 32 izmantotās literatūras avotus.

Pētījuma aktualitāte: Interneta vietnē Culturelab, statistikas dati liecina, ka septiņu gadu periodā ir novērojams bērnu izklaides pasākumu apmeklētāju kritums - 2009. gadā apmeklētāju īpatsvars sastādīja 44%, savukārt 2016. gadā 38% (-6%). Pēc gūtajiem datiem var novērot pasākumu apmeklēšanas regularitāti- tiek apmeklēti ne vairāk kā divi pasākumi gadā. Pasākumus bērniem vai ģimenēm ar bērniem ir apmeklējuši kopumā 38% Latvijas iedzīvotāju (Culturelab,2016). Lai veicinātu statistikas datu palielināšos tika izstrādāts risku vadības un pārvarēšanas plāns.

Bakalaura darba mērķis ir padziļināt studiju procesā iegūtās toretiskās zināšanas un pielietot tās praksē, izpētīt un analizēt bērnu izklaides pasākumu riskus un pilnveidošanas iespējas, kā arī izstrādāt risku vadības plānu. Darba autore izvērtē bērnu pasākumu nozīmīgumu Latvijas kultūras dzīvē un riskus ar kādiem nākas saskarties bērnu pasākumos.

Pētījuma metodes: Bērnu izklaides pasākumu organizatoru intervijas, lai noskaidrotu, kā tiek identificēti riski un tie novērsti. Bērnu pasākumu apmeklētāju aptauja ar mērķi noskaidrot, kādus riskus saredz apmeklējot bērnu pasākumus un ar kādiem riskiem ir nācies saskarties. Iegūto rezultātu apstrādei izmantotas tādas apstrādes metodes, kā intervijas transkripcija, grafiskā analīze un novērojums.

Sasniegtie rezultāti: Izstrādāta risku vadības rokasgrāmata bērnu izklaides pasākumu risku novēršanai.

Atslēgas vārdi: bērnu izklaides pasākumi, risku identificēšana, risku vadība.

ANNOTATION

Alise Cibule. Bachelor's thesis. Management and development of risks for children's entertainment activities. - Riga: University College Economics and Culture, Bachelor's Culture Management programme, 2018.

Bachelor's thesis consists of 66 pages (excluding attachments). The work of the Bachelor thesis consists of the introduction, the analytical review, the practical parts, conclusions and part of proposals, table of used literature and sources. The work contains 11 tables, 15 images, 10 attachments and 32 sources of literature.

Research relevance: On Culturelab website, statistics show that, over the seven-year period, there has been a fall in the rate of visitors of children's entertainment-in 2009, the share of visitors amounted to 44%, while in 2016 38% (-6%). Following the data gathered, it is possible to monitor the regularity of the activities-no more than two events per year are visited. Events have been visited by children or families with children 38% of the population of Latvia (Culturelab,2016). A risk management and management plan has been developed to facilitate the palielināšos of statistics.

Research goal: The aim of the Bachelor's thesis is to deepen and apply theoretical knowledge acquired in the study process in practice, to explore and anticipate risks and development opportunities for children's entertainment activities, as well as to develop a risk management plan. The author of the work assesses the importance of child events in the cultural life of Latvia and the risks facing children's events.

Research methods: Interviews with children's event project organizers, interviews was took place to find out how risks are identified and prevented before and after events.Children event visitor survey to find out what kind of risks are seen when kids are attending event activities and what kind of risks have been encountered. Processing methods was used such as interview transcription, graphical analysis and observation were used to process the results obtained.

Main findings: In bachelor's thesis was developed a risk management guide, to prevent risks of children's event organization.

Keywords: children's entertainment activities, risk identification, risk management.

АННОТАЦИЯ

Alise Cibule. Бакалаврская работа. Управление рисками и совершенствование менеджмента рисков для детских развлекательных мероприятий. – Рига: Высшая школа экономики и культуры, бакалаврская программа «Управление культуры», 2018.

Объем бакалаврской работы составляет 67 страниц (не считая приложений). Работа состоит из введения, аналитического обзора, практической части, выводов, предложений и списка использованной литературы. Работа содержит 11 таблиц, 15 изображений, 10 вложений и 32 использованных источников литературы.

Актуальность исследования: Согласно веб-сайту Internet's Culturelab, статистика показывает, что количество посетителей детских развлекательных мероприятий за семилетний период сократилось - в 2009 году доля посетителей составила 44%, а в 2016 году - 38% (-6%). Согласно полученным данным, наблюдается регулярность посещаемости - не более двух мероприятий в год. В общей сложности 38% жителей Латвии посетили мероприятия с детьми (Culturelab, 2016). В целях содействия увеличению статистических данных был разработан план управления рисками и управления ими.

Цель исследования: Цель бакалаврской работы – углубление теоретических знаний, полученных в ходе учебного процесса, и применение их на практике, изучение рисков и возможностей для улучшения работы с рисками на развлекательных мероприятиях для детей, исследование и анализ рисков и возможности совершенствования, а также разработка плана управления рисками. Автор работы оценивает значимость детских мероприятий в культурной жизни Латвии и риски, с которыми приходится сталкиваться на детских мероприятиях.

Методы исследования: Интервью с организаторами детских развлечений, чтобы узнать, как определяются риски и как с ними бороться. Детский опрос посетителей, чтобы выяснить, какие риски наблюдаются при посещении детских мероприятий и какие риски встречались. Для обработки результатов использовались такие методы, как транскрипция интервью, графический анализ и наблюдение.

Результаты: Было разработано руководство по управлению рисками для предотвращения детских развлекательных мероприятий.

SATURS

IEVADS	7
1. ANALĪTISKAIS APSKATS	11
1.1. Izklaides pasākumu raksturojums.....	11
1.2. Pasākumu risku veidi.....	17
1.3. Pasākumu risku vadība	21
1.4. Risku vadības specifika bērnu pasākumos	27
2. SITUĀCIJAS IZPĒTE	30
2.1. Bērnu izklaides pasākumi Latvijā.....	30
2.2. Bērnu pasākumu likumdošanas regulēšana	35
2.3. Gadījuma analīze – bērnu pasākums “Kidz”	38
3. PĒTĪJUMA REZULTĀTU ANALĪZE	46
3.1. Interviju analīze	46
3.2. Anketēšanas rezultātu analīze.....	50
3.3. Risku vadības rokasgrāmata	55
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI.....	63
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS.....	65
PIELIKUMI.....	68

IEVADS

Izklaides pasākumi ir mūsu ikdienas dzīves sastāvdaļa, katram no mums pasākums var asociēties ar koncertu, teātra, operas, festivālu, mākslas izstāžu apmeklēšanu. Pasākumu ļoti bieži apzīmē ar vārdu *event*, tulkojumā uz angļu valodu. Šajā darbā autore sniegs teorētiskās nostādnes, par to, kas ir pasākums tā definīcija, kā pasākumu ir klasificējuši vairāki ārzemju autori. Pasākumu iedalījums ir ļoti dažāds, tādēļ šajā darbā apskatīsim bērnu izklaides pasākumus, apskatīsim risku vadību, iespējamos riskus bērnu pasākumos, kā arī tiks izveidota risku pārvarēšanas rokas grāmata.

Interneta vietnē Culturelab, statistikas dati liecina, ka septiņu gadu periodā ir novērojams bērnu izklaides pasākumu apmeklētāju kritums - 2009. gadā apmeklētāju īpatsvars sastādīja 44%, savukārt 2016. gadā 38% (-6%). Pēc gūtajiem datiem var novērot pasākumu apmeklēšanas regularitāti- tiek apmeklēti ne vairāk kā divi pasākumi gadā. Pasākumus bērniem vai ģimenēm ar bērniem ir apmeklējuši kopumā 38% Latvijas iedzīvotāju (Culturelab,2016). Bakalaura darbā ir apskatīti vairāki statistikas dati un likumdošana, kas ietekmē bērnus un atbildīgās personas, apmeklējot izklaides pasākumus, šī informācija palīdzēja darba autorei izprast labāk bērnu izklaides pasākumu risku specifiku.

Lai radītu kvalitatīvu bērnu izklaides pasākumu, projektu vadītājam ir jāpievērš liela uzmanība riskiem, vispirms ir jāapzinās kādi ir iespējamie riski un kā tos novērst, darba autore, veiks risku analīzi un piedāvās risku pārvarēšanas plānu jeb risku vadības rokasgrāmatu, veiksmīgai bērnu izklaides pasākumu izveidei.

Darba autorei, bakalaura darba ietvaros bija iespēja iegūt prakses vietu pasākumu aģentūrā “Qevents”, kuras laikā darba autorei bija iespēja pilnveidot savas zināšanas, izstrādāt un realizēt bērnu izklaides pasākumu “Kidz”, pasākums norisinājās 2018. gada 29. un 30. septembrī “Sky &More”. Projekta “Kidz” mērķis bija izveidot pasākumu bērniem, kura laikā bērni divu dienu ietvaros varēja piedalīties dažādās spēlēs, atrakcijās, tikties ar Latvijā zināmiem Youtube pārstāvjiem, bērniem bija iespēja iejusties DJ lomā un iemēģināt DJ prasmes, šo iespēju nodrošināja Latvijas DJ skola. Bakalaura darbā varēs iepazīties ar riskiem, kurus darba autore novēroja apmeklējot pasākumu, kā arī ar bērnu vecāku viedokli par šo pasākumu. Lai iegūtu vēl precīzāku informāciju par riskiem, kādi ir iespējami bērnu pasākumu laikā un organizēšanas procesā darba autore veica strukturētu interviju ar dažādiem projektu vadītājiem, kas bērnu pasākumu organizēšanā darbojās vairākus gadus.

Tēmas aktualitāte: Laba tēla veidošanā pasākumu organizācijām tā, lai to atšķirtu un padarītu to par unikālu tūrisma prātos, mūsdienās ir būtisks nosacījums globālās konkurences pasaulē. Šo shēmu var izveidot, izmantojot vietējās kultūras un vērtību popularizēšanu vai organizējot festivālus un īpašus pasākumus. Katru gadu pasaulē notiek dažādi festivāli un pasākumi, kas pilsētai pievieno tēlu un konkurences priekšrocības (The Role of Festivals and Cultural Events, 2012). Darba autore uzskata, ka pasākumu organizatoriem vajadzētu pievērst lielāku uzmanību tieši bērnu pasākumu organizēšanā. Bērni ir mūsu nākotne tādēļ, būtu nepieciešams jau savlaicīgi sniegt ieguldījumu, un izglītēt bērnus, lai augot bērniem izveidotu interese par kultūras produktiem, tas ne tikai palīdzētu kultūras nozarei attīstīties, bet arī bērniem sniegtu savādāku perspektīvi pret dzīvi un izklaides iespējām. Apmeklējot pasākumus bērni nodarbojas ar fiziskām aktivitātēm, prāta spēlēm, kas veicina domāšanu, bērniem tiek dota iespēja izmēģināt jaunas lietas, uzvarēt viņu bailes un veidot viņu uzticību. Ir pierādīts, ka tad, kad bērns ir fiziski aktīvs un cenšas uzzināt jaunas lietas, viņi izrāda augstāku pašvērtējuma pakāpi un lielāku izpratni par sasniegumiem. Protams, šādos pasākumos neizpalikt bez riskiem, jo visur kur ir iesaistīti bērni, risku līmenis ir augstāks. Pēc autores domām, katram projektu vadītājam būtu nepieciešams izstrādāt risku vadības plānu veidojot pasākumu, jo tas palīdzētu izveidot veiksmīgu kultūras projektu, kura laikā jebkurš bērns, kas apmeklēs pasākumu labi pavadīs laiku, kā arī bērnu vecāki būs pārliecināti un apmierināti, ka ir izvēlējušies pareizo pasākumu kuru apmeklēt bērnam. Bakalaura darba galvenais uzdevums ir veikt pētījumu tā lai iegūtie rezultāti, spētu palīdzēt jebkurai pasākumu organizācijai, kas izstrādā bērnu izklaides pasākumus.

Darba mērķis: izpētīt un analizēt bērnu izklaides pasākumu riskus un pilnveidošanas iespējas, kā arī izstrādāt risku vadības plānu.

Darba mērķa sasniegšanai tika izvirzīti sekojoši uzdevumi:

1. Izpētīt un analizēt tēmai atbilstošu teorētisko literatūru par bērnu izklaides pasākumiem un risku vadību
2. Raksturot bērnu izklaides pasākumu norisi un risku vadību
3. Analizēt bērnu izklaides pasākumu jomu Latvijā
4. Veikt interviju ar bērnu pasākuma projektu vadītājiem par riskiem bērnu pasākumos un veikt apmeklētāju anketēšanu
5. Izstrādāt risku vadības rokasgrāmatu

6. Izstrādāt secinājumus un priekšlikumus

Pētījuma metodoloģija:

Darba uzdevumu izpildīšanai tika izmantotas šādas datu vākšanas metodes

1. Dokumentu analīze
2. Anketēšana
3. Strukturēta intervija

Datu apstrādes metodes:

1. Transkripcija
2. Grafiskā analīze
3. Novērojums

Pētījuma ierobežojumi:

Tika veikta anketēšana, anketas aizpildīja 120 respondenti. Lai uzzinātu precīzākus datus tika veikta intervija ar 3 nozares pārstāvjiem. Kā arī darbā tika izmantoti statistikas dati par bērnu pasākumu apmeklētību (2007-2016.gads) dati tika iegūti no mājas lapas Culturelab.

Pētnieciskā darba izstrādes periods:

03.09.2018-21.12.2018

Nozīmīgākie izmantotie teorētiskās literatūras avoti:

Bakalaura darba tapšanas laikā, lielākoties tika izmanota ārzemju literatūra, kā piemēram, A.Shone un B. Parry grāmata “Successful event management a practical handbook”, D.Getz grāmata “Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned events”, P.J .Kitchin, N.Ferdinand grāmata *Events Managment* . Darbā ļoti noderīgu informāciju varēja iegūt no VIAA struktūrfonda vadības un kontroles departamenta mājas lapas, kurā ir apkopota jaunākā un svarīgākā informācija par risku vadības procesiem un Eiropas savienības struktūrfondiem. Kā arī ļoti svarīgu lomu darba tapšanā ieņēma- bērnu tiesību un aizsardzības likums, kurus darba autore apskatīja mājas lapas vietnē likumi.lv. Lai iegūtu precīzāku informāciju, par bērnu pasākumu apmeklējumu, darba autore darbā izmantoja interneta vietnes Culturelab, apkopotos pētījumus, izmantojot darbā statistikas datus par bērnu izklaides pasākumu apmeklēšanu.

Bakalaura darbs sastāv no trīs nodaļām. Pirmajā nodaļā tiek apskatīts izklaides pasākumu

raksturojums, tas tiek apkopots balstoties uz vairāku speciālistu viedokļiem, tiek apskatīti arī pasākumu risku veidi un pasākumu risku vadība, kā arī lai labāk izprastu bērnu pasākumus tiek apskatīta arī bērnu izklaides pasākumu risku specifika.

Otrajā nodaļā tiek apskatīti bērnu izklaides pasākumi Latvijā, tik analizēts ekspertu viedoklis par bērnu izklaides pasākumu organizēšanas specifiku, kā arī tiek aprakstīts bērnu pasākums “Kidz”, lai varētu iegūt konkrētāku informāciju par riskiem bērnu pasākumos.

Trešajā nodaļā var apskatīt bērnu pasākumu projektu vadītāju intervijas analīzi, pasākuma apmeklētāju aptaujas rezultātus, kā arī darba autores izstrādātu risku vadības pieejas un pārvarēšanas plānu.

Bakalaura darba nobeigumā ir apkopoti secinājumi un izstrādāti priekšlikumi bērnu izklaides pasākumu risku pārvarēšanas un pilnveidošanas iespējām.

1. ANALĪTISKAIS APSKATS

1.1. Izklaides pasākumu raksturojums

No angļu valodas tulkojumā *event* – *pasākums* ir ļoti plašs definīciju loks: Tas ir kaut kas savādāks un atšķirīgs, kāds svarīgs notikums, kas tiek radīts, lai atzīmētu ko īpašu. Tiek ietverti dažāda lieluma pasākumi, tie var būt ļoti mazi pasākumi, kā arī ļoti lieli, pat starptautiski (Definition of events, 2018). Autore uzskata, ka grāmatās un internetā ir atrodamas tūkstošiem definīcijas, kas paskaidro pasākuma nozīmi, taču katram no mums pasākums asociējas ar kaut ko citu. Pašlaik nav nevienas vispārpieņemtas pasākumu definīcijas. Daudzi autori ir apsprieduši iespējamo pasākuma definīciju un dažādus apzīmējumus. Tomēr ir tikai ierobežota vienošanās par standartizētiem pasākumiem, definīcijām vai kategorijām, kas jāizmanto. Atšķirības izpaužas dažādu autoru pieeju rezultātā, nosakot noteiktus notikumus. Lielākā daļa autoru piekrīt, ka pasākums ekonomiskā nozīmē ir daļa no pakalpojumu ekonomikas, un dažādas pieejas pasākuma noteikšanai ir videi raksturīgo īpašību sekas. Turklāt pasākumi ir ļoti universāli, tādēļ pasākumu definīcija var būt elastīga, lai tā atbilstu dažādām situācijām (The role of events in tourism development, 2015). Darba autore uzskata, ka vienas konkrētas definīcijas izveidošana, kurai piekristu, katrs no nozares ekspertiem, ir praktiski neiespējami, jo viedokļi ievērojami atšķirās, grāmatās, zinātniskajos rakstos vai interneta materiālos, var atrast dažādu autoru apkopojumus par pasākumiem un viņu domas, kur var novērot, ka katram no autoriem pasākumu definīcija ir pilnīgi dažāda.

“Pasākums ir vienreizējs vai rets notikums ārpus sponsorējošā vai organizatoriskā segmenta parastajām programmām vai aktivitātēm, kas attiecas uz pircēju vai viesi – speciāls pasākums ir lieliska atpūtas iespēja, socialā vai kultūras pieredze ārpus ierasto izvēļu kopuma vai ārpus ikdienas pieredzes” (Beloviene, 2018). Darba autore uzskata, ka ir ļoti grūti atrast vienu definīciju, kas paskaidrotu vārdu *pasākums*, jo ir ļoti daudz specialistu un viedokļu par šo nozari. Savukārt, Goldblatt bija viens no pirmajiem, kurš mēģināja definēt vārdu pasākums, šajā grāmatā viņš norāda: “Pasākums ir īpašs notikums, tas ir unikāls brīdis, kas tiek svinēts ar ceremoniju un rituālu, lai apmierinātu īpašās vajadzības.” Savukārt, Getz piedāvā šādu pasākuma definīciju – pasākums ir īpašs notikums, vienreizējs vai retāk sastopams notikums, visbiežāk sastopams ar dažādu programmu un aktivitātēm (Seeking of definition of special events, 2007). Šīs definīciju apkopojums uzskatāmi parāda to, cik definīcijas savā starpā ir saistošas un līdzīgas, taču tomēr pilnīgā atšķirīgas.

Lai izparstu, lapāk pasākumu, tika apskatīts autoru A. Šouna un B.Perija pasākuma iedalījuma apkopojums (1.att).

1.att. Pasākuma iedalījums (Avots: Successful event management a practical handbook)

Šajā attēlā ir atspoguļots pasākumu iedalījums, pasākums ir sadalīts četrās daļās: Atpūtas pasākumi, kultūras pasākumi, organizatoriskā rakstura pasākumi un personiskā rakstura pasākumi. Šajā attēlā (2.att) ir atspoguļots uzskatāms pasākumu iedalījums, bet jāatdzīst, ka pasaulē ir vēl vairāk iedalījumu un skaidrojumu. Lai iegūtu precīzus rezultātus būtu npieciešams izvērtēt pilnīgi visu autoru darbus, taču šādu pētījumu veikt ir praktiski neiespējami, jo informācijas apjoms ir pārāk liels. Pēc autores domām, katram no mums pasākums saistās ar savām izjūtām un pieredzi, tādēļ arī ir ļoti grūti noteikt pasākuma vienu definīciju, protams, raksturot izklaides pasākumus mēs varam dažādi, šajā attēlā ir parādīti četri lielākie iedalījumi, kā var iedalīt pasākumu, taču šie iedalījumi sadalās vēl sīkākās daļās.

2.att. Pasākumu raksturojošās īpašības (Avots: Successful event management a practical handbook)

Parasti, ja runa iet par pasākumu, tad šis vārds uzreiz asocējas ar unikalitāti, jo katrs no pasākumiem ir unikāls, kaut kas atšķirīgs. Pat, ja pasākums atkārtojas vairākas reizes, tad tas ir pieskaitāms pie kategorijas unikāls, pasākumu tādu padara cilvēki, kuri tos apmeklē. Lai varētu labāk izprast pasākumu autori A. Šouns un B.Perijs, grāmatā ir apkopojuši vairākus vārdus, kas asocējas ar pasākumu. Pašā pirmajā vietā ierindojas unikalitāte, tad ilgums, atmosfēra un serviss, darbietilpība, ierobežots laiks, netveramība, rituāls vai ceremonija kā arī personiskā mijiedarbība. Katrs no šiem iedalījumiem ir netņemama pasākuma sastāvdaļa.

A.Šouna un B.Perija grāmatā piedāvātais iedalījums pēc pasākuma plānošanas un organizēšanas sarežģītības pakāpes (1.tabula). Šajā tabulā var aplūkot konkrētu pasākumu tipoloģiju, jeb iedalījumu, pēc kurua mēdz iedalaīt pasākumus pēc to veidiem.

1. tabula. Pasākuma tipoloģija (Avots: Successful event management a practical handbook)

Augsta						Pasaules olimpiskās spēles
Nenoteiktība	Kāzas, Dzimšanas dienas ballīte, Vakariņas šaurā lokā.	Nothing Hilar koncerts, Ciemata svētki	Politiskās partijas konferences, Auto kompānijas izstāde Apmācību konference	“Lion Club”sākums, “London Motors” izstāde	Francijas Grand Prix, Deventeras grāmatu tirgus	“Ženēvas moto šovs, Berlīnes kino festivāls
Zema	Individuāls	Grupas	Organizācijas	Vairāku organizāciju	Nacionāls	Starptautisks

Tabulā atspoguļotas dažādu mērogu pasākumu grupas un to iedalījums. Tabulā ir pārskatāma nenoteiktība, augsta un zema sarežģītības pakāpe. Pēc šīs tabulas var uzskatāmi salīdzināt dažādu līmeņu un iedalījumu sarežģītības pakāmes organizēšanā un plānošanā. Pēc autores domām, A.Šaunam un B.Perijam ir lieliski izdeviens apskatīt pasākuma definīciju un iedalījumu no viņu skatu punkta, lai iegūtu lielāku priekšstatu, kas tad ir pasākums apskatīsim arī citu autoru viedokļus.

Izklaides pasākumu vēsture ir meklējama vairākus tūkstošus gadus senā pagātnē. Pasākums izpaužas kā rituāls, koncerts, svētki, mīļoto cilvēku sanāksšana kopā. Pasākuma pētniecība ir sākusies nesen, tas izskaidrojams ar piedāvājuma straujo palielināšanos. Savā grāmatā A.Alens izklāsta savu pasākuma definīciju- pasākums ir ikdienas dienām neraksturīgs notikums, tiek rīkots, lai cilvēki satiktos, izklaidētos, izglītos (Allen,2009).Autore uzskata, ka arī alu cilvēki neapzināti piedalījās pasākumā, kad devas kopā medīt, vai sildīties pie uguns pavarda. Savukārt Pasākumu projektu vadība ir mērķtiecīgs darbību kopums, kas vērsts uz laba rezultāta sasniegšanu, atbilstoši projekta prasībām, pasākuma projekta realizāciju var ietekmēt dažādi apstākļi. Lai pasākuma projekts būtu kvalitatīvs, ir nepieciešama iepriekšēja pieredze, lai šo projektu vadītu un organizētu (Uzulāns 2004). Katrs pasākums sastāv no iepriekš izstrādāta un pārdomāta projekta.

Izklaides pasākums, kurš tiek speciāli organizēts ir sociāls fenomens, kurš sevī ietver konkurētu mērķauditoriju. Pasākuma galvenais uzdevums ir socializācija- veidot kontaktu ar cilvēkiem, svinēt, kā arī veikt dažādus darījumus. Autors Donalds Gecs savā grāmatā ir centies apkopot dažādas definīcijas, no kurām autors uzsver vārdu: notikums- kaut kas, kas notiek konkurētā vietā un laikā, uzmanības cienīgs un īpaši pārdomāts. D.Gecs savā grāmatā “*Pasākumu studijas un teorija*” pasākumu raksturo: Izklaides pasākumi sociāli notikumi, kuri ir izveidoti, lai varētu sasniegt īpašus rezultātus, veiktu pārdošanu (Gecz,2012).Vairāki

pasākumu pētnieki ir mēģinājuši klasificēt pasākumu pēc to tipa. Autore uzskata, ka ir grūti noteikt, kurš no viedokļiem būtu vispareizākais, jo nav viegli noteikt pasākuma robežas. Pasākumu var iedalīt pēc tā formas, programmas, tomēr – jāpiemin, ka jebkurš pasākums ir atšķirīgs, tas sevī var ietvert dažādas funkcijas un nozīmes. D.Gecs piedāvā pasākumu klasifikāciju, kuras pamatā ir seši pasākumu tipi: kultūras svinības, biznesa un tirdzniecības pasākumi, mākslas un izklaides pasākumi, sporta un atpūtas pasākumi, politiskie un valsts pasākumi, kā arī privātie pasākumi (2. tabula).

2.tabula. Pasākuma tipoloģija pēc D.Geca (Avots: Gecz,2012)

Kultūras svinības	Biznesa un tirdzniecības pasākumi	Mākslas un izklaides pasākumi	Sporta un atpūtas pasākumi	Politiskie un valsts pasākumi	Privāti funkcionējošie pasākumi
Festivāli, mantojuma, atceres pasākumi	Tikšanās, konvencijas	Plānoti koncerti, šovi, teātris	Līgas spēles, čempionāti	Sanāksmes	Rituālas / gadskārtējai svētki
Karnevāli, masku balles	Gadatirgus, izstādes	Mākslas izstādes	Viens pret vienu sacīkstes, tūres	Karaliskās izrādes	Salidojuma pasākumi
Reliģiski pasākumi un rituāli	Tirgus	Instalācijas un laikmetīgā māksla	Izklaides pasākumi	VIP viesu vizītes	Balles
Svētceļojumi	Izglītojoši, zinātniski kongresi	Balvu pasniegšanas ceremonijas	Sporta festivāli/ pasākumi	Militārie pasākumi	Kāzas
Parādes	Korporatīvi pasākumi			Politiski kongresi	

Savukārt pētniece Linna Van der Vagena (Lynn Van der Wagen) savā grāmatā apraksta arī pasākumu klasifikāciju, iedalot kultūras, sporta un biznesa pasākumos (3 tabula). Pētniece uzskata, ka sporta pasākumus varētu pievienot arī pie kultūras pasākumu kategorijas. Darba autore peirkīt, pētnieces teiktajam, par sporta pasākumu iedalīšanu pie kultūras pasākumu kategorijas, jo šajos pasākumos notiek saliedēšanās tiek spēlētas dažādas spēles, kā arī tiek atskaņota mūzika un tiek nodrošināti ēdieni un dzērieni.

3 .tabula. Pasākumu tipoloģija pēc L.Van der Vagenas (Avots: Lynn Van der Wagen, 2006)

Kultūras pasākumi	Sporta pasākumi	Biznesa pasākumi
Mākslas pasākumi Izklaides pasākumi Interneta un televīzijas pasākumi Kopienas pasākumi Sociālas aktivitātes Protesti Reliģiski pasākumi	Sacensību sporta pasākumi Sportiskas aktivitātes	Tikšanās un konferences Izstādes Veicināšanas pasākumi

Kā arī pētnieks Naidžels L. Viljams (*Nigel L. Williams*) ir apkopojis dažādu pasākumu pētnieku viedokļus par pasākumu klasificēšanu un iedalīšanu pēc to tipa (4.tabula).

4 .tabula. Pasākumu kategorijas pēc to tipiem (Avots: Nīgel, 2007)

D.Gecs	G. Bovdins u.c.	A. Šons & B. Perijs	Dž. Goldblats
Kultūras Mākslas Izklaides Sporta Izglītojoši Atpūtas Politiskie Personiskie Svinības	Kultūras Sporta Biznesa	Brīvā laika (izklaides pasākumi, sporta, atpūtas) Privāti(kāzas, dzimšanas dienas, gadadienas) Kultūras ceremonijas, (mākslas, kultūras mantojuma, reliģiskie) Organizatoriski	Civilie pasākumi Izstādes Gadatirgi un festivāli Hallmark Event Viesmīļie Tikšanās un konferences Sociālie dzīves cikla svētki Mazumtirdzniecības

Darba autore uzskata, izklaides pasākumu pieprasījums un piedāvājums ir pieaudzis, katru gadu tiek radīti arvien vairāk kultūras produkti. Kā arī attīstoties tehnoloģijām sāk viedoties dažādība – pasākumu tirgū ienāk arvien vairāk jaunu kultūras, mākslas, sporta, izklaides, atpūtas, personiskie u.c. pasākumu produkti.

1.2. Pasākumu risku veidi

Riski tiek definēti, kā negaidīts notikums vai apstākļu sakritība, kuru izraisītā rezultātā rodas negatīvas sekas, kas atstāj ietekmi uz projekta izstrādi vai turpmāku darbību.

A. Šouns un B. Perijs savā grāmatā apkopoja četrus viss izplatītākos riska veidus projekta/pasākuma laikā:

1. Ekonomikas risks- finansiāli zaudējumi, iespēja zaudēt savu sponsoru,
2. Uztāšanās risks- Iespēja, ka uztāšanās laikā nedarbojās aparatūra, vai kāds no pasākuma dalībniekiem nav ieradies,
3. Psiholoģiskais risks- atrašanās vieta, vai arī iepriekš ir noticis tāds pats pasākums ar sliktu slavu,
4. Psihiskais risks- veselības un drošības problēmas (Shone,Perry,2013).

Darba autore uzskata, ka pasākumos pastāv ļoti daudzi riski, tie var būt jau projekta izstrādes laikā, kā arī paša projekta laikā izveidojušies riski, organizatoriem ir jācenšas paredzēt iespējamus riskus un tos novērst.

No korporatīvo pasākumu, konferencēm, svētku dienām un līdzekļu piesaistīšanas pasākumiem, visiem pasākumiem ir nepieciešama plaša plānošana, lai efektīvi pārvaldītu riskus. Notikumu organizēšana var izraisīt vairākas neskaidrības, tās var ātri radīt kaitējumu cilvēkiem, īpašumam un reputācijai. Ar īpašiem notikumiem saistītie riski var ietvert: darba ņēmēja, brīvprātīgā dalībnieka vai personu ievainojuma risks. Risks var kaitēt organizācijas reputācijai, ja situācijas netiek apstrādātas labi. Finanšu problēmu risks, ko rada neparedzēti apstākļi, piemēram, nelabvēlīgi laika apstākļi. Bezpeļņas organizācijas, lielā mērā, paļaujas uz īpašiem notikumiem līdzekļu vākšanai. Tādēļ ir svarīgi atzīmēt, ka pasākumu organizatori ir atbildīgi par notikumu dalībnieku drošību ,kā arī īstermiņa saistības pastāv, lai aizsargātu rīkotājus - pat tad, ja pasākums ir neliels. Jāņem vērā arī tas, ka jāievēro papildu piesardzība, ja pasākumu apmeklē bērni vai nepilngadīgie. Lielāka uzmanība ir jāpievērš, ja pasākums ir iesaistītas ar bīstamām darbībām, ja notiek alkohola lietošana un azartspēļu spēlēšana. Ja paredzams liels apmeklētāju daudzums pasākumu rīkotājiem būtu jākoncentrējas uz pielāgotu notikumu riska risinājumu izstrādi, jo atbilstoša plānošana parāda atbildību un pienācīgu rūpību, rīkojot pasākumu. Šai pieejai jābūt visaptverošai un elastīgai, ko var piemērot dažādiem notikumiem un darbībām. Veicot veiksmīgu notikumu plānošanas procesu, jānosaka apdraudējumi, jānovērtē un jākontrolē riski, lai samazinātu traumu vai kaitējuma

potenciālu personām vai īpašumam. Oficiālās notikumu riska pārvaldības sistēmas galvenie komponenti ir šādi:

1. Formālais process notikumu pārvaldībai - no sākuma līdz beigām,
2. Politika un procedūras, kurās izklāstītas notikuma plānošanas "domas un nepatīkšanas" (tas var ietvert kontrolesarakstu vai virkni pasākumu, kas jāveic pirms notikuma, var izklāstīt),
3. Lēmumu pieņēmēji palīdz veicināt procesu un risku izmeklēšanu,
4. Vadības apņemšanās atbalstīt procesu,
5. Efektīvs pasākumu riska pārvaldības process var dot ievērojamus ieguvumus, piemēram: Samazināta nenoteiktība, kas saistīta ar notikumiem,
6. Lielāka pārredzamība visām ieinteresētajām pusēm,
7. Labāka saziņa, koordinācija starp ieinteresētajām pusēm,
8. Labāka sagatavošanās iespējamiem nevēlamiem notikumiem,
9. Procesa nepārtrauktība,
10. Samazinātas izmaksas (piemēram, finanšu, veselības un drošības, apdrošināšanas),
11. Visu līgumisko, juridisko un apdrošināšanas prasību sanāksme,
12. Atbilstoša zīmola aizsardzība pret nozīmīgiem riska darījumiem un reputācijas zaudējumiem (Event risk management, 2018).

Darba autore uzskata, ka pasākumi sevī ietver riskus, kas ātri var pārtapt par iespējamību, ka var notikt kaut kas neparedzēts, tādējādi izveidojot negatīvas emocijas pasākuma apmeklētājiem. Organizatoriem būtu jāapzinās iespējami riski un jāveic piesardzības pasākumi, lai projekts būtu izdevies. Riski ir ļoti sarežģīti un daudzpusīgi, tie var rasties negaidot, tādēļ, lai nepieļautu risku realizēšanos, būtu nepieciešams tos paredzēt iepriekš. Katrai organizācijai būtu vēlams katru pasākumu iztēloties no dažādām šķautnēm, iztēloties dažādus riskus, kas varētu notiek, lai neparedzētā gadījumā, kad patiešām notiek riska situācija projektu vadītājs ātri spētu reaģēt un visi pasākuma organizatoriskie dalībnieki spētu veikli izpildīt projekta vadītāja sniegtos norādījumus, riska novēršanas procesā.

Visbiežāk sastopamie riski kultūras projektos:

1. Sabiedriskās attiecības un mārketingi (resursi, finanses, reklāma),

2. Dokumentu, atļauju pareiza sagatavošana,
3. Drošības un veselības,
4. Pasākuma apmeklētāju menedžments (cilvēku plūsma, alkohola lietošana un pārdošana u.c),
5. Transports (Piegādes, autostāvvietas, sabiedriskais transports),
6. Laika apstākļi,
7. Theniksās problēmas,
8. Brīvprātīgie,
9. Bezatbildīga komanda (Asare,2013). Augstāk minētie riski ir sastopami praktiski visos kultūras pasākumos.

Pasākuma laikā var rasties iekšējie un ārējie riski, ņemot vērā to lielumu, darbības jomu, konkrētā aprīkojuma izmantošanu noteiktā laika posmā. Potenciālie riski var aptvert visas darbības jomas, tostarp pasākuma apmeklētāju un darba ņēmēju veselību un drošību, drūzmēšanos, vides riskus un atbilstību vietējiem likumiem un noteikumiem. Turklāt riski var būt gan iekšēji, gan ārēji un tos var radīt pasākuma dalībnieki vai pat pasākuma organizatori. Getz (2002) atklāj, ka tendenču krīzes un risks ir izplatītas parādības pasākumos. Getz (2002) noteica galvenos risku iemeslus, proti, progresīvas vai stratēģiskas plānošanas trūkumu. Tas varētu būt saistīts ar ierobežoto iespēju un zināšanām par pasākumu organizēšanu, lai sistemātiski plānotu riskus un risinātu ar tiem saistītos jautājumus. Allen (2008) arī atzīmē, ka lielākā daļa incidentu pasākumos rodas vadības nepilnības dēļ, tādēļ visiem pasākuma organizatoriem ir jāzina riska un riska pārvaldības jēdziens. Riska pārvaldība palīdz pasākuma organizatoriem veidot un vadīt notikumus drošākajā veidā, mazinot zaudējumus. Tādēļ ir svarīgi, lai pasākumu organizētāji formāli plānotu un izstrādātu stratēģijas, kas palīdzētu tikt galā ar neparedzētu notikumu iespējamām sekām. Risku parasti definē kā jebkādu draudus, kas negatīvi ietekmēs organizācijas spēju sasniegt savus mērķus un veiksmīgi īstenot tās stratēģijas. Austrālijas un Jaunzēlandes standarts risku definē kā "nenoteiktības ietekmi uz mērķiem". Glaesser risku definē kā "zaudējumu apjoma pieauguma un rašanās varbūtības" (Glaesser, 2006). Savukārt, Berlonghi uzskata risku par "faktiskais zaudējums vai zaudējuma risks" (Berlonghi,1994). Var secināt, ka no šīm definīcijām, risks ietver kaut kādu nenoteiktu veidu un šīs nenoteicamās iespējas var radīt zaudējumus organizācijai. Šādi bojājumi var ietvert fiziskus bojājumus, negatīvu publisku tēlu, tiesas prāvas vai finansiālus zaudējumus. Risks kontekstā ir definēts kā īpašā pasākuma vai festivāla iespējamība un sekas, kas neatbilst tās mērķiem. Tas varētu būt saistīts ar jebko, kas varētu ietekmēt pasākuma darbības rezultātu

vai jebko, kas būtu saistīts ar vides raksturlielumiem (Ferdianda,Kichin, 2012). Riskiem nav vienotas definīcijas, līdz ar to lai tos klasificētu arī nav vienotas pieejas. Darba autore uzskata, ka pasākuma organizatoriem ir jāizstrādā konkrēta startēģija, pēc kuras vadīties, lai varētu noteikti pasākuma iespējamus riskus. Kā arī kad riski ir noteikti, ir nepieciešams izstrādāt risku vadības plānu, kā riskus novērst vai samazināt risku iespējamības draudus. Katrs negaidīti izveidojies risks būtiski var ietekmēt organizācijas budžetu, kā arī tas var sagraut projektu vadītāja reputāciju. Tādēļ, lai apmierināts būtu gan projektu vadītājs, gan arī klients un apmeklētāji riski vienmēr ir jāapzinas un laicīgi ir jāizstrādā plāns to novēršanai.

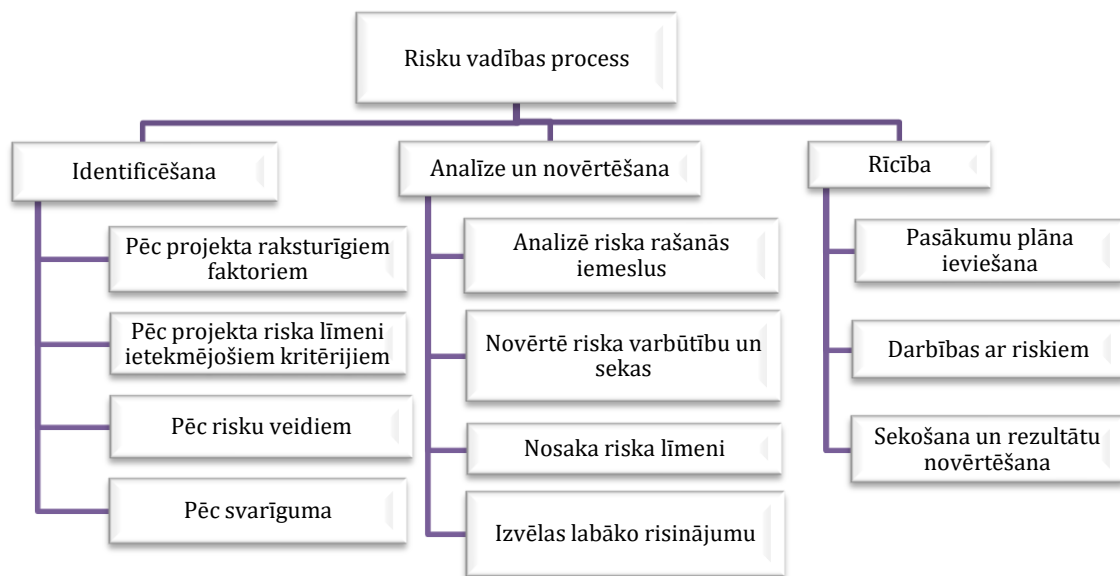
Saskaņā ar Leopkey un Parent (2009), risks ietekmē ne tikai pasākuma organizējošo komiteju, bet visus pasākuma dalībniekus. Riskus var iedalīt tajos, ko izraisa iekšējie spēki un ārējo faktoru izraisītie draudi. Tādēļ pasākumu vadītājiem ir jāsaprot un jāpārvalda riski, kas nav saistīti tikai ar uzņēmējorganizāciju, bet iespējamie ārējie riski no plašākas politikas, ekonomikas, vides, sociālās un tehnoloģiskās vides, kurā notiek šis pasākums. Getz (2007) definē riska pārvaldību kā potenciālo izmaksu, zaudējumu vai problēmu prognozēšanas, novēršanas vai samazināšanas procesu pasākumam, organizācijai, partneriem un viesiem. Leopkey un Parent (2009) uzskata riska pārvaldību par procesu, kas ietver visu iespējamo risku novērtēšanu attiecībā uz notikumu un tā ieinteresētajām personām, un pēc tam stratēģiski izvairoties, novērst, samazināt, izplatīt, pārdalīt, legalizēt vai izmantot attiecību pārvaldību, lai mazinātu identificētos riskus . Efektīva riska pārvaldība palīdz nodrošināt to, ka pasākums notiek visdrošākajā veidā un zaudējumi tiks mazināti un aizsargāti aktīvi (Ferdianda,Kichin, 2012). Darba autore var secināt, ka katram uzņēmumam ir nepieciešams savs risku vadības plāns, pēc kura vadīties un analizēt riskus. Var spriest, ka riskiem nav konkurētas klasifikācijas pa nozarēm līdz ar to tas sarežģī risku vadības procesus. Riski var būt gan iekšējie gan ārējie, līdz ar to ir ļoti jāuzmanas, lai riskus neveidotu paši darbinieki. Veidojot pasākuma projektu galvenais ir apzināties, ka riski pastāv, saparast, kā šos riskus novērst gadījumā, ja tiek sāk realizēties. Kā arī ļoti svarīgi organizatoriem pirms projekta izvedes un pēc projekta norises izveidot ar darbiniekiem kopsapulci par to kādi varētu būt iespējamie riski un par to kādi riski realizējas pasākuma laikā, lai veidojot nākošo projektu varētu mācīties no kļūdām un šādu risku veidošanos nepieļaut. Nākošajā nodaļā apskatīsim risku vadību, kā tā iedabās un kādi ir kritēriji pēc kuriem vadīties, lai izstrādātu perfektu risku novēršanas plānu.

1.3.Pasākumu risku vadība

Pasākuma riskus apraksta, lai varētu skaidrāk iepazīties ar riska jomu un izvērtēt risku ietekmi uz pasākumu. Lai pasākums notiktu bez aizķeršanās, starpgadījumiem un nebūtu pakļauts neveiksmei iepriekš veiktu nepareizu lēmumu dēļ. Pasākuma realizācijas procesā vispirms iespējamie riski ir jāatpazīst un jāsamazina iespējamie riska draudi. Izklaides pasākumu risku faktori un iespējamās sekas sniedz iespēju secināt, kādi varētu būt ietekmējošie faktori ārpus pasākuma plānošanas norises un īstenošanas robežām, kurus pasākuma organizatori nevar kontrolēt, tas palīdz organizatoriem jau projekta sākuma stadijā apzināties iespējamās kļūdas un riskus (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Darba autore uzskata, ja organizatori spēs riskus identificēt un apkopot visus iespējamās draudus, tad pasākums tiks veiksmīgi īstenots.

Izstrādājot pasākuma projektu, vispirms ir jāapzinās, ka pasākumu iesniegtos projektus ne tikai izvērtē pēc apkopoto risku daudzuma, bet arī cik efektīvi ir noteikti riski un kāds ir risku novērtējums, kā arī cik produktīvi un kvalitatīvi ir veikti risku samazināšanas pasākumi, lai uzlabotu projekta kvalitāti (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Pēc autores domām, ja iespējamās riskus iepriekš paredz, tad tas ievērojami samazina riska draudus, kuri varētu realizēties. Kā arī pirms pasākuma īstenošanas, projektu vadītājs redz cik daudz līdzekļu un darba spēku būs jāiesaista papildus, lai novērsu iespējamās riskus.

Risku vadība ir darbu realizācijas pieeja, kas ir jāīsteno jau pirms projekta sagatavošanas sākuma kā arī jāuzmana izklaides pasākuma projekta īstenošanas laikā. Risku analīze un to novērtēšana ir jāveic vairākas reizes, lai iegūtu precīzāku informāciju par riskiem, kā arī obligāti ir jārealizē plans kā novērst riskus vai vismaz samazināt riskus. Risku vadības process ir attēlots (3.att). Risku vadības procesi ir iedalāmi trīs daļās – identificēšana, analīze un novērtēšana, rīcība (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Veidojot pasākumu jeb pasākuma projektu ir sīki un smalki jāapzinās iespējamie riski, jā sastāda plāns, kādi tie varētu būt un kā no tiem izvairīties. Tas ir ļoti būtisks aspekts risku vadībā, jo bez risku vadības plāna, būtu ļoti grūti izveidot kvalitatīvu pasākumu. Darba autore uzskata, ka katram no izklaides pasākuma projektu vadītājiem vispirms vajadzētu izveidot darbinieku kopsapuci, kuras laikā tiktu apspriesti iespējamie riski, kādi ir saredzami pasākuma laikā, kā arī lai risku vadība būtu efektīvāka pasākumu organizācijas komandai būtu nepieciešams izveidot arī kopsapulci pēc pasākuma, kuras laikā visi projekta dalībnieki varētu dalīties savā pieredzē, kādi riski tika saskatīti, kā riskus novērsa un kas jādara, lai šie riski vairs neatkārtotos.

3.att. Risku vadības proces (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018)

Identificēšanas fāze notiek, analizējot datus un iegūto informāciju, lai varētu noteikt pasākuma projekta vājās puses, no dažādiem pasākuma projekta aspektiem. Šajā posmā nosaka visus iespējamus riskus, apskatot atbilstošās projekta aktivitātes, ņemot vērā zemāk minētos projekta raksturīgos aspektus:

1. novitāte
2. iepriekš formulēts mērķis
3. laika norobežotība
4. finanses
5. projekta organizācija
6. kompleksitātes varbūtība
7. juridiskā sadaļa
8. starpdisciplināritāte (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).

Katrs izveidots izklaides pasākuma projekts sevī ietver augstāk minētos faktoros, pēc kuriem vadās, lai varētu idenfīcēt pasākuma projekta iespējamus riskus. Katrā no šiem īstenošanas posmiem ir jāizvērtē visi iespējamie draudi un nepilnības, lai pasākums izvērstos bez nepatīkamiem starpgadījumiem. Visi iespējamie riski tiek sadalīti pēc to veidiem, lai projekta

vadītājs varētu saviem komandas biedriem uzticēt pienākumus, lai pasākuma projekta laikā uzdevumam deliģētās personas varētu produktīvāk izveidot uzdevumus risku novēršanai vai to samazināšanai. (VIAA struktūrforndu vadības un kontroles deaprtaments, 2018). Šāds sadalījums, ne tikai palīdz novērst riskus, bet arī atrāk tos identificēt un izveidot vadlīnijas, lai ātrāk noskaidrotu iespējamos riska draudus.

1. “Vadības riski – tie ir riski, kas ietekmē pasākuma projekta vadību, adiministrācijas darbu un vēlamo laika grafiku, tie var radīt citu risku izveidošanos. Ja, projektu vadītājam nav atbilstošas pieredzes, komanda nespēj sastrādāties, projektu nav izveidojis potenciālais projektu vadītājs, tādēļ pastāv iespēja, ka netiks saprasti projekta mērķi un uzdevumi.
2. Personāla riski – Šie riski attiecās uz projekta iesaistīto personālu, ja personālam nav pietiekošas zināšanas vai iemaņas, vai peronās tiek ļoti bieži mainīts.
3. Finanšu riski – Šie riski ir saistīti ar projektu finansiālo pusi, piemērma, projekta priekšfinansējuma trūkums, nav saprašanas tirgus cenās, nekorekti saplānota finanšu plūsma, kuras dēļ projekta izmaksas var ļoti atšķirties, no iepriekš plānotajām.
4. Īstenošanas riski – Riski rodas, ja process darbojās nepareizi vai nedarbojās vispār, tas var būtiski kavēt projekta izstrādes gaitu, piemēram, tiek veikta nepareiza aktivitāšu izvēle, izveidota neatbilstoša organizatoriskā struktūra, nepareizi defīneti uzdevumi.
5. Juridiskie riski – Riski veidojas neievērojot esošos normatīvos riska aktus, netiek ievērotas līgumsaistības, tiek veikta nekorekta iepirkuma procedūras veikšana” (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).

Ja, tiek izstrādāts liels pasākuma projekta plans, pec autores domām, ļoti svarīgi ir katram no projekta komandas darbiniekiem iedalīt kādu no augstāk minētajiem riska veidiem, lai atbildīgā persona varētu uzņemties pilnu atbildību par šo riska faktoru, veikt tā pilnu analīzi un izpēti, kā arī pēc identificēšanas posma veikt risku novēršanas plānu.

Analīze un novēršana piedāvā katram no jau iespējamajiem riskiem novērtējumu, apskatot pasākuma plānu un tā procesus un iepriekš veiktās darbības lai veicinātu risku samzināšanu. Vispirms vec riska veidošanās analīzi- lielākoties visi pasākuma projekta riski ir vienādi un saistīti savā starpā. Tāpēc pirms veic identificēšanas procesu vispirms izvērtē risku iespējamās cēloņus, kādi tie varētu būt un tad veic analīzi. Pastāv iespēja, ka tieši šo risku veidošanās izraisīs arī citus riskus. Pasākuma organizatoram arī ir jānovērtē riska iestāšanās varbūtība, tādējādi katram no riskiem piešķirot riska līmeni, apskatot riska iespējamās

draudus. (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Pasākuma organizatori definējot risku varbūtību un sekas, sniedz savam pasākumam iespēju izvairīties no nepatīkamiem pārsteigumiem.

“**Varbūtība** –projekta īstenošanas laikā iespējamais riska iestāšanās biežums. **Sekas** – tās var izpausties kā riska seku ietekme uz projekta īstenošanu kopumā, finanšu un cilvēku resursiem, plānotajām aktivitātēm un citiem projektam raksturīgiem faktoriem. Veicot novērojumu ir jāaskata projekta struktūra kopumā, jo dažas sekas, kuras sākumā var šķist nenožīmīgas, var izplēsties par ļoti lielām” (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Autore uzskata, ka veicot risku analīzi ir jāapzinās, ka katra no iespējamajām risku varbūtībām var pārtapt par sekām, kuras var arī izplesties, ja tās iepriekš nav apzinātas.

Riska līmeni nosaka, izmantojot riska līmeņa noteikšanas tabulu (5.tabula). Pastāv iespēja, ka projekta gaitā kāda no projekta komandas iesaistītajām personām nespēj īstenot savu iepriekš uzdoto uzdevumu, lai noteiktu riskus tāda, protams, riska varbūtība ir iespējama un sekas šīs kļūdas rezultātā var būt lielas, šāda gadījumā riska līmenis noteikti ir augsts (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Projektu vadītājam, noteikti būtu jāuzmana risku identificēšanas process, ja tas tiek deliģets vairākiem komandas biedriem.

5.tabula Riska līmeņa noteikšana (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018)

Varbūtība	Sekas		
	Nenožīmīgas	Viduvējas	Lielas
Gandrīz droši	Viduvējs	Augsts	Augsts
Iespējams	Zems	Viduvējs	Augsts
Reti	Zems	Viduvējs	Viduvējs

“**Riska līmenis norāda nepieciešamo reakciju** – tas parāda cik precīzi ir jāizstrādā risku vadības plāns, lai riskus varētu novērst vai samazināt, cik liela un kāda uzmanība ir jāpievērš riska iestāšanās brīdī, kādas ir iespējamās riska īpašības attiecībā uz izstrādāto projektu. Riska noteikšana palīdz koncentrēt projektu vadītāju uzmanību uz augsta līmeņa riskiem, tie palīdz noteikt, kad ir nepieciešama nekavējoša rīcība, kā arī kad jau esošajam rīcības plānam ir jāveic uzlabojumi.” Aplūkojot tabulā (Sk.1. pielikumu) pieejamo informāciju, var noteikt iespējamus riskus, kuru novēršanai vai pilnīgai samazināšanai ir jāizstrādā rīcības plāns. Projekta sagatavošanas posmā tiek veikta risku identificēšana, tie palīdz noteikt riskus ar **augstu** riska līmeni, kā arī riskus ar **vidēju** riska līmeni, (6.tabula) ieraksta nepieciešamo informāciju, lai iegūtu apkopojumu (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Riska līmeņa noteikšanas tabula lieliski noderēs, kā vadlīnijas, pēc kurām vadīties, kad riski ir identificēti un pasākuma organizatoriem pasākuma projekta izstrādes un realizācijas laikā nākas saskarties ar šiem riskiem.

6.tabula Tabula riska līmeņa noteikšanai (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018)

Riska apraksts	Iestāšanās aprēķins (1-5)	Riska līmenis	Pasākumu plāns riska novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona

--	--	--	--	--

Pielikumā ievietotās tabulas ir lielisks palīgs organizatoriem, tās palīdz sagrupēt un noteikt riska faktorus, kā arī noteikt to līmeni. Autore uzskata, ka katrai organizācijai, kura rīko pasākumu, būtu jāņem vērā šīs tabulas un jāapkopo visi iespējamie riski.

“Darbību apraksts un labākā risinājuma izvēle - lai neveidotos nelabvēlīgi notikumi, tiktu minimizēti zaudējumi, tiek izveidoti organizatoriski un tehniski pasākumi, lai novērstu riskus vai tos samazinātu” (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Lielisks veids, kā veidot pasākuma kvalitāti un ieslaistīt arī citus projekta komandas biedrus ir nepieciešams risku samazināšanas uzdevums deliģēt citiem projekta dalībniekiem tādējādi būs iespēja noteikt pēc iespējas vairāk riskus. Deliģētās personas būs saistītas ar minēto risku, kā arī iegūtie rezultāti būs jāsniedz. 2.tabulas 7.kolonnā „Darbību apraksts riska novēršanai vai samazināšanai” . Tabulas iedaļās svarīgi ir saplānot veicamās darbības, kas būs jāveic konkrētajai personai, kurai tiks sniegti norādījumi, kā novērst riskus. Sadaļā tiks aprakstīts riska cēlonis, sekas un rīcība iestājoties riskam. Šāda veida detalizēts plānojums sniedz iespēju savlaicīgi reaģēt uz iespējamajiem riska gadījumiem, samazina nenoteiktību un pozitīvi ietekmē cilvēku darbību riska apstākļos. Vecot risku darbības aprakstu, ir jāatdiznē kādi varētu būt iespējamie risku novēršanas pasākumi (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Pēc darba autores domām, organizatoriem, kuri veic pasākuma projekta izstrādi būtu nepieciešams sadalīt pienākumus, tādējādi būtu lielāka iespēja, ka tiek atklāti vairāki riski, kuri iepriekš nav pamanīti. Katra persona, kura būtu atbildīga par konkrēto risku iedalījumu sastādītu rīcības plānu, kā rīkoties, lai novērstu iespējamos riskus. Kā arī, kad ir izveidota risku analīzes tabula, pirms pasākuma būtu nepieciešams izveidot kopsapulci un pārrunāt visus iespējamos riskus un veidus kā risku samazināt vai novērst pilnība.

“Rīcība - pasākumu plāna ieviešana- projekta iesniedzējs un/vai riska atbildīgā persona rīkojas atbilstoši pasākuma plānā paredzētajām darbībām, lai novērstu vai mazinātu risku. Risku vadības procesā ir būtiski, lai visas projektā iesaistītās personas būtu informētas un laikus saņemtu informāciju par notiekošajām darbībām un plānotajām izmaiņām”(VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).Autore uzskata, ka ir svarīgi par katru risku informēt projekta komandu, kā arī kopā apspriest rīcības plānu, kā riskus novērst.

Risku vadība notiek vispasākuma projekta laikā, šie **riski ir periodiski jāpārskata**, lai pārliecinātos, ka pasākumu plāns joprojām ir atbilstošs. Veicot projekta programmā paredzētās aktivitātes, izriet situācijas, kad var iestāties kāds jauns riska drauds. Ja, nākās

saskarties ar šādām situācijām tad noteikti ir jāveic vēlreiz riska analīze un novērtēšana, kā arī jāpārskata pasākumu plāns risku novēršanai vai samazināšanai (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018). Protams, riski var rasties jebkurā brīdī, pat ja iepriekš šķiet, ka tie tika paredzēti. Taču, galvenais ir riskus savlaicīgi novērst, lai tie neizveido nekāda veida kaitējumu.

Darba autore uzskata, ka lai pasākums būtu veiksmīgs organizatoriem ir jādomā par riska vadības un risku plānu izveidošanu, jāapzinās visi iespējamie riski, kā arī jāizstrādā plans risku novēršanai. Bez riskiem pasākums nevar pastāvēt, tie ir un pastāvēs vienmēr. Viss lielākais izaicinājums organizatoriem ir identificēt un klasificēt riskus, jo lielākoties tās ir saistītas ar organizatorisko komandu un viņu darba kvalitāti. Katrai organizācijai risku vadība un identifikācija atšķirsies, jo katram no pasākumiem tie var būt dažādāki. Darba autore, noteikti ieteiktu izveidot risku noteikšanas un samazināšanas plānu pirms jebkura pasākuma, kurš tiek veikts. Tas palīdzēs izveidot kvalitatīvu pasākumu.

1.4. Risku vadības specifika bērnu pasākumos

Bērnu fiziskā spēlēšanās ir dabisks process, kas saistīts ar izaicinājumu, mazliet bīstamu un nedaudz riskantu. Bērni aktīvi piedalās visās spēlēs, gandrīz visi bērni mīl tauriņu sajūtu vēderā, kad viņi saskaras ar kaut ko, ko viņi nezina, viņi vēlas izmēģināt visu jauno un pārbaudīt vai viņiem sanāks. Citiem vārdiem sakot bērni meklē izaicinājumus un ļoti bieži sevi nostāda riska situācijās. Pēdējās desmitgades mūsdienu Rietumu sabiedrība ir pievērsusi arvien lielāku uzmanību bērnu drošībai pasākumos, kurus tie apmeklē. Visā pasaulē ir pastāvējušas debates starp politiķiem, vecākiem un cilvēkiem kuri strādā bērnu aprūpes jomā par to cik lielā mērā ir jāregulē riski, kad bērni apmeklē pasākumus. Pēdējos gados ļoti liels uzsvars tiek likts uz bērnu drošību, jo mēs vēlamies aizsargāt savus bērnus un izvairīties no nopietniem ievainojumiem (Children's risky play in early childhood education and care, 2011). Pēc darba autores domām, lai izveidotu pasākumu bērniem ir ļoti jāuzmanās, jo bērni ir tie, kuri ar riskiem saskarās visbiežāk, kā arī bērnus automātiski aizstāv likums, organizatoriem ir jābūt ļoti uzmanīgiem izveidojot pasākumu programmu.

Drošības tiesību akti attiecībā uz bērnu pasākumiem un spēlēm, kuras ir pieejamas šādos pasākumos cenšas regulēt un izvērtēt, kādas aktivitātes piedāvāt bērniem, lai bērni sevi nesavainotu. Pēdējos gados ļoti intensīvi tiek pievērsta liela uzmanība bērnu drošībai, gan vispārīgi, gan attiecība uz pasākumiem un spēļu veidiem, rotaļu laukumiem, skolām. Lai

pasargātu savus bērnus Norvēģijā ieviesa spēļu laukuma aprīkojuma drošības noteikumus. Noteikumu mērķis bija nodrošināt, lai visas publiskās spēles, spēļu laukumu iekārtas darbotos un nebūtu nekādu nepamatotu risku bērniem.

Iespējamais risks bērniem un jauniešiem apmeklējot pasākumus:

- Bērni, kuri pērk vai patērē alkoholu vai citus cilvēkus, kuri tos pērk,
- Netbilstīga uzvedība apmeklējot pasākumu,
- Bērni, kas pakļauti nepiemērotai izklaidei (Piemēram, pasākumā notiek priekšnesums/spēles, kuras paredzētas pieaugušajiem),
- Bērni, kas ir pakļauti riskam, neaizsargāti un / vai atstāti bez vecāku uzraudzības,
- Bērni, kas iegūst atļauju pasākumiem, kas paredzēti arī pieaugušajiem,
- Bērni, kas iesaistīti neatļautu vielu lietošanā,
- Pasākumi skolas vecumā bērniem un jauniešiem, kuri tiek pavadīti darba dienās ārpus skolas brīvdienām, kas var ietekmēt bērnu apmeklēšanu skolā nākamajā dienā (Children's risky play in early childhood education and care, 2011).

Protams, augstāk minētais uzskaitījums ir tikai piemērs, iespējajiem riskiem apmeklējot bērnu pasākums, šie riski var būt trīsreiz vairāk un daudzveidīgāki. Autore uzskata, ka bērni ir diezgan neparedzami līdz ar to risku līmenis bērnu pasākumos noteikti ir lielāks nekā pasākumos, kurus apmeklē pieaugušie. Ja pasākums notiek ārpus telpām, tad nepieciešams apsvērt ārkārtējus laika apstākļus. Piemēram, ilgstoša siltuma iedarbība var izraisīt karstuma dūrienu, dehidratāciju un ārkārtējos gadījumos letālu iznākumu. Ir svarīgi izstrādāt ārkārtas rīcības plānu, taču ir arī svarīgi novērtēt jaunās atrašanās vietas riskus. Ja pasākumā ēdat ēdienu, pārliecinieties, ka esat veicis atbilstošus pasākumus, lai mazinātu traumas vai atbildību. Riski var būt: alergiskas reakcijas, saindēšanās ar pārtiku, apdegumu traumas. Ja pasākums notiks nepazīstamā vietā ārpus atrašanās vietas, pārliecinieties, ka tiek veikti atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu bērnu drošību. Ja ceļojums ir nepieciešams, pārliecinieties, ka tiek veikti atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka bērni tiek droši transportēti uz pasākumu un no tā. Pasākumā tiek pasniegts alkohols, veiciet papildu piesardzību, lai aizsargātu organizāciju un nodrošinātu dalībnieku drošību, jāuzmana, lai bērni nelietotu alkoholiskos dzērienus. KontROLSaraksts var kalpot kā novērtēšanas atbalsts, lai pieņemtu galvenos lēmumus rīkojot pasākumu. Tas palīdzēs organizācijai pienācīgi sagatavot un saprast saistītos riskus un veikt uz informāciju balstītu riska pārvaldības un lēmumu

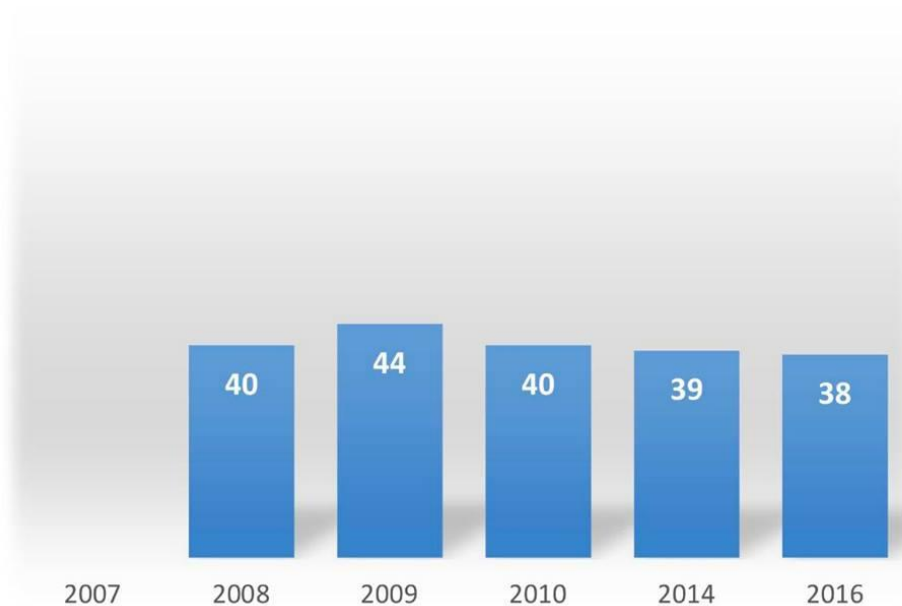
pieņemšanu (Event risk management, 2018). Meklējot teorētisko informāciju par risku vadības specifiku bērnu pasākumos, darba autore saskārās ar grūtībām, jo šāda veida literatūra bija pieejama ļoti maz, taču darba autore secināja, ka nav atsvišķš iedalījums kā veikt bērnu pasākumu risku vadību, taču riski ir daudz vairāk un atšķirīgāki, nekā apmeklējot parastus pasākumus.

2. SITUĀCIJAS IZPĒTE

2.1. Bērnu izklaides pasākumi Latvijā

Bērnu izklaides pasākumi Latvijā ir daudz un dažādi, lai noskaidrotu statistiku, cik kultūras pasākumus apmeklē ar bērniem biedrība Culturelab 2016. gadā veica pētījumu „Kultūras auditorija Latvija, situācija, procesi, tendences, “ tajā iekļaujot sadaļu „Pasākumi bērniem vai ģimenēm ar bērniem.“ Darba autore vēlējās apskatīt statistikas datus, lai gūtu lielāku priekšstatu par bērnu izklaides pasākumiem.

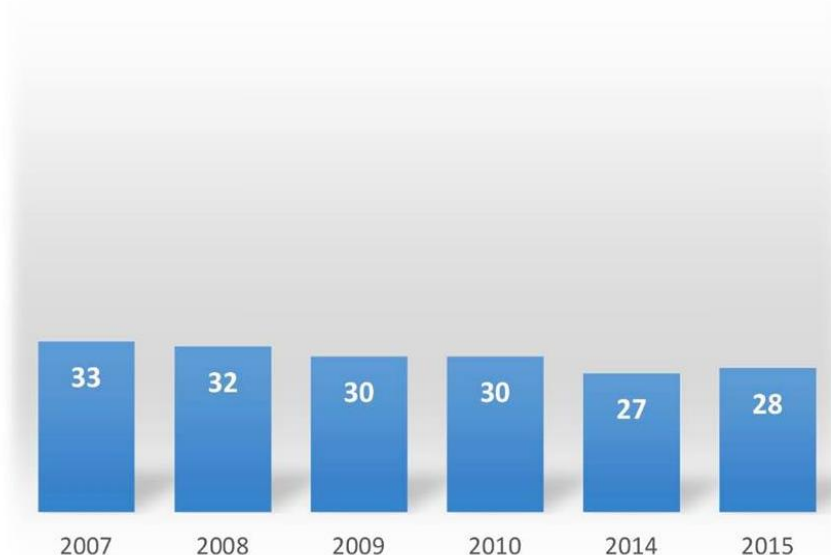
Pasākumus bērniem vai ģimenēm ar bērniem ir apmeklējuši kopumā 38% Latvijas iedzīvotāju. Septiņu gadu periodā ir novērojams pasākumu apmeklētāju kritums - 2009. gadā apmeklētāju īpatsvars sastādīja 44%, savukārt 2016. gadā 38% (-6%). Pēc gūtajiem datiem var novērot pasākumu apmeklēšanas regularitāti - tiek apmeklēti ne vairāk kā divi pasākumi gadā (5.att).

5.att. Pasākumu bērniem īpatsvars - tie kas ir apmeklējuši vismaz vienu reizi gadā (Avots: Culturelab, 2016)

Pēc darba autores domām, ir novērojams liels bērnu pasākumu apmeklētāju kritums, katru gadu tas ir ievērojami samazinājies.

Bērnu pasākumu apmeklējuma samazināšanās atbilst mājsaimniecību sadalījumu pēc demogrāfiskā tipa un statistikas datiem 2007. gadā 33% mājsaimniecībās bija bērni, tad 2015. gadā šādu mājsaimniecību īpatsvars samazinājies līdz 28% (6.att).

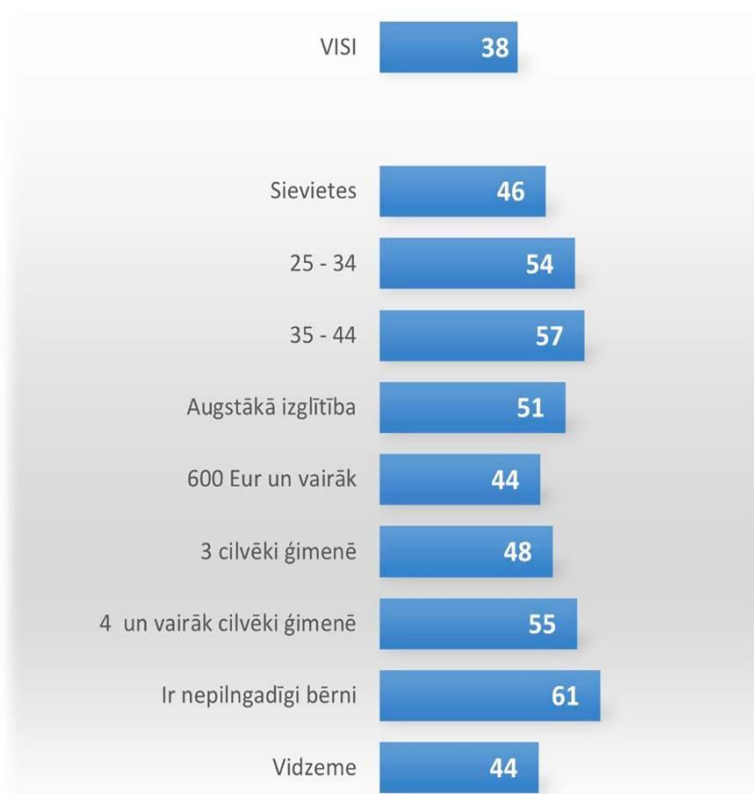

6.att. Mājsaimniecību īpatsvars ar bērniem (Avots: Culturelab,2016)

Pēc darba autore domām, mājsaimniecības īpatsvars ar bērniem ir krities, jo daudzi izvēlās pārvākties uz lielāku pilsētu. Attēlā ir redzams, ka 2014 gadā bija viszemākais skaists, un 2015 gadā tas ir uzlabojies, jācer, ka šie rezultāti turpinās uzlaboties. Darba autore uzskata, ka būtu ļoti noderīgi uzzināt šā brīža statistikas datus, diemžēl, šāds vai līdzīgs pētījums nav veikts. Ja ņem vērā, šis pētījums tika veikts pirms trīs gadiem, tad darba autore uzskata, ka dati noteikti ir mainījušies.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka kopā 31% mājsaimniecību veido tikai viena persona, 19% – pāri bez bērniem, 3% – viens pieaugušais ar bērniem, 12% – pāris ar vienu vai diviem bērniem

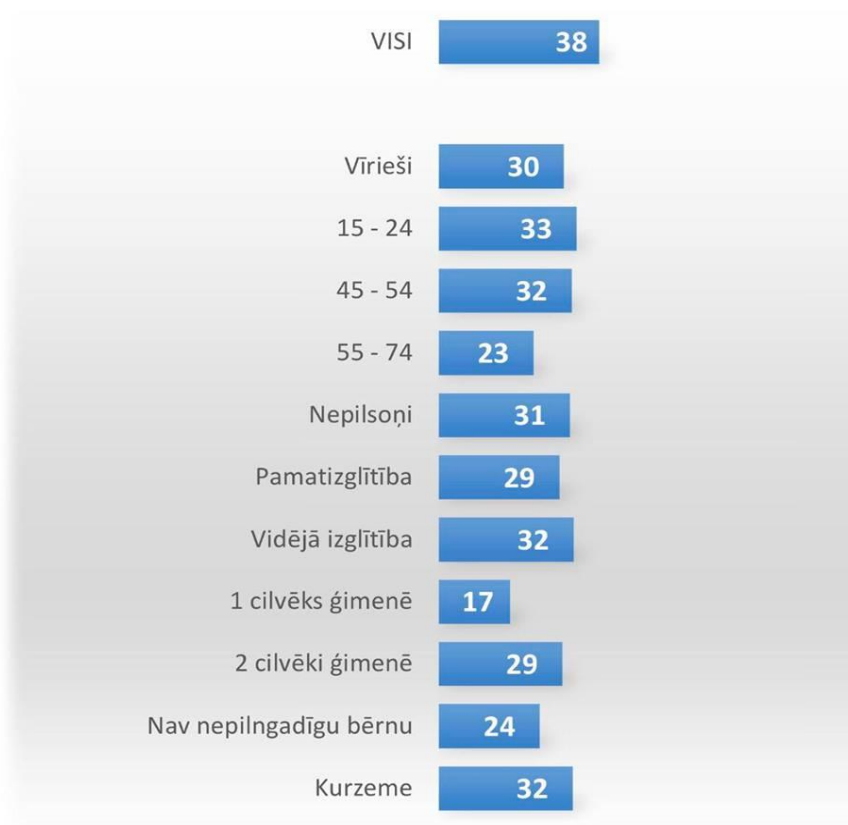
Pētījumā tika apkopoti arī statistikas dati, lai noskaidrotu Sociāli demokrātiskās grupas, kuras apmeklē pasākumus biežāk vai retāk. Pēc statistikas datiem var secināt, ka sievietes pasākumus apmeklē biežāk nekā vīrieši (7.att).

7.att. Sociāli demokrātiskās grupas, kuras biežāk apmeklē pasākumus ar bērniem (Avots:Culturelab,2016)

Kā jau attēlā ir redzams labākie rezultāti ir novērojami ģimenēs, kurās ir nepilngadīgi bērni (61%) darba autore uzskata, ka tas ir izskaidrojams ar to, ka vecāki vēlas savus bērnus vairāk izglīt, kā arī tādējādi bērniem un vecākiem ir iespēja pavadīt laiku kopā. Savukārt pasākumus apmeklē retāk tiek kuriem nav nepilngadīgu bērnu (24%) (8.att). Tas varētu būt izskaidrojams, ar to ka pilngadīgiem bērniem ir savādākas intereses nekā vecākiem, kā arī daudzi bērni jau ir uzsākuši atsevišķu dzīvi no vecākiem.

Pasākumus bērniem biežāk apmeklē tie , kuri ierindojās šādās vecuma grupās: 35-44 gadīgie (57%) un 25- 34 gadīgie (54%), kā arī tie, kuru ģimenē ir 4 un vairāk personas (55%). Kā arī ļoti noteicoš ir kopējais ienākumu budžets, kuru var veltīt pasākumu apmeklēšanai. Tā kā Latvijā minimālā alga ir 400 eiro, ļoti daudzām ģimenēm pasākumu apmeklēšana izpaliek, pat ja pasākums ir bezmaksas, jo apmeklējot pasākumu ir jāērēķinās ar ceļa izdevumiem, un cilvēciskajām vajadzībām,kā ēdiena iegāde pasākuma laikā, protams, jāērēķinās ar to, ka dažos pasākumos cenas ēdienam būs augstākas, nekā parasti, kā arī daudzos pasākumos nedrīgst ienest savu ēdienu, tādējādi daudzi vecāki nevar atļauties apmeklēt pasākumus.

8.att. Sociāli demokrātiskās grupas, kuras retāk apmeklē pasākumus ar bērniem (Avots: Culturelab,2016)

Pasākumus bērniem retāk apmeklē tie, kuri ierindojās šādās vecuma grupās: 15-24 gadīgie (33%) un 45-54 gadīgie (32%) kā arī 55-74 (23%). Salīdzinot 8.att un 9.att iegūtos rezultātus vislielākā aktivitāte apmeklējot pasākumus ir no 35-44 gadiem. Darba autore uzskata, ka tas varētu būt izskaidrojams, ar to ka šajā vecuma kategorijā ģimenei ir stabili ienākumi, kā arī ģimene ir izveidota salīdzinoši nesen.

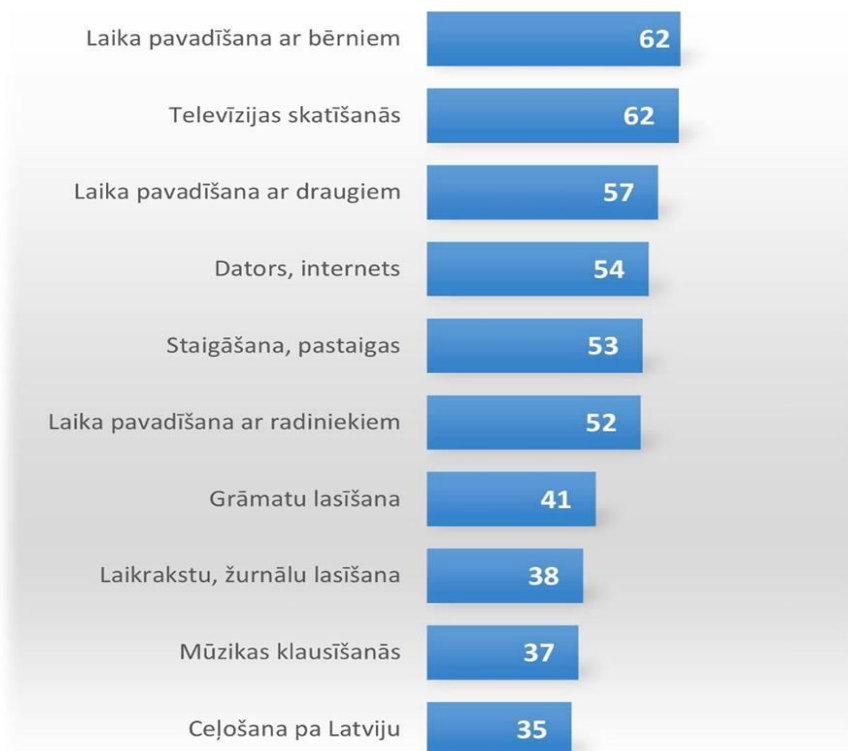
Bērnu pasākumu apmeklētāji pēdējā gada laikā ir apmeklējuši arī pagasta, pilsētas vai novada svētkus (83%), kultūrvēsturiskas vietas (74%), muzejus (70%), skatījušies raidījumus par kultūru televīzijā (67%) un apmeklējuši atrakciju un izklaides parkus (67%) (10.att). Darba autore uzskata, ka tieši pagasta un pilsētas svētki ir ļoti populāri visu ģimeņu vidū, jo šajā laikā visas pasākuma aktivitātes ir bezmaksas vai arī ar salīdzinoši mazām cenām. Kā arī apmeklējot šādus pasākumus nav jāuztraucas par lieliem ceļa izdevumiem, jo visticamāk apmeklētāji dzīvo netālu no pasākuma norises vietas. Darba autori pārsteidz, ka vairāk nekā puse ne tikai apmeklē pasākumus, bet arī skatās pasākumu norisi televizoru ekrānos.

9.att. Auditorijas pārklāšanās- pasākumu bērniem apmeklētāju citas kultūras izklaides (Avots:Culturelab,2016)

Darba autore uzskata, ka dzīvojot laukos visbiežākais veids, kā izklaidēties un izbaudīt kultūru ir aizvest bērnus uz pagasta/pilsētas svētkiem, tie ir bezmaksas, kā arī bērniem ir pieejamas dažādas atrakcijas, tas uzskatāmi arī parādās attēlā iegūstot pirmo vietu no visām pieejamajām izklaides iespējām. Kā arī gandrīz katrā Latvijas pilsētā ir kultūrvēsturiskas vietas, kuras var apskatīt, tādējādi pavadot kvalitatīvu un izglītojošu dienu kopā ar bērniem iepazīstot citu pilsētu. Zemākie statistikas rādītāji ir par izglītošanos no drukātajiem medijiem, tas gan ir izskaidrojams ar mūsdienu laikmetu, jo lielākoties jaunākā un svarīgākā informācija ir pieejama tieši internetā un sociālajos tīklos.

Savukārt iemīļotākie brīvā laika pavadīšanas veidi bērnu pasākumu apmeklētājiem ir – laika pavadīšana ar bērniem (62%), ar draugiem (57%) un radniekiem (52%), televīzijas skatīšanās (62%), dators un internets (54%), kā arī pastaigas (53%) (10.att).

10.att. Brīvā laika iemīļotākie vaļas prieki Avots: Culturelab,2016)

Apskatot visus statistikas rezultātus autore secina, ka vecākiem patīk pavadīt brīvo laiku ar bērniem, vaecāki labrat izvēlās apmeklēt kultūras pasākumus, ja tie ir bezmaksas. Protams, statistikas dati salīdzinoši ir samazinājušies salīdzinājumā ar 2007 gadu un 2015 gadu, tāču, darba autore uskata, ka mums ir visas iespējas nākotnē šos statistikas datus uzlabot. Statistikas dati liecina, ka vecākiem ne tikai patīk apmeklēt pasākumus kopā ar bērniem, bet arī skatīties kultūras pasākumus televizora ekrānos. 35% un vis zemāko rādītāju ieņem ceļošana pa Latviju, tas varētu būt izskaidrojams, ar ienākumu daudzumu, jo ne visi to var atļauties darīt bieži.

2.2. Bērnu pasākumu likumdošanas regulēšana

Lai labāk izprastu bērnu pasākumu likumdošanu, sākumā ieteicams apskatīt izklaides un svētku pasākumu drošības likumu terminus:

“1) **Publiskais pasākums** – fiziskās vai juridiskās personas plānotsun organizēts sabiedrībai pieejams svētku, piemiņas, izklaides, sporta vai atpūtas pasākums publiskā vietā netkarīgi no īpašuma piederības;

2) **Publiska vieta** – šī likuma izpratnē jebkura vieta, kura netkarīgi no tās faktiskās izmantotības vai īpašuma formas kalpo sabiedrības kopējo vajadzību un interešu nodrošināšanai un kura par maksu vai bez maksas ir pieejama ikvienai fiziskajai personai, kas nav attiecīgās vietas īpašnieks, tiesiskais vadītājs, turētājs, algots darbinieks vai cita persona, kuras atrašanās attiecīgajā vietā ir saistīta ar darba pienākumu izpildi, pasākuma organizēšanu vai ir uz uzņēmuma līguma pamata.

3) **Pasākuma organizators** – pilngadīga fiziska persona, kurai nav nodibināta aizgādība, juridiskā persona vai arī valsts vai pašvaldības iestāde, kas plāno un organizē publisku pasākumu” (likumi,2018). Darba autore uzskata, ka šos trīs terminus ir svarīgi pārzināt, jo tieši uz šiem terminiem tiek bastīti visi zemāk minētie likumi.

Lai iegūtu labāku priekšstatu par bērnu pasākumiem darba autore vēlējās apskatīt Latvijas likumdošanu un likumus, kas attiecās uz bērnu tiesībām apmeklējot pasākumus.

Bērnu aizsardzības likumā ir teikts, ka bērns ir 18 gadu vecumu nerasniegusi persona. Izņēmums ir tās personas, kas tiesiski par pilngadīgām ir atdzītas pirms 18. gadu sasniegšanas, kā arī personas, kas ir stājušās laulībā pirms pilngadības sasniegšanas. Tātad sabiedrība lietotais apzīmējums- pusaudzis, pēc likuma skaitās bērns. Protams, bērni pieaugot vēlās savu privāto telpu, izklaidi kā arī apmeklēt pasākumus, vecākiem šīs bērnu vēlmes ir jāuzklausa un jāizvērtē iespējas bērnu atbalstīt. Likumos, kas atbild par bērnu tiesībām ir noteikts:

10.pants. Bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem- „(1) Bēnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību“ (likumi,2018). Šis likums ne tikai attiecās uz bērnu vecākiem, bet arī uz pasākuma organizatoriem, jo pasākuma laikā organizatori ir atbildīgi par bērna sociālo vidi.

„(3) Bēnam ir tiesības piedalīties pašpārvaldē- izglītības, kultūras un sporta jomā. Jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim vētāma pienācīga vērība atbilstoši viņa vecumam un briedumam“ (likumi,2018). Bērns jebkurā vecumā var izrādīt savu interesi un ņemt dalību jebkurā kultūras pasākumā, kas ir atbilstoša bērna vecumam.

16.pants. Bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku - „(2) Bēnam ir tiesības atbilstoši savam vecumam un fiziskajai un garīgajai attīstībai uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības piedalīties spēlēs un izpriecu pasākumos, kā arī kultūras dzīvē un nodarboties ar mākslu“ (likumi,2018). Bērna vecāki nedrīgst bērnam aizliegt apmeklēt pasākumus, kā arī pasākuma organizatori nedrīgst bērnam aizliegt iesaistīties aktivitātēs, ja vien tas neietekmē bērna drošību.

23.pants. Bērna pienākumi pret sabiedrību- „(5) Bēnam jāievēro sabiedrībā pieņemtie uzvedības noteikumi. Bērns nedrīkst, izmantojot savas tiesības, aizskart citu bērnu un pieaugušo tiesības un likumīgās intereses“ (likumi,2018). Pasākuma laikā bērniem arī ir jāievēro noteikumi, pasākuma laikā tie nedrīgst fiziski vai psiholoģiski iespaidot citus pasākuma apmeklētājus.

1. „Vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu, par pienākumu nepildīšanu var saukt pie atbildības.“
2. „Bērnu līdz 7 gadu vecumam nevar atstāt vienu bez uzraudzības.“
3. „Līdz 16 gadu vecumam bērns nakts laikā publiskās vietās bez pieaugušo klātbūtnes nevar uzturēties.“
4. „Pārkāpjot likumu pie administratīvās un kriminālatbildības bērns var tikt saukts no 14 gadu vecuma“(Likumi,2018).

Darba autore uzskata, ka vecākiem ir jāatbalsta bērnu izvēle par izklaides pasākumu apmeklēšanu, taču vispirms ir jāpārlicinās vai šis pasākums bērnam būs piemērots, vai netiks lietots alkohols, kā arī bērnam ir jānosaka pasākuma apmeklējuma laiks, lai bērns no pasākuma mājās atgriežās laicīgi. Kā arī vecākiem liela uzmanība būtu jāpievērš mazākiem bērniem, kad kopā apmeklē pasākumus ir jāuzmana, lai bērns neapmaldītos, nepazustu pasākuma laikā.

Ja bērns apmeklē pasākumu/ iestādi, tad par bērnu ir atbildīgs pasākuma/ iestādes vadītājs, darbinieks un pasākuma organizators. Protams, ja uz pasākumu bērnu pavada pilngadīga persona, tad atbildība ir jāuzņemās šim pavadonim. Šī persona ir atbildīga par bērnu veselības un dzīvības stāvokli, atbildīgs par to, lai bērns vienmēr būtu drošībā un neiekļūtu nekāda veida konflikta situācijās. Kā arī jāuzrauga, lai bērnam tiktu sniegti kvalitatīvi pakalpojumi. Ja bērns ir apmaldījies vai pazudis pasākuma laikā organizatoriem ir jāuzņemās atbildība un jāinformē vecāki vai policija par bērna atrašanās vietu. Vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu, to paredz civillikums. Līdz bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu viņš atrodas vecāku uzraudzībā. Vecāku pienākums ir nodrošināt bērniem atbilstošu aprūpi respektējot bērnu velmes. Bērniem ir tiesības uz savu privāto dzīvi, ja bērns vēlas apmeklēt pasākumu vecākiem tas ir jārespektē un jāpriežs par iespējām. Vecāki nevar liegt bērniem tikties ar draugiem, apmeklēt publiskus pasākumus, kā arī rīkot pašiem savus pasākumus. Tomēr, vecākiem pastāv tiesības bērnus ierobežot izvērtējot situāciju, pie ierobežojumiem var arī pastāvēt ģimenes kopējais budžets (lvportāls,2018). Darba autore var secināt, ka interneta resursos nav daudz pieejamas informācijas par bērnu izklaides pasākumiem Latvijā, tāču ir atrodami

statistikas dati un likumi, kas būtu jāzin, katram projektu vadītājam organizējot bērnu pasākumu. Statistikas dati sniegs ieskatu bērnu pasākumu apmeklētībā, tāču, likumi parādīs to, kas ir jāņem vērā strādājot ar bērnu mērķauditoriju. Projektu vadītājam būtu ļoti svarīgi iepazīties ar likumiem, pirms pasākuma izstrādes, lai zinātu, kā rīkoties katrā situācijā, ja bērns ir nonācis riska situācijā.

2.3. Gadījuma analīze – bērnu pasākums “Kidz”

Lai parūpētos par bērnu izklaides un attīstības iespējām pasākuma aģentūra “Qevents” izveidoja grandiozu bērnu pasākumu. Pasākuma mērķis bija veicināt bērnu interesi par kultūras pasākumiem, sniegt bērniem ne tikai izklaidi, bet arī izglītot tos, kā arī pasākumu varēja apmeklēt dažāda mērķauditorija, jo pasākuma programma tika sastādīta tā lai veidotu interesi gan lieliem, gan maziem.

“Iepirkšanās centrs Sky&More 29. un 30. septembrī aicina gan lielus, gan mazus uz pirmo bērnu festivālu latvijā! Dziedāsim, dejosim, zīmēsim, apgūsim dīdžejošanas prasmes un tiksimies ar latvijas youtube zvaigznēm! Mūsu mazos viesus gaidīs radošās darbnīcas, dažādas meistarklases, sporta spēles un stafetes, izglītojošās nodarbības un tikšanās ar elkiem – populāriem *blogeriem* un meiteņu popgrupu NANDO! Uz iepirkšanās centru būs atceļojusi arī trušu, pīļu, kazlēnu izstāde, kur gan lieli, gan mazi varēs iepazīties ar dažādiem lauku sētas iemītniekiem! Meklē paplašinātu programmas aprakstu www.skyandmore.lv un pievienojies pirmajam bērnu festivālam Latvijā” (Sky&More kidz bērnu festivals,2018). Darba autorei bija iespēja piedalīties bērnu izklaides pasākuma “*Kidz*” projekta izstrādē un realizācijā, (11.att) atspulūlota bērnu izklaides pasākuma afiša, kura tika izmantota kā vizuālais materiāls reklāmām internetā, āra afišām, kā arī tika izmantota pasākuma laikā.

11.att. Kidz bērnu festivāls (Avots: Sky&More Kidz bērnu festivāla afiša)

Projektu izveidoja un pasākuma vadību veica pasākumu aģentūra “Qevents”. Projekta tapšanas laikā bija iesaistīti divi projektu vadītāji kā arī projektu vadītājas asistente un grāmatvede, kas sekoja līdzi finansējumam, lai atvēlētie līdzekļi tiktu tērēti paredzētajās robežās.

Projektu vadītājā sastādīja visu pasākuma programmu (sk.2.pielikumu). Pasākums norisinājās divas dienas. Katrai dienai programma atšķīrās, lai pasākuma apmeklētājiem būtu interese šo pasākumu apmeklēt arī otrajā dienā. Bērniem bija iespēja darboties radoši, piedalīties sportiskās aktivitātēs, kā arī izglītoties. Lai bērniem pasākums būtu interesantāks, projekta organizatori izveidoja plānu, lai neveidotos drūzmēšanās. Iepriekš tika sagatavotas uzdevumu kartiņas ar skaitļiem no 1-6, uz šīm kartiņām pasākuma dalībniekiem vajadzēja sakrāt sešus zīmogus, par dalību katrā no stafetēm. Kad pasākuma apmeklētāji bija izgājuši katru no atzīmētajiem stendiem, dalībnieki ar aizpildītajām kartiņām varēja doties pie pasākuma vadītāja un iegūt pārsteiguma balvu.

Pirmajā dienā bija ievērojami lielāks apmeklētāju skaits nekā otrajā dienā, darba autore novēroja arī to, ka daudzi bērni šo pasākumu apmeklēja abas dienas. Pasākums tika rīkots par godu veikala atklāšanai, kura laikā tika atklāts bērnu apģērba/rotaļu veikals “Kidz”. Pasākuma

projekta pieprasītāji vēlējās šo pasākumu redzēt, kā lielu bērnu ballīti, kuru apmeklēs bērni dažādās vecuma grupās. Pasākuma mērķauditorija: bērni no 1-18 gadiem, protams, vecāku pavadībā.

Pasākuma “Kidz” SVID analīze

SVID analīze palīdzēs darba autorei veikt secinājumus par to, kādas ir pasākuma “Kidz” stiprās puses, vājās puses un kas varētu radīt draudus (7.tabula).

7.tabula. Pasākuma “Kidz” SVID analīze (Avots: autora apkopojums)

Stiprās puses	Vājās puses
<ol style="list-style-type: none"> 1. Daudzveidīga pasākuma programma 2. Kvalificēta projektu vadītāju komanda 3. Tehniskais nodrošinājums 4. Pasākums norisināsies reiz mēnesī 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neprognozējams finansējums 2. Praktikantu/brīvprātīgo nekompetence
Iespējas	Draudi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nozares tendences 2. Tehnoloģiju attīstība 3. Sadarbība ar Latvijā zināmiem māksliniekiem 4. Brīvprātīgajiem piedāvāt autorlīgumus ar simbolisku samaksu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalitātes trūkums 2. Konkurenti 3. Tehniskās problēmas 4. Apmeklētāju skaits samazinās

Stiprās puses:

1. Daudzveidīga pasākuma programma- pasākums būs interesants jebkurai vecuma grupai, pasākuma laikā aktivitātes ir dažādas. Bērniem ir iespēja radoši izpausties, ņemt dalību sportiskās aktivitātēs, kā arī izglītoties.

2. Kvalificēta projektu vadītāju komanda- par pasākumu atbild aģentūra Qevents, pasākumu aģentūra organizē pasākumus jau astoņus gadus, tā ir pierādījusi savu profesionalitāti un kompetenci projektu vadībā.
3. Tehniskais nodrošinājums- pasākumu aģentūrai ir sava apgaismošanas un skaņas firma, kas atbild, par pasākumu noformējumu.
4. Pasākums norisināsies reizi mēnesī- katru mēnesi programma mainīsies, kā arī tiks organizēti pirms svētku pasākumi.

Vājās puses:

1. Neprognozējams finansējums- katru mēnesi organizatoriem tiek piešķirts budžets, vadoties pēc šī budžeta organizatoriem ir jāspēj izveidot pasākumu, pēc visām prasībām.
2. Praktikanšu/ brīvprātīgo nekompetence- brīvprātīgās personas ļoti bieži atsaka savu dalību projekta dienā pirms vai tajā pašā dienā.

Iespējas:

1. Nozares tendences- kultūras/ biznesa nozares attīstība, tādēļ nozares tendences ir iespēja, pasākuma laikā tiek veidota programma ņemot vērā jaunākās tendences.
2. Tehnoloģiju attīstība- attīstoties tehnoloģijām attīstās ne tikai projekta kvalitāte, bet arī projekta izvēlēta tēma.
3. Sadarbība ar Latvijā zināmiem māksliniekiem- pasākuma apmeklētājus var piesaistīt vēl vairāk, ja pasākumā būs iespējams satikt kādu no Latvijas māksliniekiem.

Draudi:

1. Kvalitātes trūkums- jebkāda veida nekorekta saziņa vai rīcība var izveidot kvalitātes trūkumu.
2. Konkurenti ir vislielākais drauds, jo pasākumu ir daudz, līdz ar to apmeklētāju skaits var samazināties.
3. Tehniskās problēmas- katram no pasākuma organizatoriem ir jāapzinās risks, ka tehnika var pārstāt darboties.
4. Apmeklētāju skaits samazinās- ne visi apmeklē pasākumus, tādēļ pasākuma organizatoriem ir jācenšas noturēt jau esošos apmeklētājus kā arī piesaistīt jaunu mērķauditoriju.

7.tabula ir parādītas shematiski projekta stiprās un vājās puses, ārējo faktoru sniegtās iespējas un varbūtējie draudi. Tabulas dati tiks izmantoti SVID matricas izveidošanai (8.tabula).

8. tabula Pasākuma “Kidz” SVID matrica (Avots: autora apkopojums)

Matrica	S1	S2	S3	S4	V1	V2
Iespējas						
I1	X					
I2		X				
I3	X				X	
I4						X
Draudi						
D1	X					X
D2		X				
D3			X			

Stiprās puses + Draudi

1. (S1 + D1) Pasākuma programma ir daudzveidīga, tādēļ ir jāpievērš uzmanība katrai aktivitātei, lai kvalitāte nepazeminātos.
2. (S2+D2) Protams, pasākumu organizē kompetenta projektu komanda, taču konkurenti ir visur, tādēļ projektu vadītājiem būtu nepieciešams regulāri izglītoties, sekot līdzi tendencēm, lai konkurenci samazinātu.
3. (S3+D3) Katrā pasākumā viens no lielākajiem riskiem ir tehniskais nodrošinājums, taču pasākumu aģentūrai “Qevents” ir pašiem savs apgaismošanas un vizuālā noformējuma uzņēmums, kas sadarbojās ar aģentūru. Līdz ar to draudi tiek ātrāk novērsti.
4. (S4+D4) Tā kā pasākums norisināsies reizi mēnesī pastāv draudi, ka apmeklētāju skaits var samazināties, tācu organizatoriem ir jācenšās nature jau esošo auditoriju un izvietot reklāmu tādās vietās, kas sasniegtu jaunu mērķauditoriju.

Stiprās puses + Iespējas

1. (S1 + I1) Pasākuma programma ir daudzveidīga, līdz ar to organizatoriem ir jācenšās sekot līdzi jaunākajām tendencēm un saprast, to kas bērniem varētu šķist aktuāls, atrast tādu izklaidi, kādu viņi noteikti vēlētos izmēģināt.
2. (S2+I2) Attīstoties tehnoloģijām arī projekta komandai ir iespēja sniegt apmeklētājiem labāku un kvalitatīvāku piedāvājumu,
3. (S1+I3) Projekta komandai ir iespēja veidot sadarbību ar nozares speciālistiem, tādā veidā paaugstinot projekta kvalitāti.

Vājās puses + Iespējas

1. (V1+I3) Tā kā pasākuma organizatoriem ir jāiekļaujas pasākuma finasējumā, projektu vadītājam ir jāmēģina piesaistīt mākslinekus, kas neaprsniegs budžetā vēlamu atalgojumu.
2. (V2+I4) Lai brīvprātīgais savu dalību pasākumā neatteiktu pēdējā brīdī organizatoriem būtu ieteicams sastādīt autorlīgumus ar simbolisku samaksu par paveikto darbu.

Vājās puses + Draudi

1. (V2+D1) Lai labāk tiktu organizēts darbs ar brīvprātīgajiem organizācijai ir ieteicams, vispirms brīvprātīgajiem sastādīt līgumu, lai viņi savu darbu pildītu kvalitatīvi.
2. (V1 + D3) Tā kā pasākums norisnāsies reizi mēnesī, projektu vadītājiem ir jāērēķinās ar piešķirto budžetu, lai pasākums izvērstos interesants un kvalitatīvs.

Secinājumi:

1. Stiprās pušu un iespēju punkti projekta dominē, tāpēc ir pamats sagaidīt labus rezultātus.
2. Idejas aktualitāte palīdz veidot sadarbību ar Latvijā zināmiem māksliniekiem,
3. Projekta lielākie draudi ir nekvalificēti darbinieki, kas var radīt problēmas projekta izstrādē, piemēram kā brīvprātīgie,
4. Organizatoriem ir stingri jāseko līdzi piešķirtajam budžetam, lai spētu pasākumam nodrošināt kvalitāti,
5. Pasākums norisnāsies reizi mēnesī, līdz ar to tas var sasniegt lielāku mērķauditoriju,

6. Attīstoties mūsdienu tehnoloģijām un iespējām var rasties konkurenti.

Pasākuma “Kidz” izmaksas

Pasākuma izmaksas apkopojumu var aplūkot pielikumā (sk. 6.pielikumu). Kopējās pasākuma izmaksas bija 13261,60 eiro. Pasākuma organizēšanas izmaksas sasniedza 900 eiro. Pasākuma projektu vadītāja kopējās izmaksas ir 800 eiro. Pasākuma aktivitātes izmaksāja 780 eiro. Pop grupas un DJ izmaksas sasniedza 840 eiro. Fotogrāfa nodrošinājums izmaksāja 225 eiro. Tehniskais nodrošinājums pasākuma laikā sasniedza 1170 eiro. Papildus nodrošinājuma kopējās izmaksas sasniedza 1565 eiro robežas. Pasākuma laikā, bieži nācās papildināt dāvanu grozu, jo pasākuma apmeklētāji bija tik daudz, ka visiem nepietika dāvanas. Diezgan lielu budžeta daļu aizņēma aktivitāšu nodrošinājums, kopējās izmaksas sasniedza 2790 eiro. Aktivitātes bija daudz un dažādas, tādēļ darba autore uzskata, ka aktivitāšu nodrošinājuma kopējā summa ir adekvāta tām aktivitātēm, kas bija pieejamas. Darba autore uzskata, ka kopējā budžeta summa ir diezga liela, lai projektu vadītājs varētu izveidot kvalitatīvu pasākumu. Katra projektu vadītāja uzdevums ir izveidot pasākumu, lai projekta kopējās izmaksas būtu mazākas nekā kopējais pasākuma budžets.

Darba autorei bija iespēja iesaistīties pasākuma realizācijā, kuras laikā autore novēroja vairākus riskus. Riski ir aprakstīti izmantojot daļēji strukturētu novērošanas metodi (sk.5.pielikumu).

1. Pasākumā bērniem bija iespēja izmēģināt dažādas spēles, kuras vairāk bija paredzētas spēlēšanai ārā, piemēram, spēlē ar lielajiem klučiem, bērniem bija jāizveido tornis, lai tas neapgāstos, nebija padomāts par to, ka šī spēle atrodas tuvu kāpņu margām, tā rezultātā ļoti bieži no otrā stāva uz pirmo stāvu krita nost koka kluči. Šī spēle sākumā netika uzraudzīda, bet pamanot, ka air noticis šāds riska faktors, uzreiz pie šīs spēles tika norīkota atbildīgā persona, kas uzraudzīja kārtību, lai vairāk šādi insidenti pasākuma laikā neatkārtotos. Šo gadījumu, noteikti, var pieskaitīt pie riskiem, jo pastāvēja iespēja, ka šis koka klucis varēja traumēt kādu bērnu. Kā arī tas uzreiz atstātu nepatīkamu iespaidu par pasākumu un tā organizatoriem.
2. Dārza spēle „Biliards”- šajā spēlē bija izveidots atsevišķs laukums, kurā tika izvietotas vairākas futbola bumbas, šīs spēles noteikumi ir ripinot bumbu, ieripināt kādā no caurumiem. Spēli apmeklēja vienlaicīgi vairāki bērni dažādās vecuma kategorijās. Riska faktors parādījās tajā brīdī, kad bērni šīs bumbas sāka spārdīt ar kājām un neievērot spēles noteikumus, jo pie šīs spēles nebija izvietota atbildīgā persona, kas

spēli uzraudzītu. Kā arī spēli spēlēja dažāda vecuma bērni, vienlaicīgi, rado risku, ka vecākie bērni, neuzmanības dēļ var traumēt mazākos bērnus.

3. Pasākumā ķīmijas eksperimentu šova laikā tika demonstrēti dažādi eksperimentu paraugdemonstrējumi, kuru laikā tika izmantots ūdens un ziepes. Eksperimenti norisinājās veiksmīgi, taču pēc šova nebija pamanīts, ka grīda ir slapja, līdz ar to viens no pasākuma apmeklētājiem paslīdēja, organizatori ļoti ātri reaģēja un riska cēloni novērsa nekavējoties.
4. Pasākuma laikā bērnus izklaidēja pasaku tēli, lai šajā pasākumā varāk tiktu iesaistīti bērni tika izveidots dejošanas konkurss kopā ar pasaku tēliem. Uz skatuves tika uzaicināti divi pasaku tēli, divas meitenes vecumā no 8-12 gadiem un divi puikas no 10-13 gadiem. Tika sadalītas divas komandas, uzdevums bija izveidot deju mūzikas ritmā un sacensties starp komandām. Konkursa laikā viens no pasaku tēliem paklupa aiz lampas, kura nebija piestiprināta pie skatuves.

Darba autore pēc pasākuma apmeklēšanas un organizāciskās dalības var secināt, ka pasākums ir bijis veiksmīgs, bērni bija priecīgi un vecāki apmierināti. Protams, riski pastāvēja taču organizatori uz visiem riskiem centās ātri reaģēt un novērst tos. Organizācijai šis bija pirmais bērnu pasākums, kurš bija paredzēts tik lielam apmeklētāju skaitam, līdz ar to pasākuma laikā varēja pamanīt vairākus riskus, organizatori ir ieguvuši pieredzi un tagad būs daudz zinošāki, kā novērst riskus, ja tādi draud izveidoties. Pasākuma projekta realizācijai bija piešķirts liels budžets, organizatori spēja iekļauties budžetā, nodrošinot kvalitatīvu pasākumu.

3. PĒTĪJUMA REZULTĀTU ANALĪZE

3.1. Interviju analīze

Viena no pētījuma metodēm ko darba autore izvēlējās ir intervija, jo intervija ir viena no populārākajām un efektīvākajām metodēm, kā noskaidrot informāciju par pasākumu un pasākuma realizāciju, tā gaitām. Veicot interviju ir lieliska iespēja iegūt viedokli no pirmavota (sk.3.pielikumu).

Darba autore vēlējās veikt trīs intervijas ar 3 nozares pārstāvjiem, kuri organizē bērnu izklaides pasākumus:

- Elīna Zariņa – pasākumu aģentūras Qevents projektu vadītāja (sk.3.pielikumu).
- Sabīne Moče – pasākumu aģentūras Qevents un Unique projektu vadītāja (sk.4.pielikumu)
- Linda Daudze – bērnu izklaides centra Bowlero projektu vadītāja (sk.5.pielikumu)

Intervējamās personas tika izvēlētas, jo katrai no šīm personām ir vairāku gadu pieredze bērnu pasākumu rīkošanā.

Pirmā intervija norisinājās ar organizācijas “Qevents” projekta vadītāju **Elīnu Zariņu**. Intervijā tika uzdoti 10. Jautājumi, intervijas ilgums bija 20 minūtes. Intervijas atbildes autore ierakstīja mobīlajā telefonā, pēc tam veica transkripciju.

Darba autore veica strukturētu interviju, kuras laikā tiek uzdoti konkrēti jautājumi un sagaidīta arī konkrēta atbilde. Strukturētu interviju veic jau ar iepriekš sagatavotiem jautājumiem, kā arī intervētājs sagaida saņemt precīzu atbildi un jautājumu. Parasti intervijas jautājumi tiek izveidoti balstoties uz pētāmās jomas teorētiskajām nostrādēm (Kropļijs, Raščevska 2008)

Intervija norisinājās “Unique” ofisa telpās, Duntē ielā 19 A Intervijas galvenais mērķis bija iegūt projektu vadītājas viedokli, par bērnu izklaides pasākumu riskiem un to pilnveidošanas iespējām. Elīna Zariņa sevi iepazīstināja, kā bērnu pasākuma “Kidz” idejas autori un projektu vadītāju. Intervijas laikā darba autore vēlējās noskaidrot kāda ir E.Zariņas pieredze bērnu pasākumu veidošanā. Uz šo jautājumu E.Zariņa atbildēja, ka pasākumu aģentūras “Unique” pieredze organizējot bērnu pasākumus ir liela. Esot organizējuši bērnu Rimi maratonu, dažādas interaktīvas dienas nometnes, IT bērnu pasākumus un dažādus tematiskos pasākumus. Darba autore, vēlējās noskaidrot ar kādām problēmām nācās saskarties

organizējot bērnu pasākumus. E.Zariņa uzskata, ka viena no problēmām ir bērnu pārlietu lielā aktivitāte- tāpēc vienmēr būtu nepieciešama aptieciņa pasākuma organizatoriem, lai jebkurā brīdī kad nepieciešams var sniegt pirmo palīdzību. Nevēdinātas telpas vai pārāk piesmakušas arī ir uzskatāms risks arī bērnu pasākumos tāpat kā pieaugušo pasākumos. Pārāk liela bērnu hiperaktivitāte, ko nepieciešams organizējos plūsmu un masu kontrolēt. Lai vairāk izskatītu risku tēmu autore jautāja kādi ir galvenie riski ar kuriem varētu saskarties bērni apmeklējot pasākumu? Pārāk liels apmeklējums un drūzma pasākumā, kas var ietekmēt bērniem iespēju gūt lielākas un mazākas traumas. Nevēdinātas telpas, kas var radīt ģīboņus. Vecāki nokontrolē savus bērnus un tie nokļūst pasākuma laikā, tādejādi bērniem jāsaprot kur un pie kā labāk pieiet, lai atrastu savus vecākus. Intervijas laikā izskanēja arī jautājums par pasākumu apmeklēšanu, kādēļ tos izvēlās apmeklēt/neapmeklēt. Intervējamā uzskata, ka pasākumus izvēlas apmeklēt, lai bērniem būtu iespējama papildus izklaide brīvdienās. Visbiežāk šie pasākumi ir bez maksas, kas ir papildus iemesls apmeklētībai. Dažāda pasākuma programma un aktivitātes lieliski piesaista bērnus no tuvākas apkāmes. Intervijas laikā tika uzdots jautājums par to kāda ir organizācijas taktika un pēc kādiem kritērijiem tiek veidoti pasākumi. Darba autori pārsteidza fakts, ka neesot konkrētu kritēriju, bet organizatori seko līdzi aktualitātēm un jaunākajam tendencēm, kas tajā brīdī ir aktuāls bērnu pasākumiem. Ir konkrētas lieta, kas vienmēr nepieciešamas bērnu pasākuma, lai tas būtu izdevies. Ir jābūt dažādībai un pieejamām aktivitātēm dažādām bērnu grupām, lai būtu pēc iespējas lielāka apmeklētība. Ineresanti, šķita, uzzināt organizatori ir novērojuši riskus un tos arī piefiksējuši. E.Zariņa uzskata, viens no riskiem- liela drūzma un pārāk liels apmeklējums, kas ir pieskaitāms pie riskiem visos publiskajos pasākumos. Risks gūt traumas, kad vecāki nepieskata savas atvases. Lielākoties, bērnu vecāki ir noteicēji par to vai bērnam ir jādodas uz pasākumu vai nē, tādēļ darba autore vēlējās noskaidrot vai vecāki jūtas droši vedot bērnus uz publiskajiem pasākumiem. E. Zariņa uzskata, ka jā, jo tomēr publiskie pasākumi tiek ļoti plaši apmeklēti no ģimeņu viedokļa. Ir protams, jāpārvērtē cik daudz pats bērns ir atbildīgs un prot ar citiem bērniem sadarboties. Arī darba autore piekrīt, E.Zariņas teiktajam, ka ļoti daudz, kas ir atkarīgs no paša bērna uzvedības. Darba autore intervijas laikā vēlējās noskaidrotu sīkāku informāciju par to, kas notiek pēc pasākuma beigām, vai pēc pasākuma tiek veidota kopsapulce, kuras laikā tiek apspriests, kā pasākums tika aizvadīts. Uz šo jautājumu E.Zariņa atbildēja, ka parasti analīze notiek ar klientu pēc katra pasākuma. Viņi sniedz savu redzējumu un analīzi par pasākuma norisi. Pasākuma laikā tiek uzklauti komandas novērojumi un uzlabojumi, kurus cenšas novērst jau pasākuma laikā. Intervijas

nobeigumā darba autore vēlējās noskaidrot, kāds ir uzņēmuma “Unique” risku pārvarēšanas veids pasākumos. Projektu vadītāja uzskata, ka parasti ātri un operatīvi tiek galā ar situāciju, bez stresa un jūtamām spriedzes pazīmēm, lai nesētu publikā stresu un bailes. E. Zariņa uzskata, ka jāspēj tikt galā ar situāciju tā, lai to redz pēc iespējas mazāk cilvēku. Pēc intervijas darba autore ieguva svarīgu un noderīgu informāciju, kas lika paskatīties uz bērnu pasākumu projektu izveidi no organizatoru puses. Intervijas laikā darba autore iepazinās ar bērnu pasākumu riskiem ar kuriem ir nācies saskarties pasākumu organizatorei E.Zariņai. Intervijas laikā, darba autore uzzināja, ka projektu vadītāja veic pasākuma kopsapulci ar projekta piersaītāju neviss komandu, kuras laikā apspriež to kā pasākums tika aizvadīts. Projektu vadītāja atdzina ka pasākums “Kidez”, kurš norisinājās Sky&More tika veiksmīgi aizvadīts, bez lieliem riskiem un starpgadījumiem. Protams, riski bija, kā jebkurā pasākumā, taču uz šiem riskiem organizatoru komanda ļoti ātri reaģēja un novērsa riskus, pirms tos pamanīja, kāds no pasākuma apmeklētājiem.

Sabīne Moča tika intervēta 2018. gada 5. decembrī, pasākumu aģentūras Unique telpās Dunetes iela 19a. Intervijas ilgums bija 15 minūtes. Sarunas laikā S. Moče atklāja, ka esot jau vairāku gadu pieredze organizējot bērnu izklaides pasākumus. Esot organizēti gan lieli, gan mazi bērnu pasākumi. S.Moče uzskata, ka lielākais problēmas cēlonis, ar kuru nākas saskarties bērnu pasākumu laikā ir bērnu neorganizētība un vecāku visatļautība. Uz jautājumu, kādi var būt riska cēloņi pasākuma laikā, projektu vadītāja atbildēja, ka risku var radīt, situācijas kad bērniem pieejamā vietā stāv viņiem neatļautas lietas, dekorācijas vai materiāli. Darba autore uzskata, ka šis risks pārstāv tehnisko noformējumu, organizatoriem vienmēr ir jāpārlicinās, lai apmeklētājiem nebūtu iespēja piekļūt lietām, kas var būt nedrošas un nav bērniem paredzētas. Intervijas laikā darba autore vēlējās noskaidrot, kādēļ šos pasākumus izvēlās vai neizvēlās apmeklēt. Uz šo jautājumu S.Moče sniedza atbildi, ka pasākumus izvēlas apmeklēt, jo bērnus parasti vedīs uz pasākumiem un vecāki saviem bērniem vienmēr izvēlēšies visu to labāko, lai iepriecinātu. Parasti neizvēlas apmeklēt pasākumus, kad bērns lielās, cilvēku burzmās, paliek kašķīgs no noguruma, un rodas ēstgribas, kas ir izdevumi, jo tad nereti jāēd ir ārpus mājām. Darba autore uzskata, ka apmeklējot bērnu pasākumus, vecākiem noteikti ir jāērķinās ar papildus izdevumiem, pat ja pasākums ir bez maksas. Intervijas laikā S.Moče atklāja, ka parasti bērnu pasākumus rīko pēc pierasījuma, kad pasākums konkrēti tiek pieprasīts un tiek atvēlēts pasākuma budžets. Kā arī organizējot jau vairākus gadus bērnu pasākumus, ir pamanīti daudzi riski un tie piefiksēti. Darba autore vēlējās noskaidrot vai ir kāds konkrēts veids, kā tiek piefiksēti riski, taču S.Moče atzina ka neesot konkrētas sistēmas.

Kā arī uz jautājumu kāds ir pasākumu aģentūras risku pārvarēšanas plāns, S.Moče piebilda, ka notiek risku apzināšana no iepriekšējiem pasākumiem un šādu kļūdu otrreizēja nepieļaušana, taču netika nekas minēts par to, ka tiktu izmantotas konkrētas vadlīnijas, kā to izdarīt. Pēdējā intervijas jautājumā darba autore vēlējās noskaidrot, kāds viņas prāt ir pats labākais veids kā pārvarēt riskus. S.Moče atzina, ka pasākumu aģentūrā, kurā viņa strādā ir divi projektu vadītāji, līdz ar to riskus noteikt un pārvarēt ir daudz vieglāk, jo ir kolēģis, kas palīdz saprast un atbalsta, kā arī pabrīdīja par iespējamajiem riskiem. Pēc intervijas ar S.Moču darba autore ieguva vērtīgu informācijas apkopojumu, kas palīdzēja padziļinātāk saprast pasākumu aģentūras darbu. Intervijas laikā S.Moče ne reizi neminēja, ka tiek izmantots, kāds speciāls plāns kā pārvarēt riskus. Šajā gadījumā riski tiek piefiksēti un nākošajā pasākumā cenšas izvairīties no iepriekš pieļautajām kļūdām.

Pēdējā intervija tika veikta ar **Lindu Daudzi**, intervija tika veikta 2018. gada 4.decembrī, izklaides centra Bowlero telpās, Lielirbes ielā 27. Intervijas ilgums bija 15 minūtes. L.Daudze atklāja, ka bērnu pasākumus organizē no 2003.gada, jo ilgu laiku strādāja par audzinātāju un tur bērnu pasākumi ir ikdiena. Papildus jau 6 gadus strādā par pasākumu un projektu vadītāju Bowlero centrā. L.Daudze uzskata, ka parasti problēmas ar kurām nākas saskarties organizējot bērnu pasākumus ir valodu dažādība, ir grūtāk organizēt ballīti, ja ir vairākas valodas un dažādas mentalitātes. Otra grūtība ir ļoti dažāds bērnu vecums vienā pasākumā, katrā vecumā bērnu vēlmes, iemaņas un prasmes atšķiras. Un trešā problēma ir vecāki, kas ne vienmēr ir gatavi atļaut bērnam brīvību, lai viņi pilnvērtīgi varētu izbaudīt svētkus. Darba autore uzskata, ka vecākiem arī pasākuma laikā ir jāpieskata bērni, taču ir jānovērtē situācija, vai bērns ir pietiekami uzticams, lai viņam atļautu lielāku brīvību pasākuma laikā. Uz intervijas jautājumu kādi ir galvenie riski ar kuriem nākas saskarties pasākuma laikā, tika saņemta atbilde, ka tās ir traumas, ja neievēro noteikumus, kurus izrunā pirms katras ballītes ar bērniem. Intervētāju pārsteidza, ka ne tikai informē vecākus par pasākuma noteikumiem, bet arī bērnus. Darba autore uzskata, ka šis ir ļoti labs veids kā samazināt riska procentu. Intervijas laikā, tika uzdots jautājums vai pasākuma laikā ir novēroti riski un tie piefiksēti. L. Daudz piepida, ka pēc pieredzes ir bijuši pasākumi, kurā ir kāds bērns, kuram neeksistē noteikumi un kurš uzskata par normu darīt pāri citiem bērniem. Tadā gadījumā organizatori ir jāgriežas pie vecākiem un bērns ir jāaizved prom no pasākuma. Intervijas laikā darba autore vēlējās noskaidrot kāds ir Bowlero centra riska pārvarēšanas plāns, vai tiek izmantota kāda konkrēta stratēģija, kā arī vai pēc pasākumiem tiek organizētas kopsapulces. L.Daudze uz šiem intervijas jautājumiem atbildēja, ka neesot konkrētas risku pārvarēšanas

stratēģijas, taču tiek veidotas kopsapulces pirms un pēc pasākumiem, lai izrunātu, kas bija pareizi un kādas bija lielākās kļūdas pasākumā, lai nākošreiz varētu no tām izvairīties. Pēc intervijas gūtās informācijas darba autore secina, ka visvarīgākais ir iepriekš pārdomāt iespējamās riska situācijas, kā arī radīt bērnam un viņu vecākiem drošu pasākuma vidi. Arī šajā intervijā projektu vadītāja atzina, ka pasākumos tiek iegūtas dažādas traumas, viens no lielākajiem iemesliem ir bērnu neuzmanība.

Interviju laikā darba autore guva plašāku ieskatu pasākumu risku vadībā, kādi ir izplatītākie riski ar kuriem nākas saskarties bērnu pasākumos, interviju laikā noskaidroja, ka iespējamo risku noteikšana ir obligāti jāveic, protams, arī pēc pasākuma ir jāveic analīze, ar kādiem riskiem nācās saskarties un kā tie tika novērsti.

Pēc intervijām darba autore nonāca pie vairākiem secinājumiem:

1. Lai izveidotu bērnu pasākumu riski vispirms ir jāparedz,
2. Jārēķinās ar lielu apmeklētāju skaitu, tas vienmēr ir pieskaitāms pie riskiem,
3. Jācenšas riskus novērst, lai tos redz pēc iespējas mazāk pasākuma apmeklētāju,
4. Bērnu pasākumos atbildība ir jānes ne tikai organizatoriem, bet arī vecākiem, jo tiesi viņi ir tie, kas var noteikt vai bērns būs paklausīgs un spēs sadzīvot ar citiem pasākuma apmeklētājiem,
5. Vecāki nevienmēr jūtas droši apmeklējot bērnu pasākumus, bet tas vairāk ir saistīts ar psiholoģisko faktoru,
6. Visizplatītākie bērnu pasākumu riski ir bērnu pārlietu liela atraktivitāte, piesmakušas telpas, kas bērniem var izveidot galvas reiboņus.
7. Organizējot bērnu pasākumus ir jācenšas izveidot pasākumu programma tā, lai tā būtu atbilstoša pasākuma mērķauditorijai.

Autore uzskata, ka intervijas bija ļoti noderīgas un ka šie secinājumi palīdzēs darba autorei veikt kopējo izpēti par riskiem un to vadību.

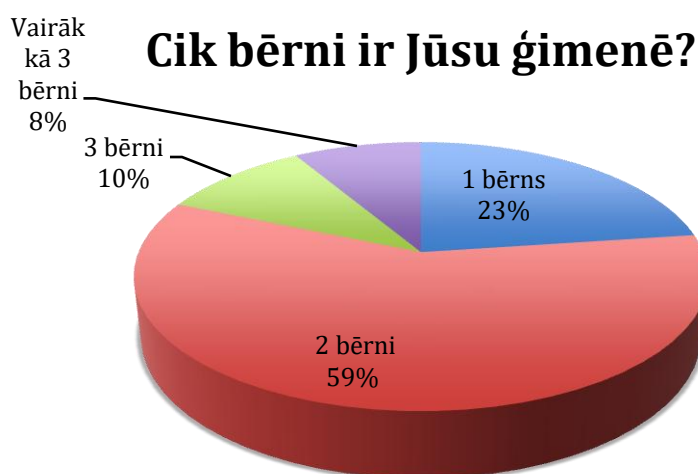
3.2. Anketēšanas rezultātu analīze

Pēc autores domām svarīgi ir ne tikai uzzināt pasākumu projekta vadītājas viedokli par riskiem bērnu izklaides pasākuma, bet arī bērnu vecāku viedokli, sajūtas, novērojumus par pasākumu “Kidz”, kurš norisinājās Sky&More šī gada 29. un 30. septembrī. Darba autore izveidoja anketu ar desmit jautājumiem (sk. 4.pielikumu). Sākotnēji darba autore

respondentiem lūdza atdzīmēt vecumu, bērnu skaitu ģimenē, izglītību un personīgos ienākumus, lai varētu skaidrāk noteikt pasākuma mērķauditoriju. Autore anketa sastāvēja no desmit slēgtajiem un atvertajiem jautājumiem. Lai iegūtu tiešu informāciju autore respondentus uzrunāja pasākuma “Kidz” laikā, tādējādi iegūstot precīzu informāciju no bērnu vecākiem, kurie apmeklēja pasākumu. Anketu aizpildīja 70 pasākuma apmeklētāji. Jautājumi tika uzdoti, lai noskaidrotu vecāku domas par pasākumu un riskiem, kādiem tiek pakļauts bērns apmeklējot pasākumu. Lai iegūtu konkrētākus datus un palielinātu respondentu skaitu, darba autore veica vēlvienu anketēšanu ar tiem pašiem jautājumiem, anketēšana notika Sky&More bērnu pasākuma “Maģisko burbuļu diena” laikā. Anketu aizpildīja 50 respondenti.

- Anketas aizpildīja: 120 respondenti,
- Anketēšana tika veikta klātienē Sky&More, bērnu pasākuma “Kidz”^[11] kā arī pasākuma “Maģisko burbuļu diena” laikā,
- Anketēšanas mērķis bija iegūt precīzu informāciju, domas par bērnu pasākumiem to riskiem, no vecāku skatu punkta.

Vispirms respondentiem bija jāsniedz informācija par savu vecumu, bērnu skaitu ģimenē, izglītību, kā arī par personīgajiem ienākumiem, lai varētu noteikt pasākuma mērķauditoriju. Anketu aizpildīja apmeklētāji vecumā no 23-65 gadiem. Anketā tika norādīts jautājums par bērnu skaitu ģimenē (12.att).

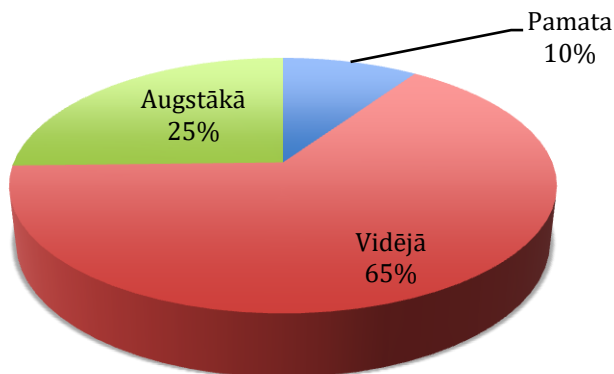

12.att .Bērnu pasākuma “Kidz” apmeklētāju viedoklis (Avots: autores apkopojums)

Pēc anketas gūtajiem rezultātiem var secināt, ka 58% apmeklētāju ir vairāk divi bērni ģimenē, 23% ir viens bērns ģimenē, 10% ir trīs bērni ģimenē un 9% ir vairāk kātrīs bērni ģimenē.

Darba autore vēlējās noskaidrot arī respondentu izglītību (13.att).

Kāda ir Jūsu izglītība?

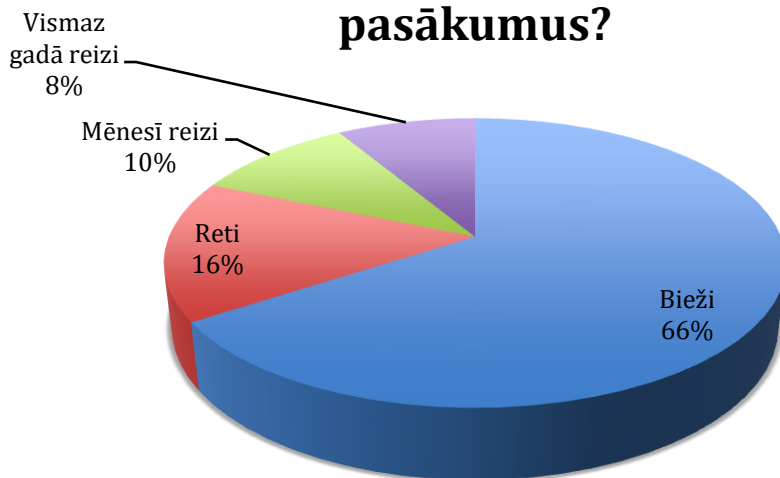

13.att .Bērnu pasākuma “Kidz” apmeklētāju viedoklis (Avots: autores apkopojums)

Uz anketas jautājumu par izglītību respondentiem atbildēja dažādi, bet lielākoties respondentiem 65% ir vidējā izglītība, procentuāli 10% atbildēja, ka esot pamat izglītība, savukārt 25% atbildēja, ka esot augstākā izglītība. Darba autori pārsteidza iegūtie rezultāti par personīgajiem ienākumiem, 70% apmeklētāju norādīta atbilde 500-1000 eiro mēnesī, tas noteikti norāda uz to, ka vidējā alga mēnesī iedzīvotājiem ir uzlabojusies.

Darba autore vēlējās noskaidrot respondentu atbildes par to cik bieži viņi apmeklē pasākumus (14.att).

Cik bieži apmeklējat bērnu pasākumus?

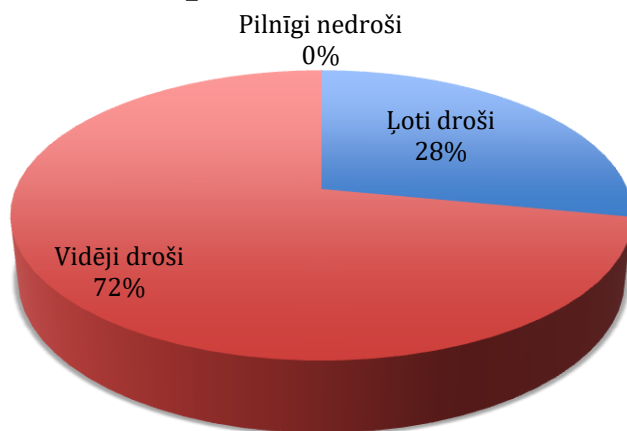

14.att .Bērnu pasākuma “Kidz” apmeklētāju viedoklis (Avots: autores apkopojums)

Attēla 14. uzskatāmi attēlots viedoklis, par to cik bieži respondedti apmeklē bērnu pasākumus. Pirmajā vietā ierindojās atbilde- bieži ar 66%. Autore uzsta, ka šī statistika ir visai augsta, vairāk kā puse bieži apmeklē pasākumus, pēc autores domām, tas ir labs rādītājs, tas tikai liecina par to, ka vecāki ir ieinteresēti, ka bērni izglītojas un labi pavada laiku. Savukārt, 16% respondentu atbildēja, ka pasākumus apmeklē reti. 10% respondentu atbildēja, ka pasākumus apmeklē reizi mēnesi, savukārt 8% sniedza atbildi, ka cenšās pasākumus apmeklēt vismas reizi gadā. Pēc autores domām, šie rezultāti varētu būt saistīti ar ienākumu līmeni, jo tie respondenti, kuri atbildēja, ka ienākumu līmenis ir līdz 300 eiro atbildēja arī ka pasākumus cenšās apmeklēt vismaz gadā reizi.

Uz sesto jautājumu respondentiem vajadzēja sniegt atbildi par to vai viņi jūtās droši apmeklējot pasākumus (15.att)?

Vai jūtaties droši apmeklējot bērnu pasākumus?

15.att. Bērnu pasākuma “Kidz” apmeklētāju viedoklis (Avots: autores apkopojums)

Iegūtie anketas rezultāti uzskatāmi parāda to, ka 28 % apmeklētāju jūtās droši apmeklējot bērnu pasākumus, tas tikai liecina par to, ka respondenti uzticās saviem bērniem un pasākuma organizatoriem. Savukārt 72% jūtās vidēji droši, šī atbilde parāda to, ka vecāki, kuri apmeklē bērnu pasākumus uzskata, ka ir pietiekami daudz riski, lai nejustos ļoti droši. Autore uzskata, ka ļoti labs rādītājs ir pilnīgi nedroši, jo uz šo izvēles variantu atbildēja 0% respondentu, tas tikai parāda to, ka vecāki atbalsta, to ka bērni apmeklē pasākumus.

Lai noskaidrotu, kādus riskus, bērnu vecāki saredz apmeklējot pasākumu, no sniegtajiem izvēles variantiem :

- Saindēšanās,
- Nobiedēts,
- Sasišanās,
- Cits.

Vecāki apvilka visus augstāk minētos variantus, kā arī pie izvēles “cits” piebilda, ka bērns var pazust pasākuma laikā, nogībt vai sakauties ar citiem bērniem. Sniegtās atbildes liecina par to, ka vecāki apzinās, ka apmeklējot pasākumu pastāv risku iespējamība.

Uz atvērto jautājumu, vai ir nācies saskarties ar kādiem riskiem bērnu pasākumos, vecāki atbildēja dažādi, tādēļ darba autore izveidoja apkopojumu (9.tabula), kurā uzskatāmi parādīti riski, ar kuriem bērnu vecāki ir saskārušies apmeklējot pasākumus.

9.tabula Bērnu pasākuma “Kidz” apmeklētāju viedoklis (Avots: autores apkopojums)

Veselības risks	Psiholoģiskais risks
Zilumi un skrāpējumi	Nobiedēts
Saindēšanās ar ēdienu (Apēsti pārāk daudz saldumi)	Domstarpības ar citiem pasākuma apmeklētājiem
Saugstēšanās nākošajā dienā	
Saules apdegums	
Galvas reiboņi	

Pēc iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka apmeklējot bērnu pasākumus izplatītākie riski ir veselības risks, kuru laikā bērns gūst dažādus skrāpējumus, zilumus, saules apdegumu, kā arī pastāv iespēja, ka pēc pasākuma apmeklējuma bērns ir saaukstējies.

Darba autore uzskata, ka bez šāda veida riskiem nav iespējams izvairīties, apmeklējot pasākumu ir jāapzinas, ka riski var būt daudz un dažādi.

Kā arī respondentiem tika uzdots jautājums vai organizatoru rīcība risku novēršanā bija adekvāta vai arī neadekvāta. Uz šo jautājumu visi pasākuma aptaujātie vecāki sniedza atbildi, ka organizatoru rīcība esot adekvāta. Protams, piebilstot, ka lielākoties organizatori rīkojoties

ļoti ātri un riska iespējamību vai sekas novērš ātri. Kāds no respondentiem minēja, ka pasākuma organizatori vienmēr cenšas riskus novērst ātri, tā lai neviens tos nepamanītu.

Uz pēdējo jautājumu, kādus drošības ieteikumus Jūs ieteiktu, daži respondenti atbildēja, ka organizatori ļoti labi tiek galā ar pasākuma vadību un ka tieši pasākuma “Kidz” laikā nav saredzējuši lielus draudus. Savukārt, daži aptaujātie vecāki uzskata, ka nākošreiz veidojot pasākumu ir jāņem vērā, ka būs ļoti daudz apmeklētāju un jācenšas bērniem paredzētās aktivitātes vairāk uzraudzīt un izvietot, tā lai nav pārāk liela drūzmēšanās.

Pēc autore domām, pasākuma apmeklētāju anketēšana sniedza lielisku ieguldījumu pasākuma organizatoriem, kā arī darba autorei, jo igūtā informācija ne tiaki palīdzēs šī darba tapšanā, bet arī organizatoriem nākoša pasākuma veidošanā. Bērnu pasākuma apmeklētāju sniegtās atbildes sniedza lielāku ieskatu riskos, kādus riskus saredz vecāki, kad apmeklē pasākumus kopā ar bērniem. No snigtajām atbildēm, var secināt, ka vecāki jūtās droši apmeklējot pasākumus kopā ar bērniem, kaut arī pastāv riski, taču respondenti ir pārliecināti, ka organizatori lieliski tiks galā ar iespējamajiem riska draudiem.

Veicot literatūras analīzi darba autore uzzināja, ka risku noteikšana un analizēšana ir ļoti svarīgs proces pirms un pēc projekta realizēšanas. Atrodoties pasākumu aģentūrā “Qevents”, kā prakticante, darba autore ieguva ļoti lielu pieredzi. Prakses laikā darba autorei bija iespēja ielūkoties risku vadībā no Qevents perspektīvas. Aģentūra organizē ļoti daudz bērnu pasākumus, līdz ar to ir jāsaskaras ar vairākiem riskiem, autori pārsteidza, ka prakses vieta neizmanto risku noteikšanas stratēģijas. Taču, ņemot vērā, ka netiek izmantotas risku vadības metodes, darba autore uzskata, ka projektu vadītāja E.Zariņa ļoti labi tika galā ar bērnu pasākuma “Kidz” riskiem, kas bija radušies pasākuma laikā. Darba autore uzskata, ka pasākums tika aizvadīts labi, bet organizatoriem ieteiktu vairāk strādāt ar risku noteikšanu pirms pasākuma, lai uzlabotu tā kvalitāti.

3.3. Risku vadības rokasgrāmata

Pasākumu aģentūra “Qevents” nodarbojās ar dažādu pasākumu organizēšanu tajā skaitā ar bērnu izklaides pasākumu projektu izstrādi. Šajā rokas grāmatā (sk.7.pielikumu) tika izveidota risku vadības plāns, kas varēs palīdzēt ne tikai pasākumu aģentūrai “Qevents”, bet arī jebkurai pasākumu aģentūrai kura organizē bērnu izklaides pasākumus. Apkopojuma

mērķis ir veicināt izpratni par svarīgiem pasākumiem, kas ir jāveic lai noteiktu, analizētu un mazinātu riskus, pirms tie vēl ir izveidojušies. Plāns ir izstrādāts, lai visus vēlamos risku noteikšanas pasākumus, pienākumus un procesus apkopotu vienā pārskatāmā atsauces dokumentā. Tādā veidā sniedzot pasākumu aģentūrai uzskatāmu materialu, kā cīnīties ar risku iespējamu veidošanos. Risku vadības rokasgrāmatas mērķis ir mazināt riska rašanās iespējamību un jau savlaicīgi paredzēt iespējamus riskus, ar kuriem var nākties saskarties projekta laikā. Risku vadība sevī iekļauj visus procesus, kas ir saskarsmē ar risku noteikšanu, novērtēšanu un izvērtēšanu. Kā arī ar risku piederības attiecināšanu vai paredzēšanas pasākumiem. Laba risku vadība var samazināt iespējamus draudus, kā arī veicināt pasākuma kvalitāti. Lai riskus novērstu ir jāstrādā komandā, tādējādi, šī rokas grāmata, būs lielisks paraugmateriāls jebkuram projektu dalībniekam, kas iesaistīts bērnu pasākuma organizēšanā. Risku vadības rokasgrāmatā ir iespējams iepazīties ar bērnu pasākumu riskiem, risku vadības etapiem bērnu pasākumos, kā arī apskatīt iespējamus bērnu pasākumu riskus, risku novēršanas plānu un ieteikumus, kā izvairīties no pašsaprotamiem un neparedzamiem riskiem (10.tabula). Šajā tabulā ir iespējams aplūkot rokas grāmatas nodaļas aprakstus un konkrētu informāciju par katru nodaļu.

10.tabula Risku vadības rokasgrāmata (Avots: autores apkopojums)

Rokasgrāmatas nodaļas nosaukums	Noderīgums pasākuma organizatoriem
Risku definīcija bērnu pasākumos	Aprakstīti iespējamie riski, ar kuriem var nākties saskarties bērnu pasākumu organizatoriem. Tādējādi organizatori jau var paredzēt ar kādiem riskiem var nākties saskarties projekta izvedes un tā laikā.
Risku vadības etapi bērnu pasākumos	Nodaļā aprakstītas teorētiskās nostādnes, pēc kurām būtu jāvadās bērnu pasākuma organizatoriem, lai veiksmīgi vadītu pasākumu, bez risku iesaistīšanās.

Riska līmeņa noteikšana	Šajā nodaļā ir parādīts piemērs, kā noteikt riska līmeni, lai jau iepriekš paredzētu riskus, kādi var rasties pasākuma laikā. Riska līmeņa noteikšana ievērojami atvieglos organizatora darbu.
Risku pārvarēšanas plāns	Risku pārvarēšanas plans organizatoriem sniegs iespēju pilnveidot organizācijas darbību, sadalīt risku novēršanas uzdevumus starp darbiniekiem, kā arī jau apkopot iespējamos riskus un to tūlītēju novēršanas plānu.
Ieteikumi	Šajā sadaļā ir apkopoti dažādi ieteikumi, novērojumi par izplatītākajiem riskiem bērnu pasākumos, kā arī apkopota informācija, kā tos novērst.

Organizējot bērnu vai jebkāda cita veida pasākumu projektu vadītājam vispirms ir jānosaka iespējamie riski, lai to izdarītu darba autore atsaucoties uz darbā pieejamajām teorētiskajām nostrādņēm izveidoja riska līmeņa noteikšanas plānu (sk.7.pielikumu), (1.tabulu). Riska līmeņa noteikšanā ietilpst vadības risks, personāla risks, finanšu risks, īstenošanas risks, juridiskais risks. Šajā apkopojumā, katra no riska fāzēm ir iedalīta sīkāk, lai skaidrāk varētu noteikt riska iespējamus cēloņus. Darba autore pētīja pasākuma aģentūras “Qevens” risku varbūtību un sekas, šis apkopojums ļaus projektu vadītājam izvairīties no nepatīkamiem starpgadījumiem pasākuma laikā vai vismaz paredzēt tos, lai riska iestāšanās brīdi būtu zināšanas par to kā reaģēt šajā situācijā. Rokasgrāmatas (1.tabula) (sk.7.pielikumu), apkopojot visus iespējamos riskus, darba autore var secināt, ka vislielākā atbildība par riskiem projekta laikā ir jāuzņemas projektu vadītājam. Tabula tika izveidota, lai varētu noteikti visus iespējamos riskus organizējot bērnu pasākumu, kā arī lai projektu vadītājs varētu uzticēt citiem darbiniekiem pienākumus, lai deliģētās personas varētu izveidot risku novēršanas plānu katram riskam, kas uzskatāms par apdraudējumu.

Apkopojot visus iespējamos riskus var secināt, ka vislielākā atbildība par riskiem projekta laikā ir jāuzņemas projektu vadītājam. (1.tabula) (sk.7.pielikumu) tika izveidota, lai varētu noteikti visus iespējamos riskus organizējot bērnu pasākumu, kā arī lai projektu vadītājs varētu uzticēt citiem darbiniekiem pienākumus, lai deliģētās personas varētu izveidot risku novēršanas plānu katram riskam, kas uzskatāms par apdraudējumu. Šāda veida risku noteikšana ir uzskatāma, par lielisku ieguldījumu katrā projektā, jo izstrādājot šo plānu iepriekš tiek apzināti riski un komanda tiek sagatavota, ja riski tiešām realizējās. Veicot riska līmeņa noteikšanu, lielāka uzmanība ir jāpievērš kolonai, kurā apzīmē **riska līmeni**. Šajās kolonās tiek atzīmēta iespējamā riska līmeņa intentsitāte, tā var būt (zema,viduvēja,augsta). Pēc šiem rādītājiem projektu vadītājs un viņa komanda var izvērtēt, cik lielu uzmanību ir jāpievērš šim konkrētajam risku cēlonim. Piemēram, (1.tabula) ar zemu riska līmeni tika apzīmēti divi iespējamie riski, ar vidēju līmeni atzīmēti astoņi iespējamie riski, taču ar augstu riska līmeni tika atzīmēti deviņi iespējamie riski. Riska apraksta sadaļā **vadības risks**, organizācijai noteikti vajadzētu pievērst uzmanību laika ierobežotībai un izmaiņām laika grafikā. Šie riski var būtiski ietekmēt pasākuma realizāciju, neapmierināti var būt gan projekta finansētāji, gan apmeklētāji, radot sliktu piemēru par pasākumu aģentūru. Sadaļa **personāla risks**, pasākuma aģentūrai būtu jāpievērš uzmanība personāla pieredzes trūkumam un darba drošībai. Organizējot bērnu vai jebkurus citus pasākumus, liela nozīme ir pieredzei, ja organizēšanā iesaistās nepieredzējuši darbinieki, tad projektu vadītājam ir jāuzmana šī persona. Kā arī organizējot bērnu pasākumus ļoti svarīgi vērā ņemt ir darba drošību, ir jāveic pilnībā visi drošības pasākumi, lai uzlabotu pasākuma kvalitāti un neveicinātu risku iespējamību. Risku sadaļā **finanšu risks**, lielāka uzmanība ir jāpievērš nepareizi saplānotai finanšu plūsmai, ja projektu vadītājs nepareizi veic budžeta sadali, tas var ietekmēt visu pasākumu kopumā, pasākumam var zust kvalitāte, kā arī finansētājs, iespējams, vairs nevēlēsies sadarboties ar šo konkurēto pasākumu aģentūru. **Īstenošanas risks** - šajā sadaļā noteikti uzmanība ir jāpievērš tieši pasākuma programmas izveidei, nepareizi definētiem uzdevumiem,sliktam informācijas nodrošinājumam. Organizējot bērnu pasākumu ir jāapzinas vai izvēlētas aktivitātes būs piemērotas bērniem, vai nepastāv savainošanās risks, kā arī vai aktivitātēm nav paredzēts vecuma ierobežojums. Nepareizi definēti uzdevumi, mēdz būt viens no lielākajiem riskiem, ja projektu vadītājs, vai kāda cita atbildīgā persona ir nodevusi nekorktu informāciju, tas var ietekmēt visu projekta kopējo izstrādi. Slikta informācijas nodrošināšana, jeb neizdevusies reklāma. Apzinoties, to ka tiek organizēts bērnu pasākums, projekta vadītājam ir jāsaprot, ar kādām reklāmām var sasniegt tieši vēlamo mērķauditoriju.

Kā arī reklāma ir jāizveido, tā lai tā piesaistīnu ne tikai pieaugušos bet tieši bērnus. Protams, organizējot pasākumu ir jāapzinās arī **Juridiskie riski**, pasākumu organizatoram būtu jāpārzin likumi, it īpaši, ja tiek veidoti bērnu pasākumi. Jo pakļaujot bērnu riskam, pēc likuma sekas var būt daudz nopietnākas. Katrai pasākumu aģentūrai būtu ieteicams izstrādāt šāda veida riska noteikšanas tabulu, lai varētu konkurētāk noteikt visus iespējamus riskus, ar kuriem pastāv iespēja saskarties organizējot bērnu pasākumus. Lai iegūtu uzskatāmāku informāciju par bērnu pasākuma riskiem, šī darba apkopojuma, nākošajā sadaļā būs iespējams aplūkot risku pārvarēšanas plāns.

Risku pārvarēšanas plāns

Izanalizējot pieejamos teorijas materiālus par riskiem un pasākumu kultūru, apkopojot iegūto informāciju no teorijas, intervijas analīzes, kā arī pasākumu apmeklētāju anketēšanas rezultātiem, darba autore apkopo riskus, kuri var iespaidot jebkuru bērnu pasākumu (11.tabula).

11. tabula Bērnu pasākuma risku pārvarēšanas plāns (Avots: autores apkopojums)

Riska apraksts	Iestāšanās aprēķins (1-5)	Riska līmenis	Pasākumu plāns riska novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona
Apmeklējums	Ietekme - 5 Iespējamība - 4 Laiks - 2 Rezultāts = 40	Vidējs	Projektu vadītājam ir jāapzinās pasākuma apmeklāju daudzums. Lai pasākums būtu apmeklēts projektu vadītājam iepriekš ir jāviec pasākuma reklamēšana.	Projektu vadītājs
Saindēšanās	Ietekme - 4 Iespējamība - 2 Laiks - 2 Rezultāts = 16	Zems	Saindēšanās, protams, vienmēr pastāv kā varbūtība, tācu pirms pasākuma ir jāparūpējas par to, lai pasākuma laikā tads risks nenotiktu. Jāizveido vienādas vadlīnijas, kā rīkoties, kad pastāv saindēšanās varbūtība	Projektu vadītājs+ Dalībnieki
Tehniskās nodrošinājums	Ietekme - 5 Iespējamība - 4 Laiks - 3 Rezultāts = 60	Vidējs	Pasākuma laikā var tikt izmantotas elektro ierīces, tādēļ ir jānodrošinās, lai vis darbotos un tas nesagādātu apmeklētājiem nepatīkamas emocijas.	Projektu vadītājs

Cilvēku plūsma	Ietekme - 3 Iespējamība - 3 Laiks - 2 Rezultāts = 18	Videjs	Organizatoram ir jāuzrauga, lai pasākuma laikā neveidotos rindas pie izkaides punktiem, jānodrošina papildus atbildīgais personāls.	Projektu vadītājs
Nelaiemes gadījums	Ietekme-4 Iespējamība- 4 Laiks- 2 Rezultāts= 32	Videjs	Nelaiemes gadījums var notikt, jebkurā brīdī. Organizatoram ir jābūt gatavam sniegt ātro palīdzību vai sazināties ar speciālistiem.	Projektu vadītājs
Neatbilstošas aktivitātes	Ietekme-2 Iespējamība-4 Laiks- 3 Rezultāts=24	Videjs	Ļoti bieži bērnu pasākumos mērķauditorija ir no 1-18 gadiem, tādēļ organizatoriem ir jāpieskata, lai atrakcijas izmanto tāda vecuma bērni, kurām tās ir paredzētas.	Personāls

Pēc darba autores domām un iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka projektu vadītājam ir jāpievērš lielāka uzmanība tehniskajam nodrošinājumam, apmeklējumam, nelaimes gadījumiem. Tehniskais nodrošinājums var pievilt ik vienu no projektu vadītājiem, tādēļ jau iepriekš ir jāparūpējās par to, lai risku varētu operative novērst. Pasākuma “Kidz” laikā meiteņu grupai “Nado” uz skatuves bija paredzēti seši mikrofoni ar statīviem, īsi pirms uzstāšanās tika konstatēts, ka divi no mikrofoniem nedarbojās, taču organizatori ātri reaģēja un aizņēmas mikrofonus no Rīgas DJ skolas, kas netālu apmācīja bērnus DJ makslā. Šī situācija parada to, ka organizatoriem vienmēr ir jābūt gataviem uz jebkāda veida riska situāciju un jābūt gataviem to ātri novērst. Apmeklējums ir ļoti svarīgs jebkurā pasākumā. Pasākuma organizatoriem ir jānodrošina pasākuma reklāma, taču ir jāapzinās cik liels varētu būt apmeklētāju skaits, lai nerastos risks, ka pasākumā visiem nepietiek vietas un ameklētājiem ir jāgaida garās rindās, lai piedalītos aktivitātēs. Protams, viens no lielākajiem riskiem pasākumos ir nelaimes gadījums. Šis vārdu definējums ir raksturots visai skarbi, tāču tas var iedalīties bīstamības skala no 1-10, piemēram, pie nelaimes gadījuma ir pieskaitāms, bērns kurš pakrīt un sasit celi, vai sagriežas ar kādu asu priekšmetu. Taču, lai arī kāds būtu nelaimes gadījums organizatoriem ir nekavējoties jāreaģē un jāpalīdz pasākuma

apmeklētājam. Protams, organizatoriem būtu ieteicams, šo risku novērst tā lai to pamana pēc iespējas mazāk apmeklētāju, lai nekaitētu pasākuma un aģentūras tālākajai publicitātei. Darba autore secina, ka iegūtie rezultāti sakrīt ar pasākuma projektu vadītājas un pasākuma apmeklētāju sniegtajām atbildēm. Darba autore cer, ka šis risku pārvarēšanas plāns palīdzēs organizatoriem izveidot kvalitatīvu pasākumu, bez risku ietekmes.

Projektu vadītājam, kurš organize bērnu pasākumus, risku vadībai ir jāpievērš īpaša uzmanība, jo organizējot šāda veida pasākumus riski var būt daudz un dažādi. Darba autore ir apkopojusi dažādus ieteikumus, balstoties uz bakalura darbā iegūtās informācijas.

1. Organizējot bērnu pasākumus vienmēr ir jānodrošina medicīnas kastīte, kurā būtu visnepieciešamais, lai varētu sniegt pirmo palīdzību,
2. Ja, pasākumā tiek pasniegts ēdiens, tad sastādot ēdienkarti ir jāizvēlās tādi ēdieni, kas satur pēc iespējas mazāk alarģēnu, kā arī jācenšās ēdienkarti veidot veselīgāku,
3. Pasākuma laikā ir jāuzmana katra aktivitāte, vai tā tiek izmantota atbilstoši noteikumiem,
4. Pārliedzināties, vai paredzētās aktivitātēs izmanto atbilstoša vecuma bērni,
5. Ja, organizators ir pamanījis, ka bērns ir apmaldījies, tad organizatora pienākums ir palīdzēt atrast bērna vecākus,
6. Ja, pasākuma laikā tiek izmantotas, piemēram, lielās dārza spēles, tad ir jāpārliedzinās vai spēle ir droša, vai nav asi stūri vai jebkāds cits faktors, kas varētu ietekmēt bērnu drošību,
7. Pasākuma laikā ir jācenšās organizēt cilvēku plūsmu, lai neveidotos lielas rindas un drūzmēšanās,
8. Ja, pasākums notiek telpās, tad šīs telpas ir jāvēdina vai arī jānodrošina gaisa kondensātors, tādējādi pasākuma organizators izvairīsies no iespējas, ka bērnam var palikt slikti,
9. Ja, pasākuma laikā tiek paredzēta sportiska aktivitāte, bērniem ir jānodrošina dzeramais ūdens, vai vismaz iespēja to iegādāties uz vietas,
10. Pasākuma, laikā ir jāpārliedzinās, lai tehniskais nodrošinājums būtu kārtībā, lai tas neradītu sarežģījumus pasākuma laikā, kā arī ja tiek izmantota tehnika, ir jāpārliedzinās, lai savienojuma vadi, pagarinātāji u.c. nebūtu pieejamā vietā, lai bērniem nebūtu velme šīs ierīces aiztikt,

11. Ja, pasākums notiek ārā tad pasākuma organizatoriem ir jānodrošinās, ja pasākuma laikā paradās nelabvēlīgi laikapstākļi. Piemēram, jāizveido nojumes, jāizdala lietus mēteļi, lai pasākuma apmeklētāji varētu paslēpties no lietus,
12. Ja, tiek organizēts liels pasākums vai festivals, kuru var apmeklēt dažāda mērķauditorija, pasākuma organizatoriem ir jānodrošina īpaša apsardze, kas uzmana vai bērni, kas nav sasnieguši astoņpadsmit gadu vecumu nelieto apreibinošas vielas,
13. Kad pasākuma organizatori izvieto bērnu pasākumā paredzētās aktivitātes jāpārliciecinās, vai aktivitātēm paredzētā vieta ir atbilstoša,
14. Katram no pasākuma organizatoriem pirms organizējot bērnu pasākumu ir jāpārziņ visi likumi, kas saistīti ar bērnu atrašanos publiskos pasākumos,
15. Ja, organizators ir pamanījis no apmeklētāju puses nekorektu uzvedību, kas traucē parejiem pasākuma apmeklētājiem, tad organizatoram nekavējoties ir jāizmeklē bērna vaecāki un jāinformē par notiekošo un iespējamajām sekām.

Augstāk minētie ieteikumi ir tikai neliela daļa no riskiem, kas var izveidoties bērnu pasākumos. Rokasgrāmatā izveidotais apkopojums palīdzēs jebkurai pasākumu aģentūrai un projektu vadītājam izveidot lielisku bērnu izklaides pasākumu, bez nepatīkamiem sarežģījumiem. Protmas, nav izslēgts, ka riski var rasties jebkurā gadījumā, taču augstāk minētā pieredze palīdzēs projektu vadītājam apzināties un noteikt iespējamus riskus un sagatavoties riskiem, ja tie notiek. Bakalaura darba autore cer, ka risku vadības rokasgrāmatā atrodamā informācija palīdzēs uzlabot bērnu izklaides pasākumu kvalitāti Latvijā.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Veicot pētījumu par bērnu izklaides pasākumu risku vadības vadlīnijām un pilnveidošanas iespējām pasākuma “KIDZ” ietvaros, darba autorei radās sekojoši secinājumi un priekšlikumi, lai veicinātu un attīstītu bērnu izklaides pasākumu darbību Latvijā.

1. Veicot literatūras analīzi tika secināts, ka risku analīze ir efektīvs veids kā veicināt veikmīgu projekta izstrādi. Eksperti atzīst, ka risku vadība ir neatņemama projekta sastāvdaļa, kas palīdz izveidot kvalitatīvu pasākumu.
2. Statistikas dati liecina, ka vecāki ar bērniem biežāk izvēlās apmeklēt pasākumus, ja tie ir bezmaksas.
3. Pēc intervijas rezultātiem var secināt, ka jebkurā bērnu pasākumā viens no izplatītākajiem riska cēloņiem ir paša bērna uzvedība un vecāku visatļauība.
4. Pēc intervijas rezultātiem, darba autore secina, ka neviens no projektu vadītājiem neizmanto risku iniciēšanas un pārvarēšanas metodes, kas mazina projektu risku attīstības iespējas.
5. No apmeklētāju anketas rezultātiem, autore secina, ka vecāki jutās videjē droši apmeklējot pasākumu kopā ar bērniem, tas liecina par to, ka pasākuma organizatoriem ir jāpiestrādā pie risku vadības, lai apmeklētāji justos pilnīgi droši pasākuma laikā.
6. Respondenti anketās atzīmēja, ka visbiežāk nākas saskarties tieši ar veselības un psiholoģiskajiem riskiem.
7. Gadījuma analīzes rezultātā, darba autore secina, ka pasākumu aģentūras “Qevents” rīkotā pasākuma laikā notika riski, kuri tika pārvarēti, kā arī tādi, kas radīja nepatīkamas apmeklētāju emocijas.

Balstoties uz secinājumiem, darba autors izvirza šādus priekšlikumus:

1. Darba autore ieteiktu projektu vadītājiem balstīties uz teoriju un pārbaudītām vērtībām, lai turpmāk samazinātu iespējamus riskus autore rekomendē izveidot risku līmeņa noteikšanas tabulu un risku pārvarēšanas plānu.
2. Projektu vadītājiem būtu vairāk jāveido pasākumus, kurus var apmeklēt bez maksas, tas palielinātu apmeklētāju skaitu un kultūras līmeni Latvijā.
3. Projektu vadītājiem pirms un pēc katra pasākuma ieteiktu izveidot sapuci, kuras laikā pārrunā visus iespējamus draudus un pieredzi, kas tika iegūta.

4. Projektu vadītājiem, visi pasākuma dalībnieki jāāiesaista risku identificēšanas procesā un noslēguma posmā, lai sekmētu un attīstītu turpmāku pasākumu organizēšanu
5. Īpaša uzmanība jāpievērš veselības un psiholoģisko risku minimalizēšanai: lai izvairītos no veselības riskiem pasākumā organizatoriem ir jāpārlicinās vai ēdiens, laikapstākļi, vai citi faktori nevar ietekmēt veselības stāvokli. Kā arī organizatoram jau iepriekš ir jā sagatavojās, ja notiek šāds riska faktors, piemēram, vienmēr ir jābut pieejamam ātrās palīdzības aptieciņam. Lai izvairītos no psiholoģiskā riska, pasākuma organizatoriem un pasākuma dalībniekiem ir jābūt vērīgiem, ja gadās pamanīt, kādu konflikta situāciju, lai to ātri varētu novērst.
6. Projektu vadītājiem, kas organize bērnu izklaides pasākumus ieteiktu izmantot darba autores apkopojumu “Risku vadības rokasgrāmata”, jo šajā rokas grāmatā ir apkopota svarīgākā informācija, kā identificēt riskus un tos novērst.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. Allen, J. (2009). Event planning. Canada: Wiley
2. Asarare I., Tjarve B., Hermane A., Kalniņa E. Nevalstiskās kultūras organizācija . Rokasgrāmata. (2013). Cēsis: biedrība "CultureLab." [skatīts 13.12.2018]. Pieejams: <https://culturelablv.files.wordpress.com/2012/10/kulturas-nvo-rokasgramata1.pdf>
3. Beloviene A., Kinderis R., Williamson P., u.c. Event Management Handbook. [skatīts 04.10.2018].
Pieejams: http://eventi.vfu.bg/files/Event_management_handbook.pdf
4. Berlonghi, A. (1998) The Special Event Risk Management Manual
5. Bērni un jaunieši vieni publiskās vietās [skatīts 5.10.2018]
Pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/257757-berni-un-jauniesi-vieni-publiskas-vietas-kas-jazina-vecakiem-2013>
6. Bērnu tiesību un aizsardzības likums (2018) [skatīts 5.10.2018]
Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?Id=49096>
7. Children's risks (2011). [skatīts 29.10.2018]
Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/275039981_children's_risky_play_in_early_childhood_education_and_care
8. Definition of event (2018). [skatīts 03.10.2018]
Pieejams: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/event>
9. Droša sauļošanās etiķete (2016) [skatīts 20.12.18]
Pieejams: <https://kvc.lv/lv/par-mums/jaunumi/2013/05/drosas-saulosanas-etikete-pasiem-mazakajiem/>
10. Emocionāla vardarbība pret bērnu (2016) [Skatīts 12. 12.18]
Pieejams: http://www.bti.gov.lv/lat/tiesibas_un_pienakumi/berna_tiesibas_un_pienakumi_/?doc=54
11. Entertainment Industry Law and Legal Definition. (2018). [skatīts 03.10.2018]
Pieejams: <https://definitions.uslegal.com/e/entertainment-industry/>
12. Event risk definition (2018). [skatīts 23.10.2018]

- Pieejams: <http://www.businessdictionary.com/definition/risk.html>
13. Event risk management (2018) [skatīts 25.10.2018] Pieejams:
<https://www.marsh.com/ca/en/insights/research/event-risk-management.html>
 14. Getz. D.(2012). *Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned events*. New York: Routledge.
 15. Hermane A. (2006). *Kultūras projektu menedžments*. Rīga: Jāņa Rozes Apgāds.
 16. Kitchin.P.J, .Ferdinand.N. (2012). *Events Managment* . Sage publications.
 17. Kroplijs, A., Rašcevska, M.(2008). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: Raka.
 18. Kultūras auditorija latvijā : situācija, procesi, tendences (2016) [skatīts 28.10.2018]
Pieejams:<https://culturelablv.files.wordpress.com/2017/01/kultc5abras-auditorija-latvijc481-2016.pdf>
 19. LR Ministru kabineta noteikumi Nr 5 „Preču un pakalpojumu drošuma likums“
Latvijas Vēstnesis , 66 (3014), 28.04.2004. [skatīts 18.12.18]
Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=111963>
 20. LR Ministru kabineta noteikumi Nr 12 „Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likums“ *Latvijas Vēstnesis*, 104 (3015) 06.07.2015 [skatīts 13.12.18]
Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=111963>
 21. Lynn Van der Wagen,(2006) *Human Resource Management for Events*
 22. Model of Mindful Parenting: Implications for Parent–Child Relationships and Prevention Research (2009). [skatīts 01.12.18]
Pieejams: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2730447/>
 23. Riska vadības process, Eiropas savienības struktūrfondi (2016) [skatīts 25.10.2018]
Pieejams: <http://www.viaa.gov.lv/lat/viaa/struktura/?id=785>
 24. Seeking a definition of special events (2007) [skatīts 15.12.18] Pieejams:
<https://specialeventguru.blogspot.com/2007/11/seeking-definition-of-special-events.html>
 25. Shone.A., Parry.B. (2013). *Successful event management a practical handbook*
 26. Sky & More kidz bērnu festivāls (2018). [skatīts 04.10.2018]. Pieejams:
<http://www.skyandmore.lv/lv/pasakumi/skymore-kidz-bernu-festivals/>

27. Sonder M. (2004). Event entertainment and Production. United States of America: [1] [SEP] John Wiley & Sons.
28. The role of events in tourism development (2015). [skatīts 14.12.18] Pieejams: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2217-2769/2015/2217-27691502083O.pdf>
29. The role of festivals and cultural events (2012). [skatīts 5.10.2018] Pieejams: <http://www.revistaie.ase.ro/content/64/02%20-%20Popescu,%20Corbos.pdf>
30. Uzulāns J. (2004). Projektu vadība. Rīga: Jumava.
31. Uzulāns J. (2010). Risku vadība projektu kontekstā. Rīga: Drukātava.
32. Williams, N. (2016). *Event Project Management. Event Management: an International Approach*.

PIELIKUMI

Tabula riska līmeņa noteikšanai (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments)

Riska apraksts	Riska cēloņi	Varbūtība (reti, iespējams, gandrīz droši)	Seku apraksts	Sekas (nenozīmīgas, viduvējas, lielas)	Riska līmenis (zems, viduvējs, augsts)	Darbību apraksts risku novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vadības risks							
vadības komandas nespēja sastrādāties							
vadības pieredzes trūkums							
vadības maiņa							
projektu nav izstrādājis projektu vadītājs							
laika ierobežotība							
izmaiņas laika grafikā							
Personāla risks							
personāla pieredzes trūkums							
personāla atbildība par veicamo darbu un tā izpildes kvalitāti							
personāla mainība							
darba drošības neievērošana							
cilvēkresursu nepietiekamība institūcijā, to neefektīvs sadalījums							
Finanšu risks							
priekšfinansējuma trūkums							
nepareizi saplānota finanšu							

plūsma							
likumdošanas par finanšu nosacījumiem nezināšana							
tirgus cenu nepārziņošana							
inflācija, kuras dēļ plānotās izmaksas var būtiski atšķirties no reālajām							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
finansējuma neatbilstība aktivitātēm							
uzskaites/grāmatojumu risks (dubultā finansēšana)							
izmaksu neattiecināmība							
Īstenošanas risks							
neprecīza/neloģiska aktivitāšu plānošana							
sadarbības partneru nekonsekvence							
nepilnīga/neatbilstoša organizatoriskā struktūra							
neprecīzi/neskaidri definēti uzdevumi							
izmaiņas projekta izstrādes nosacījumos							
slikts informācijas nodrošinājums							
nepietiekama informācijas drošība							
atpazītība tehnoloģiju jomā							
mērķa grupas apmācība un to īpatsvars							
transporta pakalpojumu problēmas							
Juridiskais risks							

likumdošanas maiņa							
līgumsaistību neievērošana							
likumdošanas neizpratne un nezināšana							
nepareiza iepirkuma procedūras veikšana							

Sky&More pasākuma “Kidz” programma

Pasākuma pirmās dienas plāns:

„29.septembrī (Aktivitātes paredzētas no plkst. 12:00 līdz plkst. 19:00)

ZINOO ZINĀTKĀRES CENTRS

13:00 ĶĪMĪJAS EKSPERIMENTU ŠOVS 14:00-16:00- RADOŠĀS DARBNĪCA OPTISKĀ ILŪZIJA AR ZINOO AKTIVITĀTES CENTR

17:00 ĶĪMIJAS EKSPERIMENTU ŠOVS

Zinoo veidotāji tic, ka katram cilvēkam piemīt unikāls un neatkārtojams potenciāls, kuru ir jāpalīdz atklāt, rosinot cilvēkā dabisko zinātkāri par sevi, apkārtējo pasauli un tehnoloģijām. Šādi centri ir teju katrā Eiropas valstī un to loma ir būtiska ne tikai šodienas perspektīvā, bet nozīmīga arī valsts attīstībai nākotnē – spējai radīt inovatīvus produktus un pakalpojumus. Mēs esam pārliecināti, ka aizraujošs izzināšanas process ir sākums attīstībai ilgtermiņā.

SLAVENĀS RĪGAS POP ROCK STUDIJAS AUDZĒKŅU KONCERTS /plkst. 14:00-15:00

Jauno un talantīgo Rīgas POP&ROCK studijas audzēkņu koncerts. Studijā ikviens interesents neatkarīgi no sava vecuma var pilnveidot vokālo mākslu pie Latvijā mīlētiem un atzītiem māksliniekiem un labiem vokālajiem pedagogiem: soul mūzikas dziedātājas Anmary, jazz mūzikas dziedātājas Beātes Zviedres (vokālās grupas „Framest” dalībiece), klasiskās mūzikas, mūziklu un operdziedāšanas mākslinieka Jura Vizbuļa (LNOB solists), komponistes un vokālās pedagoģes Madaras Celmas. Savukārt paši jaunākie studijas audzēkņi jau no trīs gadu vecuma var mācīties dziedāt un attīstīt savu muzikalitāti pie vokālās pedagoģes Evas Leimanes.

TIKŠANĀS UN FOTOGRAFĒŠANĀS AR LATVIJAS YOUTUBE ZVAIGZNĒM

Sindijalo /no plkst. 13.00 līdz 15.00/

Laurlācis /no plkst. 15.00 līdz 17.00/

RC DRIFT VADĀMO MAŠĪNU SACENSĪBAS / no plkst. 12:00 līdz 19:00/

Profesionālo RC drifta mašīnu sacensības speciāli izveidota trasē! Laipni aicināti visi interesanti no 7 gadu vecuma izmēģināt savu veiksmi RC DRIFT mašīnu sacensībās, kuru kvalitāti un vadāmību atzinuši daudzi Latvijas un pasaules autosportisti.

LIELVEIKALA SKY RADOŠĀ ZONA BĒRNIEM /no plkst. 12.00 līdz 19.00/

Radošā zona bērniem veidota ar mērķi nodrošināt pašiem mazākajiem viesiem izklaidējošas un izglītojošas aktivitātes. Tās noteikti atbildīs ikviena bērna gaumei un vēlmēm! Tāpat bērniem būs iespēja savās mīļākajās krāsās izkrāsot arī Gatavots Sky smalkmaizītes – austiņu, buljona pīrādziņu un pīto maizīti – un, pats labākais, apmaiņā pret zīmējumiem, smalkmaizītes varēs arī nogaršot. Saldie piedzīvojumi ar to vien vēl nebeigsies – kopējo rotaļu atmosfēru lieliski papildinās saldumu rati, kas izdekorēti ar dažādu veidu saldajiem kārumiem.

KĀPŠANAS SKOLAS VIRSOTNE spēka konkurss /no plkst. 12.00 līdz 18.00/

LAUKU SĒTAS IZSTĀDE /no plkst. 12.00 līdz 19.00/

Uz iepirkšanās centru būs atceļojusi arī trušu, pīļu, kazlēnu, gaiļu, tītaru un mazo cālīšu izstāde, kur gan lieli, gan mazi varēs iepazīties ar dažādiem lauku sētas iemītniekiem!

VISAS DIENAS GARUMĀ:

1. Dažādas radošās darbnīcas (zelta tattoo darbnīca, kroņu veidošanas darbnīca, mūzikas instrumentu darbnīca, gleznošanas aktivitātes pašiem mazākajiem);
2. Mini golfs;
3. Sporta stafetes;
4. Jautrošanās ar dažādiem pasaku tēliem un supervaroņiem;
5. Bērnu zīmēšanas konkursa darbu izstāde;
6. Seju apgleznošanas darbnīca;
7. Lielās spēlēs: dambrete, jenga un cirks.

Otrās dienas plāns:

30.septembrī (Aktivitātes paredzētas no plkst. 12:00 līdz plkst. 19:00)

ZILI BRĪNUMI

12:45:00-13:45 EKSPERIMENTS “MĀKOŅU VEIDOŠANA”

Visas dienas garumā aktivitātes ar gaisa lielgabalu un būvblokiem no Zili Brīnumi.

17:00-18:00 EKSPERIMENTS “MĀKOŅU VEIDOŠANA”

Zili Brīnumi – zinātkāres centrs Zili brīnumi organizē dažādas radošas nodarbības un eksperimentālus priekšnesumus, kā rezultātā bērni iegūst reālas zināšanas par fizikas likumiem.

MEITEŅU POPGRUPAS NANDO KONCERTS /plkst. 16.00/

„Nando“ ir jauniešu popgrupa piecu meiteņu sastāvā- Keita Krūmiņa, Amanda Anna Straujā, Terēze Anna Pogiņa, Alise Lāce un Helēna Patrīcija Kalniņa, kas darbojas muzikālās pedagoģes, džeza mūzikas dziedātājas Rūtas Dūdumas vadībā. Nemainīgā sastāvā meitenes dzied kopā jau astoto gadu. Pēdējā gada laikā „Nando“ ieguvusi visas iespējamās augstākās godalgas prestižākajos Latvijas jauno vokālistu konkursos.

Jau četrus gadus grupai izveidojusies cieša sadarbība ar tērpu mākslinieci Elitu Patmalnieci, kura rūpējas par meiteņu skaistajiem skatuves tērpiem. Visi meiteņu popgrupas “NANDO” līdz šim publicētie videoklipi ir guvuši lielu skatītāju atsaucību. Dziesmas “Fizikas skolotājs” video, kurā piedalās Edavārdi, skatījumu skaits nu jau pārsniedzis par 1.5 miljonus. Iedvesmotas no tādiem panākumiem, meitenes turpina filmēt video un šodien skatītājiem piedāvā savu jaunāko veikumu, kurā bez piecām popgrupas dalībniecēm, piedalās arī Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas zēnu kora dalībnieki.

RĪGAS DJ SKOLA /no plkst. 12:00 līdz 19:00/

Rīgas DJ skola piedāvās visas dienas garumā bez vecuma ierobežojuma apgūt vai ievingrināt roku dīdžejošanas pamatos un saprast, kā tiek producēta mūzika. Bērniem un jauniešiem būs iespēja apskatīties, pataustīt un salikt mūziku, un kaut uz mirkli iejusties DJ lomā.

LIELVEIKALA SKY RADOŠĀ ZONA BĒRNIEM /no plkst. 12.00 līdz 19.00/

Radošā zona bērniem veidota ar mērķi nodrošināt pašiem mazākajiem viesiem izklaidējošas un izglītojošas aktivitātes. Tās noteikti atbildīs ikviena bērna gaumei un vēlmēm! Tāpat bērniem būs iespēja savās mīļākajās krāsās izkrāsot arī Gatavots Sky smalkmaizītes – austiņu, buljona pīrādziņu un pīto maizīti – un, pats labākais, apmaiņā pret zīmējumiem, smalkmaizītes varēs arī

nogaršot. Saldie piedzīvojumi ar to vien vēl nebeigsies – kopējo rotaļu atmosfēru lieliski papildinās saldumu rati, kas izdekorēti ar dažādu veidu saldajiem kārumiem.

LAUKU SĒTAS IZSTĀDE /no plkst. 12.00 līdz 19.00/

Uz iepirkšanās centru būs atceļojusi arī trušu, pīļu, kazlēnu, gaiļu, tītaru un mazo cālīšu izstāde, kur gan lieli, gan mazi varēs iepazīties ar dažādiem lauku sētas iemītniekiem!

KĀPŠANAS SKOLAS VIRSOTNE spēka konkurss /no plkst. 12.00 līdz 18.00/

CUP&CINO VĒLĀS BROKASTIS JEB BRANČS /no plkst. 11.00 līdz 16.00/

Labāk par gardām brokastīm var būt tikai vēlas un nesteidzīgas brīvdienu brokastis! Tieši tāpēc ik svētdienu aicinām uz Cup&Cino vēlajām brokastīm jeb branču Duntē ielā 19A, otrajā stāvā. Visu veidu pankūkas un pildījumi, saldās un sāļās vafeles, uzkodas, salāti un, protams, viena no labākajām kafijām Rīgā – nāc un nobaudi visu, ko vien sirds kāro!“ (Qevents privātais arhīvs)

Intervija

“Bērnu izklaides pasākumu risku vadība un pilnveidošanas iespējas”

Intervijas mērķis : uzzināt eksperta viedokli par bērnu izklaides pasākumu riskiem un pilnveidošanas iespējām.

Intervijas veids: strukturēta intervija.

Intervijas vieta: pasākumu aģentūra Qevents Dunties ielā 19A

Datums un ilgums: 2018. gada 5. Novembrī

Intervētā persona: Elīna Zariņa

Jautājums Nr.1 Kāda ir Jūsu pieredze bērnu pasākumu organizēšanā?

Atbilde: Mūsu kā pasākumu aģentūras pieredze organizējot bērnu pasākumus ir liela. Esam organizējuši bērnu rimi maratonu, dažādas interaktīvas dienas nometnes, IT bērnu pasākumus un dažādus tematiskos pasākumus.

Jautājums Nr.2 Ar kādām problēmām nācās saskarties organizējot bērnu pasākumus?

Atbilde: Noteikti viena no problēmām ir bērnu pārlietu lielā aktivitāte- tāpēc vienmēr būtu nepieciešama aptiecināšana pasākuma organizatoriem, lai jebkurā brīdī kad nepieciešams var sniegt pirmo palīdzību. Nevēdinātas telpas vai pārāk piesmakušas arī ir uzskatāms risks arī bērnu pasākumos tāpat kā pieaugušo pasākumos. Pārāk liela bērnu hiperaktivitāte ko nepieciešams organizējos plūsmu un masu kontrolēt.

Jautājums Nr.3 Kādi ir galvenie riski ar kuriem varētu saskarties bērni apmeklējot pasākumu?

Atbilde: Pārāk liels apmeklējums un drūzma pasākumā, kas var ietekmēt bērniem iespēju gūt lielākas un mazākas traumas. Nevēdinātas telpas, kas var radīt ģīboņus. Vecāki nokontrolē savus bērnus un tie nokļūst pasākuma laikā, tādejādi bērniem jāsaprot kur un pie kā labāk pieiet, lai atrastu savus vecākus.

Jautājums Nr.4 Jūsprāt, kādēļ šos pasākumus izvēlās/neizvēlās apmeklēt? Kādi varētu būt iemesli?

Atbilde: Pasākumus izvēlas apmeklēt, lai bērniem būtu iespējama papildus izklaide brīvdienās. Visbiežāk šie pasākumi ir bez maksas, kas ir papildus iemesls apmeklētībai. Dažāda pasākuma programma un aktivitātes lieliski piesaista bērnus no tuvākas apkāmes.

Jautājums Nr.5 Kāda ir Jūsu pasākuma veidošanas taktika, pēc kādiem kritērijiem Jūs izveidojat pasākuma plānu?

Atbilde: Pēc aktualitātēm un jaunākajām tendencēm, kas tajā brīdī ir aktuāls bērnu pasākumiem. Ir konkrēta lieta, kas vienmēr nepieciešamas bērnu pasākuma, lai tas būtu izdevies. Ir jābūt dažādībai un pieejamām aktivitātēm dažādām bērnu grupām, lai būtu pēc iespējas lielāka apmeklētība.

Jautājums Nr.6 Vai organizējot pasākumu esiet novērojuši riskus un tos piefiksējuši?

Atbilde: Tur var vilkt paralēlas kopā ar problēmām pasākumos ar ko nākas saskarties.

Viens no riskiem- liela drūzma un pārāk liels apmeklējums, kas ir pieskaitāms pie riskiem visos publiskajos pasākumos. Risks gūt traumas, kad vecāki nepieskata savas atvases. Bezgaiss un piesmakušas telpas- var noģēbt un pagurt bērni.

Jautājums Nr.7 Jūsprāt, vai vecāki jūtas droši vedot savus bērnus uz pasākumiem?

Atbilde: Es domāju ka jā, jo tomēr publiskie pasākumi tiek ļoti plaši apmeklēti no ģimeņu viedokļa. Ir protams, jāpārvērtē cik daudz pats bērns ir atbildīgs un prot ar citiem bērniem sadarboties.

Jautājums Nr.8 Vai Jūsu komanda pēc pasākuma izveido kopsapulci, kura laikā tiek apspriests, kā pasākums tika aizvadīts?

Atbilde: Parasti analīze notiek ar klientu pēc katra pasākuma. Viņi sniedz savu redzējumu un analīzi par pasākuma norisi. Pasākuma laikā tiek uzklauti komandas novērojumi un uzlabojumi, kurus cenšas novērst jau pasākuma laikā.

Jautājums Nr. 9 Kāds ir Jūsu organizācijas risku pārvarēšanas veids pasākumos?

Atbilde: ātri un operatīvi tikt galā ar situāciju, bez stresa un jūtamām spriedzes pazīmēm, lai nesētu publikā stresu un bailes. Jāspēj tikt galā ar situāciju tā, lai to redz pēc iespējas mazāk cilvēku.

Jautājums Nr. 10 Vai bērnu pasākumā Sky&More tika novēroti riski? Un kā tie tika novērsti?

Atbilde: Liela drūzmēšanās pie dažām aktivitātēm, lai to novērstu tika nomainīti dažu atrakciju atrašanās vieta, lai pēc iespējas vieglāk tās būtu pieejamas bez liekas drūzmēšanās. \

No maniem vārdiem pierakstīts pareizi :_____ (_____) paraksts
paraksta atšifrējums

Datums:

Intervija

“Bērnu izklaides pasākumu risku analīze un pilnveidošanas iespējas”

Intervijas mērķis : uzzināt eksperta viedokli par bērnu izklaides pasākumu riskiem un pilnveidošanas iespējām.

Intervijas veids: strukturēta intervija.^{[L]_{SEP}}

Intervijas vieta: SIA Unique Ofiss

Datums un ilgums: 04.12.18

Intervētā persona: Sabīne Moče

Jautājums Nr.1 Kāda ir Jūsu pieredze bērnu pasākumu organizēšanā?

Atbilde: Ir nācies organizēt gan lielākus, gan mazākus bērnu pasākumus

Jautājums Nr.2 Ar kādām problēmām nācās saskarties organizējot bērnu pasākumus?

Atbilde: Bērnu neorganizētība un visatļautība no vecāku puses

Jautājums Nr.3 Kādi ir galvenie riski ar kuriem varētu saskarties bērni apmeklējot pasākumu?

Atbilde: Bērniem pieejamā vietā stāv viņiem neatļautas lietas, dekorācijas vai materiāli

Jautājums Nr.4 Jūsprāt, kādēļ šos pasākums izvēlās/neizvēlās apmeklēt? Kādi varētu būt iemesli?

Atbilde: Izvēlas: jo bērnus parasti vedīs uz pasākumiem un vecāki saviem bērniem vienmēr izvēlēšies visu to labāko, lai iepriecinātu bērnu, apgrozas sabiedrībā un kļūst sociāls

Neizvēlas: bērns lielās cilvēku burzmās paliek kašķīgs no noguruma un rodas ēstgribas, kas ir izdevumi, jo tad nereti jāēd ir ārpus mājām

Jautājums Nr.5 Kāda ir Jūsu pasākuma veidošanas taktika, pēc kādiem kritērijiem Jūs izveidojat pasākuma plānu?

Atbilde: Pēc klientu vēlmēm, atvēlētā budžeta tam

Jautājums Nr.6 Vai organizējot pasākumu esiet novērojuši riskus un tos piefiksējuši?

Atbilde: Jā, riski un kļūdas vienmēr paliek atmiņā

Jautājums Nr.7 Jūsaprāt, vai vecāki jūtas droši vedot savus bērnus uz pasākumiem?

Atbilde: Daļēji. Vairāk domāju, ka jā nekā nē, saku pēc savas personīgās mātes pieredzes un skatījuma

Jautājums Nr.8 Vai Jūsu komanda pēc pasākuma izveido kopsapulci, kura laikā tiek apspriests, kā pasākums tika aizvadīts?

Atbilde: Jā

Jautājums Nr. 9 Kāds ir Jūsu organizācijas risku pārvarēšanas veids pasākumos?

Atbilde: Risku apzināšana no iepriekšējiem pasākumiem un šādu kļūdu otrreizēja nepieļaušana

Jautājums Nr. 10 Kāds Jūsaprāt ir pats labākais veids kā pārvarēt riskus?

Atbilde: Apzināt tos jau pirms pasākuma darbojoties komandā, jo divas galvas vienmēr ir gudrākas par vienu

Datums: 04.12.18

Intervijas sniegto atbilžu apstiprinājums

Sabīne Moče

to me

28 Dec [View details](#)

Intervijā izmantotās atbildes ir manis rakstītas, atļauju, izmantot bakalura darba.

Sabīne Moče

Project Manager

Q EVENTS

I/C "Sky&More", 2.stāvs

[Duntes iela 19A, Rīga](#)

mob. tālr.: [+371 26762345](tel:+37126762345)

www.qevents.lv

Intervija

“Bērnu izklaides pasākumu risku analīze un pilnveidošanas iespējas”

Intervijas mērķis : uzzināt eksperta viedokli par bērnu izklaides pasākumu riskiem un pilnveidošanas iespējām.

Intervijas veids: strukturēta intervija.

Intervijas vieta: Bowlero centrs

Datums un ilgums: 05.12.2018.

Intervētā persona: Linda Daudze

Jautājums Nr.1 Kāda ir Jūsu pieredze bērnu pasākumu organizēšanā?

Atbilde: Bērnu pasākumus organizēju no 2003.gada, jo ilgu laiku strādāju par audzinātāju un tur bērnu pasākumi ir ikdiena. Papildus jau 6 gadus strādāju par pasākuma vadītāju Bowlero centrā, kā arī esmu vadījusi dažādas ballītes ārpus šīs centra. Pluss esmu bijusi vairākās kāzās, kur mans pienākums bija pieskatīt un izklaidēt bērnus.

Jautājums Nr.2 Ar kādām problēmām nācās saskarties organizējot bērnu pasākumus?

Atbilde: Valodu dažādība, ir grūtāk organizēt ballīti, ja ir vairāks valodas un dažādas mentalitātes. Otra grūtība ir ļoti dažāds bērnu vecums vienā ballītē, katrā vecumā bērnu vēlmes, iemaņas un prasmes atšķiras. Un trešā problēma ir vecāki, kas ne vienmēr ir gatavi “palaist” bērnus, lai viņi pilnvērtīgi varētu izbaudīt svētkus.

Jautājums Nr.3 Kādi ir galvenie riski ar kuriem varētu saskarties bērni apmeklējot pasākumu?

Atbilde: Traumas, ja neievēro noteikumus, kurus izrunājam pirms katras ballītes ar bērniem (apskrāpētas rokas, ja tas netur cieši pie sevīm, braucot pa slidkalniņu, kāds puns, ja sak grūstīties vai nesagaida savu kārtu, kāpjot pa kāpnēm.)

Jautājums Nr.4 Jūsprāt, kādēļ šos pasākumus izvēlās/neizvēlās apmeklēt? Kādi varētu būt iemesli?

Atbilde: Izvēlas apmeklēt, jo ir ļoti plaša izklaides programma, slēgta bērnu istaba tikai noteiktā pasākuma viesiem, labi pasākuma vadītāji, šī informācija izplatās no mutes mutē. Neizvēlas apmeklēt, jo liekas ka bērni ir par lielu priekš bērnu istabas, vienā un tajā pašā vietā negrib svinēt.

Jautājums Nr.5 Kāda ir Jūsu pasākuma veidošanas taktika, pēc kādiem kritērijiem Jūs izveidojat pasākuma plānu?

Atbilde: Pasākuma plāns ir atkarīgs no bērnu vecuma, no laika kurā ir ballīte (darba dienas vakaros ballītes ir vairāk brīvā formā, jo bērni vēlas izlikt enerģiju skrienot un dauzoties, nevis sēdēt uz paklāja un spēlet intelektuālās rotaļas)

Jautājums Nr.6 Vai organizējot pasākumu esiet novērojuši riskus un tos piefiksējuši?

Atbilde: Pēc pieredzes ir bijuši pasākumi, kurā ir kāds bērns, kuram neeksistē noteikumi un kurš uzskata par normu darīt pāri citiem bērniem. Tadā gadījumā esmu griezusies pie vecākiem un bērns ir aizvest prom no ballītes.

Jautājums Nr.7 Jūsprāt, vai vecāki jūtas droši vedot savus bērnus uz pasākumiem?

Atbilde: Vecāki ne vienmēr jūtas droši, bet tas ir sastīts ar psiholoģiju, nevis ar mūsu izklaides centru. Ir vecāki, īpaši omītes, kas nevar palaist bērnu rotaļāties, jo viņām liekas, ka bērns vēl ir maziņš.

Jautājums Nr.8 Vai Jūsu komanda pēc pasākuma izveido kopsapulci, kura laikā tiek apspriests, kā pasākums tika aizvadīts?

Atbilde: Pēc brīvdienų pasākumiem šādas sapulces netiek veidotas, tādas mēs organizējam pirms sezonas sākuma, vai ja ir jauni produkti. Vai ja ir bijis kāds ļoti liels pasākums, kas ir bijis saistīts ar vairākām izklaides programmām. (ziemassvētku eglīte 250 bērniem)

Jautājums Nr. 9 Kāds ir Jūsu organizācijas risku pārvarēšanas veids pasākumos?

Atbilde: Analizējam iepriekšējos pasākumus.

Jautājums Nr. 10 Kāds Jūsprāt ir pats labākais veids kā pārvarēt riskus?

Atbilde: Radīt drošu vidi, iepriekš pardomāt iespējamās riska situācijas, atsaucoties uz pieredzi.

Intervijā sniegto atbilžu apstiprinājums

Bowlero INFO dienests

to me

6 Dec [View details](#)

Šīs ir manis rakstītās atbildes, es tās atļauju izmantot BD.

Jauku dienu vēlot / Have a nice day / Удачного Вам дня,

Linda

Izklaides centrs Bowlero | [Lielirbes iela 27](#) | [Rīga](#) | [LV1046](#)
DDI [+37167804600](#) | bowlero@bowlero.lv | www.bowlero.lv

Anketa

1. Vecums
2. Cik bērni ir ģimenē?
3. Izglītība
 - Pamata
 - Vidējā
 - Augstākā
4. Personīgie ienākumi:
 - Līdz 300 eiro
 - 300- 500 eiro
 - 500-1000 eiro
 - Virs 1000
 - Nevēlos norādīt
5. Cik bieži apmeklējat bērnu pasākumus?
6. Vai jūtaties droši:
 - ļoti droši
 - videji droši
 - pilnīgi nedroši
7. Kādus riskus bērnam saredzat bērnu pasākumā?
 - Saindēšanās
 - Nobiedēts
 - Sasišanās
 - Cits
8. Vai ar kādu risku ir nācies saskarties bērnu pasākuma? (Norādiet ar kādu)
9. Vai organizatoru rīcība bija:
 - Ļoti adekvāta
 - Neadekvāta
10. Kādus ieteikumus drošības uzlabošanai Jūs ieteiktu?

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Novērojuma protokols (Avots: autores apkopojums)

Novērojuma mērķis: Risku noteikšana pasākuma “Kidz” laikā

Novērojuma datums un laiks: 2018. gada 29. un 30. Septembris. No 10:00-18:00

Novērojuma objekts: pasākuma apmeklētāji

Novērojuma vieta: Sky&More

Laiks	Norise	Situācijas apraksts	Secinājumi
2018.gada 29.septembrī, plkst. 13:00	Spēle atradās pārāk tuvu margām, tā rezultātā spēles atribūti krita lejā no otrā stāva.	Pasākumā bērniem bija iespēja izmēģināt dažādas spēles, kuras vairāk bija paredzētas spēlēšanai ārā, piemēram, spēlē ar lielajiem klučiem, bērniem bija jāizveido tornis, lai tas neapgāstos, nebija padomāts par to, ka šī spēle atrodas tuvu kāpņu margām, tā rezultātā ļoti bieži no otrā stāva uz pirmo stāvu krita nost koka kluči. Šo gadījumu, noteikti, var pieskaitīt pie riskiem, jo pastāvēja iespēja, ka šis koka klucis varēja traumēt kādu bērnu.	Šajā gadījumā risks, pastāvēja liels, kāds bērns varēja gūt traumas, organizatori ātri reaģēja, lai šo risku novērstu.
2018.gada 29. Septembrī, plkst. 15:00	Spēle “Biliards” – spēles noteikumi netika saprasti, līdz ar to bērni bumbas daudzja nevis ripināja, izveidojot riska iespējas.	Dārza spēle „Biliards”- šajā spēlē bija izveidots atsevišķs laukums, kurā tika izvietotas vairākas futbola bumbas, šīs spēles noteikumi ir ripinot bumbu, ieripināt kādā no caurumiem. Spēli apmeklēja vienlaicīgi vairāki bērni dažādās vecuma kategorijās. Riska faktors parādījās tajā brīdī, kad bērni šīs bumbas	Organizatori nebija padomājuši par to, lai pie šīs atrakcijas visu laiku atrastos kāda atbildīgā persona. Riska pastāvēja visu, laiku, jo bumbas tika mētātas, spārdītas un daudzītas, lai gan spēles noteikumi to neparedzēja.

		sāka spārdīt ar kājām un neievērot spēles noteikumus, jo pie šīs spēles nebija izvietota atbildīgā persona, kas spēli uzraudzītu.	
2018.gada 30. septembrī Plkst.14:00	Pēc ekspermentu šova, kura laikā tika izmantots šķidrums, tika atstāta slapja grīda, tā rezultātā viens pasākuma apmeklētājs paslīdēja.	Pasākumā ķīmijas ekspermentu šova laikā tika demonstrēti dažādi ekspermentu paraugdemonstrējumi, kuru laikā tika izmantots ūdens un ziepes. Eksperimenti norisinājās veiksmīgi, tāču pēc šova nebija pamanīts, ka grīda ir slapja, līdz ar to viens no pasākuma apmeklētājiem paslīdēja, organizatori ļoti ātri reaģēja un riska cēloni novērsa nekavējoties.	Risks var rasties jebkurā brīdī, pasākuma organizatori, pat nebija iedomājušies, ka varētu notikt šāda riska situācija. Taču, organizatori ļoti ātri reaģēja uz šo situāciju un problēma tika novērsta.

paraksts :

datums:

Pasākuma “Kidz” tame (Avots:Qevents personīgais arhīvs)

Pozīcija/Pakalpojums/Aktivitāte	Skaidrojums	Vienību skaits	Dienu skaits	CENA EUR	KOPĀ EUR
MAKSLINIEKI					
Pasākuma vadītājs	Pasākuma vadītājs	1	2	400,00	800,00
Vokāla grupa	Studijas audzēkņu konkurss	1	1	30,00	30,00
Aktivitātes	2x šovi jeb izrādes 45 min, būvbloku un gaisa lielgabals veidošanas darbnīca	1	1	780,00	780,00
Aktivitātes	Zinātkāres centrs	1	1	700,00	700,00
Popgrupa	Meiteņu Popgrupa	1	1	300,00	300,00
Dj 29.septembrim	Dj muzikālais noformējums 2 dienas	1	2	270,00	540,00
Dzīvnietu nodrošinājums	Nožogojums ar trusiem un maziem dzīvniekiem 2 dienas	1	1	500,00	500,00
FOTOGRĀFS					
Fotogrāfs	Foto reportāža (5h) , bilžu apstrāde	5	1	45,00	225,00
TEHNISKAIS NODROŠINĀJUMS					
Tehniskais nodrošinājums pasākuma laikā	Pasākuma apskalošana, 5 radio mikrofonu dzirdētājiem, skandas, podestūra, monitori, atbildīgais pesonāls.skānotājs, montāža, demontāža	1	2	585,00	1170,00
PAPILDUS NODROŠINĀJUMS					
Aktivitāšu nosaukumu plāksnes	Pasākuma programmas norādes (komoteksa plāksne ar uzlīmes ploteri), kidz zone fona plāksne	1	1	100,00	100,00
Aktivitāšu kartiņas	Aktivitāšu kartiņas, maketa izstrāde un drukā	1	1	175,00	175,00
Dāvanīgas	Dāvanīgas aktivitāšu dalībniekiem	1	2	150,00	300,00
Balonu dekorācijas	Balonu dekorācijas fotosienai un chill out zonai, un teritorijai, uzstādīšana, transports	1	1	350,00	350,00
Foto baneris	Foto banera drukā 3x3m, maketa izveide un press wall sienas konstrukcijas noma	1	1	225,00	225,00
Chill out zona	Pufi, mazie galdīgi, krēslī, paklājs, dekori fotosienai	1	1	280,00	280,00
Aktivitāšu iekārtojums	Galdus un kreslus noma, galdauts, piegāde	1	1	295,00	295,00
AKTIVITĀTES					
Minigolfs	Minigolfa celiņa īre, personāls	1	2	180,00	360,00
Lielas spēles	Lielā dambrete, cirks un jenga	1	2	90,00	180,00
Sejiņu apgleznošana	Sejiņu apgleznošana bērniem + māksliniece	2	1	200,00	400,00
Animatori / zvēriņi	Animatori pasākuma laikā 3 personas	3	2	100,00	600,00
Stafete	Stafetes izveide un vadīšana pasākuma laikā	1	2	100,00	200,00
Radošās darbnīcas	Dažādas radošās darbnīcas- zelta tatto, krogu veidošana, mūzikas instrumentu darbnīca, gleznošanas aktivitāte, personāls	200	2	2,00	800,00
Radio vadāmās mašīnas	Radio vadāmo automašīnu īre un trases noma, personāls	1	1	550,00	550,00
MENEDŽMENTS					
Pasākuma organizēšana	Pasākuma organizēšana, koordinēšana, programmas sastādīšana, transporta izdevumi	1	2	450,00	900,00
Citi izdevumi	Apģērbs, kostīmi, rekvizīti aktivitāšu vadītājiem, transporta izdevumi, grimma mākslinieks	1	2	100,00	200,00
				BEZ PVN (EUR):	10960,00
				PVN 21% (EUR):	2301,60
				SUMMA KOPĀ (EUR):	13261,60

RISKU VADĪBAS ROKASGRĀMATA

Rīga-2018

Saturs

Ievads

Risku definīcija bērnu pasākumos

Risku vadības etapi bērnu pasākumos

Riska līmeņa noteikšana

Risku pārvarēšanas plans

Ieteikumi

Ievads

Pasākumu aģentūra “Qevents” nodarbojās ar dažādu pasākumu organizēšanu tajā skaitā ar bērnu izklaides pasākumu projektu izstrādi. Šajā rokas grāmatā tika izveidota risku vadības stratēģija, kas varēs palīdzēt ne tikai pasākumu aģentūrai “Qevents”, bet arī jebkurai pasākumu aģentūrai kura organizē bērnu izklaides pasākumus. Apkopojuma mērķis ir veicināt izpratni par svarīgiem pasākumiem, kas ir jāveic lai noteiktu, analizētu un mazinātu riskus, pirms tie vēlir izveidojušies. Stratēģijas plāns ir izstrādāts, lai visus vēlamos risku noteikšanas pasākumus, pienākumus un procesus apkopotu vienā pārskatāmā atsauces dokumentā. Tādā veidā sniedzot pasākumu aģentūrai uzskatāmu material, kā cīnīties ar risku iespējamu veidošanos.

Risku vadības rokasgrāmatas mērķis ir mazināt riska rašanās iespējamību un jau savlaicīgi paredzēt iespējamus riskus, ar kuriem var nākties saskarties projekta laikā. Risku vadība sevī iekļauj visus procesus, kas ir saskarsmē ar risku noteikšanu, novērtēšanu un izvērtēšanu. Kā arī ar risku piederības attiecināšanu vai paredzēšanas pasākumiem. Laba risku vadība var samazināt iespējamus draudus, kā arī veicināt pasākuma kvalitāti. Lai riskus novērstu ir jāstrādā komandā, tādējādi, šī rokas grāmata, būs lielisks paraugmateriāls jebkuram projektu dalībniekam, kas iesaistīts bērnu pasākuma organizēšanā.

Risku vadības rokasgrāmatā ir iespējams iepazīties ar bērnu pasākumu riskiem, risku vadības etapiem bērnu pasākumos, kā arī apskatīt iespējamus bērnu pasākumu riskus, risku novēršanas plānu un ieteikumus, kā izvairīties no pašsaprotamiem un neparedzamiem riskiem.

Risku definīcija bērnu pasākumos

Bērni aktīvi piedalās visās spēlēs, gandrīz visi bērni mīl tauriņu sajūtu vēderā, kad viņi saskaras ar kaut ko, ko viņi nezina, viņi vēlas izmēģināt visu jauno un pārbaudīt vai viņiem sanāks. Citiem vārdiem sakot bērni meklē izaicinājumus un ļoti bieži sevi nostāda riska situācijās. Pēdējās desmitgades mūsdienu Rietumu sabiedrība ir pievērsusi arvien lielāku uzmanību bērnu drošībai pasākumos, kurus tie apmeklē. Visā pasaulē ir pastāvējušas debates starp politiķiem, vecākiem un cilvēkiem kuri strādā bērnu aprūpes jomā par to cik lielā mērā ir jāregulē riski, kad bērni apmeklē pasākumus. Pēdējos gados ļoti liels uzsvars tiek likts uz bērnu drošību, jo mēs vēlamies aizsargāt savus bērnus un izvairīties no nopietniem ievainojumiem (Children's risky play in early childhood education and care,2011).

Drošības tiesību akti attiecībā uz bērnu pasākumiem un spēlēm, kuras ir pieejamas šādos pasākumos cenšas regulēt un izvērtēt, kādas aktivitātes piedāvāt bērniem, lai bērni sevi nesavainotu. Pēdējos gados ļoti intensīvi tiek pievērsta liela uzmanība bērnu drošībai, gan vispārīgi, gan attiecībā uz pasākumiem un spēļu veidiem, rotaļu laukumiem, skolām. Lai pasargātu savus bērnus Norvēģijā ieviesa spēļu laukuma aprīkojuma drošības noteikumus. Noteikumu mērķis bija nodrošināt, lai visas publiskās spēles, spēļu laukumu iekārtas darbojās un nebūtu nekādu nepamatotu risku bērniem. Vadoties pēc vispasaules pieņemtām normām arī pasākumu organizatoriem ir

Iespējamais risks bērniem un jauniešiem apmeklējot pasākumus:

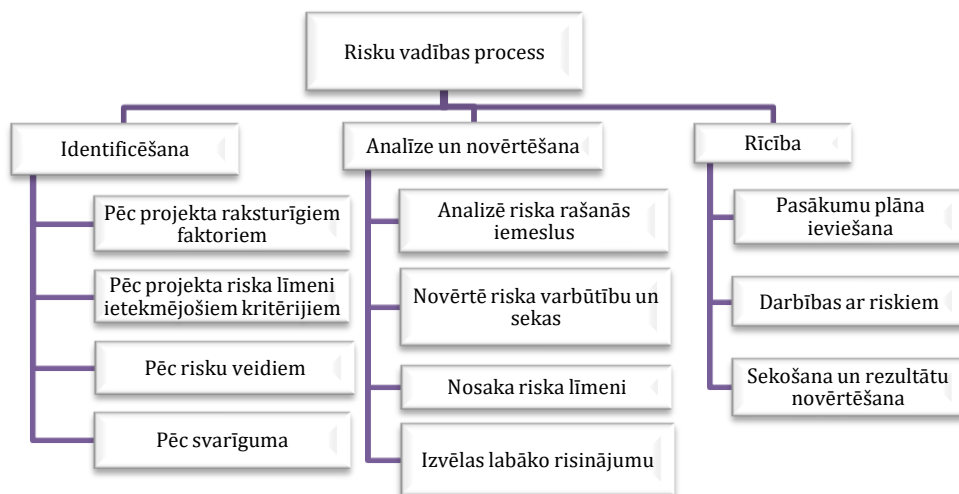
- Bērni, kuri pērk vai patērē alkoholu vai citus cilvēkus, kuri tos pērk,
- Nekorekta uzvedība apmeklējot pasākumu,
- Bērni, kas pakļauti nepiemērotai izklaidei (Piemēram, pasākumā notiek priekšnesums/ spēles, kuras paredzētas pieaugušajiem),
- Bērni, kas ir pakļauti riskam, neaizsargāti un / vai atstāti bez vecāku uzraudzības,
- Bērni, kas iegūst atļauju pasākumiem, kas paredzēti arī pieaugušajiem,
- Bērni, kas iesaistīti neatļautu vielu lietošanā,

- Pasākumi skolas vecumā bērniem un jauniešiem, kuri tiek pavadīti darba dienās ārpus skolas brīvdienām, kas var ietekmēt bērnu apmeklēšanu skolā nākamajā dienā (Children's risky play in early childhood education and care,2011).

Protams, augstāk minētais uzskaitījums ir tikai piemērs, iespējajiem riskiem apmeklējot bērnu pasākums, šie riski var būt trīsreiz vairāk un daudzveidīgāki. Bērni ir diezgan neparedzami līdz ar to risku līmenis bērnu pasākumos noteikti ir lielāks nekā pasākumos, kurus apmeklē pieaugušie. Ja pasākums notiek ārpus telpām, tad nepieciešams apsvērt ārkārtējus laika apstākļus. Piemēram, ilgstoša siltuma iedarbība var izraisīt karstuma dūrienu, dehidratāciju un ārkārtējos gadījumos letālu iznākumu. Ir svarīgi izstrādāt ārkārtas rīcības plānu, taču ir arī svarīgi novērtēt jaunās atrašanās vietas riskus. Ja pasākumā ēdat ēdienu, pārliecinieties, ka esat veicis atbilstošus pasākumus, lai mazinātu traumas vai atbildību. Riski var būt: alerģiskas reakcijas, saindēšanās ar pārtiku, apdegumu traumas. Ja pasākums notiks nepazīstamā vietā ārpus atrašanās vietas, pārliecinieties, ka tiek veikti atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu bērnu drošību. Ja ceļojums ir nepieciešams, pārliecinieties, ka tiek veikti atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka bērni tiek droši transportēti uz pasākumu un no tā. Pasākumā tiek pasniegts alkohols, veiciet papildu piesardzību, lai aizsargātu organizāciju un nodrošinātu dalībnieku drošību, jāuzmana, lai bērni nelietotu alkoholiskos dzērienus. KontROLSaraksts var kalpot kā novērtēšanas atbalsts, lai pieņemtu galvenos lēmumus rīkojot pasākumu. Tas palīdzēs organizācijai pienācīgi sagatavot un saprast saistītos riskus un veikt uz informāciju balstītu riska pārvaldības un lēmumu pieņemšanu (Event risk management,2018). Lai pasākumu aģentūrai izstrādājot bērnu pasākumu projektu nebūtu jāsaskaras ar neparedzētiem riskiem, tālākā grāmatas aprakstā būs izklāstīts kā tos identificēt, izvērtēt un vadīt.

Riska vadības etapi bērnu pasākumos

Lai veiksmīgi izveidotu bērnu pasākumu projektu vispirms projektu vadības komandai ir jāveic kopīga risku vadības procesa analīze. Vispirms ir jāveic risku **identificēšanas** fāze, kuras laikā projektu komanda kopīgi analizē datus un informāciju par bērnu pasākumu, nosaka pasākuma vājās puses un nepilnības (1.att.).

1.att. Risku vadības process (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018)

Nākošais solis ir **Analīze un novērtēšana** tā pievieno iespēju katram no noteiktajiem riskiem novērtējumu, ņemot vērā izklaides pasākuma notikumu procesu, lai samazinātu risku iespējamību. Kā arī analizē riska veidošanās iemeslus, lielākoties visi pasākumu riski ir saistīti savā starpā, protams, veicot bērnu pasākumu, riski var būt specifiskāki. Ir jānovērtē arī iespējamo risku varbūtība un sekas, izvērtējot katru no riskiem, tiem var piešķirt riska līmeni, riska draudus, kā arī iespējamās riska sekas (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).

Rīcība- šajā risku vadības procesā, visa iegūtā informācija ir jāapkopo, jānovērtē un jāizveido pasākuma risku novēršanas plāns.

Veicot bērnu pasākumu izstrādi ir jānosaka iespējamās riskus atbilstoši projektā ieplānotajām aktivitātēm, ņemot vērā šādus projektam raksturīgus faktorus:

1. novitāte

2. iepriekš formulēts mērķis
3. laika norobežotība
4. finanses
5. projekta organizācija
6. kompleksitātes varbūtība
7. juridiskā sadaļa
8. starpdisciplināritāte (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).

Jebkurš pasākums, tai skaitā arī bērnu pasākumi sevī ietver augstāk minētos faktorus, pēc kuriem vadās, lai noteiktu pasākuma projekta riskus.

“Riski tiek sagrupēti pēc to veidiem, lai projekta vadītājs varētu saviem kolēģiem uzticēt pienākumus, lai projekta laikā deliģētās personas varētu izveidot uzdevumus rīksu novēršanai vai samazināšanai.

1. Vadības riski – tie ir riski, kas ietekmē pasākuma projekta vadību, administrācijas darbu un vēlamo laika grafiku, tie var radīt citu risku izveidošanos. Ja, projektu vadītājam nav atbilstošas pieredzes, komanda nespēj sastrādāties, projektu nav izveidojis potenciālais projektu vadītājs, tādēļ pastāv iespēja, ka netiks saprasti projekta mērķi un uzdevumi.
2. Personāla riski – Šie riski attiecas uz projekta iesaistīto personālu, ja personālam nav pietiekošas zināšanas vai iemaņas, vai personāls tiek ļoti bieži mainīts.
3. Finanšu riski – Šie riski ir saistīti ar projektu finansiālo pusi, piemēram, projekta priekšfinansējuma trūkums, nav saprašanas tirgus cenās, nekorekti saplānota finanšu plūsma, kuras dēļ projekta izmaksas var ļoti atšķirties, no iepriekš plānotajām.
4. Īstenošanas riski – Riski rodas, ja process darbojās nepareizi vai nedarbojās vispār, tas var būtiski kavēt projekta izstrādes gaitu, piemēram, tiek veikta nepareiza aktivitāšu izvēle, izveidota neatbilstoša organizatoriskā struktūra, nepareizi definēti uzdevumi.
5. Juridiskie riski – Riski veidojas neievērojot esošos normatīvos riska aktus, netiek ievērotas līgumsaistības, tiek veikta nekorekta iepirkuma procedūras veikšana (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).”

Kad riski ir identificēti ļoti svarīgi ir noteikt riska līmeni. Viena no iespējām, kā to izdarīt ir apskatāma (2.att).

“Varbūtība –projekta īstenošanas laikā iespējamais riska iestāšanās biežums.

Sekas – tās var izpausties kā riska seku ietekme uz projekta īstenošanu kopumā, finanšu un cilvēku resursiem, plānotajām aktivitātēm un citiem projektam raksturīgiem faktoriem. Veicot novērojumu ir jāsaskata projekta struktūra kopumā, jo dažas sekas, kuras sākumā var šķist nenozīmīgas, var izplēsties par ļoti lielām (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).”

Varbūtība	Sekas		
	Nenozīmīgas	Viduvējas	Lielas
Gandrīz droši	Viduvējs	Augsts	Augsts
Iespējams	Zems	Viduvējs	Augsts
Reti	Zems	Viduvējs	Viduvējs

2.att Riska līmeņa noteikšana (Avots: VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018)

“Riska līmenis norāda nepieciešamo reakciju – cik precīzi ir jāizstrādā risku vadības plāns, lai riskus varētu novērst vai samazināt, cik liela un kāda uzmanība ir jāpievērš riska iestāšanās brīdī, kādas ir iespējamās riska īpašības attiecībā uz izstrādāto projektu. Riska noteikšana palīdz koncentrēt projektu vadītāju uzmanību uz augsta līmeņa riskiem, tie palīdz noteikt, kad ir nepieciešama nekavējoša rīcība, kā arī kad jau esošajam rīcības plānam ir jāveic uzlabojumi (VIAA struktūrfondu vadības un kontroles departaments, 2018).” Lai bērnu pasākums izdotos veiksmīgs grāmatas turpinājumā būs iespējams aplūkot detalizētu risku noteikšanas plānu (1.tabula), kā arī būs iespējams apskatīt pasākumu aģentūras “Qevents” risku pārvarēšanas plānu, lai turpmākie pasākumu projekti tiktu izveidoti bez risku ietekmes.

Riska līmeņa noteikšana

Organizējot bērnu vai jebkāda cita veida pasākumu projektu vadītājam vispirms ir jānosaka iespējamie riski, lai to izdarītu atsaucoties uz augstāk minētajām teorētiskajām nostādnēm par bērnu pasākumu risku vadību, tika izveidots riska līmeņa noteikšanas plāns. Riska līmeņa noteikšanā ietilpst **vadības risks, personāla risks, finanšu risks, īstenošanas risks, juridiskais risks**. Šajā apkopojumā, katra no riska fāzēm ir iedalīta sīkāk, lai skaidrāk varētu noteikt riska iespējamās cēloņus.

Vadības risks -izplatītākie riski ir darbinieku nekompetence, komandas nespēja sastrādāties, kā arī projekta laika ierobežojums.

Personāla risks- lielākoties saskaras ar komandas pieredzes trūkumu un darba drošību un kvalitāti.

Finanšu risks- organizējot pasākumus ir jācenšas atrast pēc iespējas izdevīgāks darījums, jo pie šiem riskiem ietilpst nepareizi saplānotu finanšu plūsma, kā arī tirgus cenu nepārzināšana. Lai novērstu šos riskus, būtu ieteicams konsultēties ar grāmatvedi.

Īstenošanas risks- šī sadaļa sevī ietver visvairāk risku, jo tiek apskatīti visi riski, kas rodas plāna realizācijas rezultāta. Juridiskais risks- viens no vissvarīgākajiem riskiem, kurus būtu jāņem vērā ir juridiskās nostājas, katram projektu vadītājam ir jāzina likmi, kas ietver bērnu pasākumu organizēšanu.

Riska līmeņa noteikšana (1.tabula) šis apkopojums ļaus projektu vadītājam izvairīties no nepatīkamiem starpgadījumiem pasākuma laikā vai vismaz paredzēt tos, lai riska iestāšanās brīdi būtu zināšanas par to kā reaģēt šajā situācijā. Protams, šis apkopojums būs lielisks piemērs, pēc kura pasākuma aģentūra “Qevnets” turpmāk varēs veidot risku noteikšanas analīzi, katram no organizētajiem pasākumiem.

1. tabula Riska līmeņa noteikšana (Avots: autores apkopojums)

Riska apraksts	Riska cēloņi	Varbūtība (reti, iespējams, gandrīz droši)	Seku apraksts	Sekas (nenozīmīgas , viduvējas, lielas)	Riska līmenis (zems, viduvējs, augsts)	Darbību apraksts risku novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vadības risks							
vadības komandas nespēja sastrādāties	Dažādu personību saskarsme	Reti	Var radīt nepatīkamu atmosfēru	Viduvējas	Viduvējs	Veidot saliedēšanās pasākumus	Projektu vadītājs
vadības pieredzes trūkums	Brīvprātīgie	Iespējams	Brīvprātīgajam uzdots uzdevums var tikt neizpildīts	Viduvējas	Viduvējs	Izveidot autorlīgumus	Projektu vadītājs
laika ierobežotība	Projekta ieceres īstenošanas un realizācijas laiks ir ierobežots	Iespējams	Daudzas lietas projektu vadītājs var nepaspēt izpildīt	Lielas	Augsts	Sadalīt darbu sarakstu, nostādīt prioritātes	Projektu vadītājs
izmaiņas laika grafikā	Kāds no projekta paredzētajiem plāna punktiem var nerealizēties, kā iecerēts	Iespējams	Tas var ietekmēt projekta realizācijas dienu	Viduvējas	Augsts	Laika grafiks ir jāuztver nopietni, jāseko līdzi termiņiem	Projektu vadītājs
Personāla risks							
personāla pieredzes trūkums	Tiek pieņemts darbā nekompetents brīvprātīgais	Reti	Brīvprātīgais var izraisīt kvalitātes trūkumu pasākuma dienā	Viduvējas	Viduvējs	Projektu vadītājam rūpīgi jāizvērtē brīvprātīga kompetence darbā	Projektu vadītājs
personāla atbildība par veicamo darbu un tā izpildes kvalitāti	Kads no personāla nav ievērojis	Iespējams	Tas var atspoguļoties projekta laikā un	Viduvējas	Zems	Katram ir jāuzņemās atbildība par savu paveikto	Projektu vadītājs

	kvalitāti		kāds no pasākuma apmeklētājiem kvalitātes trūkumu var pamanīt			darbu	
darba drošības neievērošana	Kāds no darbiniekiem ir rīkojies pārgalvīgi	Reti	Var notikt nelaimes gadījums	Lielas	Augsts	Darbiniekiem reizi gadā likt iziet kursus par darba drošību	Projektu vadītājs
Finanšu risks							
nepareizi saplānota finanšu plūsma	Organizējot pasākumu tika izvēlētas pārāk dārgas atrakcijas, kas pārsniedz budžetu	Reti	Projektu vadītājam var nākties lūgt financejumu, vai meklēt kādu lētāku izklaid, kas atbilst tāmei	Viduvējas	Viduvējas	Grāmatvedim ir jāuzmana visas izmaksas un jābrīdina projektu vadītājs	Grāmatvedis
tirgus cenu nepārzināšana	Šādas kļūdas visbiežāk pieļauj jauni projektu vadītāji, kuri tikai nesen ir sākuši strādāt	Iespējams	Veidojot projektu pastāv iespēja, ka projekta budžets tiks pārsniegts	Nenožīmīgas	Zemas	Vispirms konsultēties ar kādu pieredzējušu projektu vadītāju, pirms pieņemt lēmumu	Grāmatvedi/ Projektu vadītājs
finansējuma neatbilstība aktivitātēm	Tiek izvēla aktivitāte ar nepiemērotu cenas kategoriju	Reti	Projektu finansētājiem šāda rīcība var šķist izšķērdīga	Viduvējs	Viduvējs	Projektu vadītājam vispirms ir jāpārlicinās vai aktivitātes cena ir atbilstoša tirgum	Grāmatvedis/ Projektu vadītājs
Īstenošanas risks							
neprecīza/nelogiska aktivitāšu plānošana	Projektu vadītājs ir sastādījis nesaprotamu projekta programmu	Iespējams	Šāda rīcība var ietekmēt visu projektu kopumā	Lielas	Augstas	Pēc programmas izstrādes, šī programma ir sīki jāizrunā ar citiem projektu dalībniekiem	Projektu vadītājs
sadarbības partneru nekonsekvence	Par sadarbības partneri kļūst	Iespējams	Tas var ietekmēt projekta vizuālo noformējumu, ja	Viduvējas	Viduvējas	Izstrādāt līgumu, kurā tiek aprakstītas abu	Projektu vadītājs

	iepriekš izrunājot abu pušu vajadības, nesaskaņas var rasties, ja kāds neievēro nosepto līgumu		sadarbībs partneris atbild par to. Kā arī tas var ietekmēt financejumu			pušu pienākumi un sekas, ja tos neievēro	
neprecīzi/neskaidri definēti uzdevumi	Projektu vadītājs, vai kāda cita atbildīgā persona nav izkaidrojusi kārtīgi uzdoto uzdevumu	Iespējams	Tas var radīt problēmas projekta izstrādē, kā arī realizācija	Lielas	Augstas	Katram no projektā iesaistītajām personām ir jāņem vērā informāciju nodot kvalitatīvu un saprotamu	Projektu vadītājs/ Komanda
slikts informācijas nodrošinājums	Pirms projekta realizācijas ir izveidota reklāma, kas nav izpildījusi savas funkcijas	Iespējams	Ja reklāma nav sasniegusi vajadzīgo auditoriju vai pietiekamu skaitu, projekts var neizdoties	Lielas	Augstas	Pirms izvietot reklāmu pārliecināties vai reklāma ir izvietota pareizajai mērķauditorijai un cik daudz cilvēkus tā sasniegs	Projektu vadītājs
nepietiekama informācijas drošība	Kāds no darbiniekiem ir izpaudis kādu no projekta konfidencialitātes informācijas aspektiem	Iespējams	Šāda rīcība var ietekmēt projekta vadītāju	Lielas	Augstas	Projektu vadītājam līgumā ir jāpiemin punkts par informācijas konfidencialitāti	Projektu vadītājs
atpazīstamība tehnoloģiju jomā	Izvēloties novecojušu tehnoloģiju vienmēr pastāv risks,	Iespējams	Tas var ietekmēt projekta vizuālo noformējumu un kvalitāti kopumā	Vidējas	Vidējas	Izvēlēties kvalitatīvu un jau pārbaudītu tehnoloģiju	Projektu vadītājs/ Atbildīgā persona par tehnoloģisko

	ka tehnoloģija var radīt nekvalitatīvu skaņu vai apgaismojumu						nodrošinājumu
transporta pakalpojumu problēmas	Projekta norises vietā nav pietikami liela iespēja kur novietot automašīnu vai arī nekursē sabiedriskais transports	Iespējams	Šāda rīcība var ietekmēt pasākuma apmeklētāju ērtības	Vidējas	Vidējas	Izvērtēt projekta norises vietu, vai tā ir atbilstoša cilvēku plūsmai, vajadzības gadījumā nodrošināt transportu	Projektu vadītājs
Juridiskais risks							
likumdošanas maiņa	Projektu vadītājs iepriekš nav apskatījis likumdošanu	Iespējams	Ja likumdošana tiek parkapta, projekta darbība var tikt pārtraukta	Liela	Augsta	Izvērtēt vai projektu ietekmē likumdošana un kāda tā ir	Projektu vadītājs
līgumsaistību neievērošana	Kāda no sadarbības pusēm parkap līguma noteikumus	Iespējams	Vienozīmīgi var ietekmēt projekta izstrādi un realizāciju	Liela	Augsta	Projektu vadītājam ir jāizvērtē vai turpināt sadarbību ar līguma neievērotāju	Projektu vadītājs
nepareiza iepirkuma procedūras veikšana	Projektu vadītājs ir veicis iepirkuma veikšanu, kas neatbilsts likumdošanai	Reti	Iegādājoties iepirkumus nepareizā izpratnē var rasties problēmas ar likumu un turpmāku projekta izstrādi	Vidējas	Vidējas	Pirms veikt iepirkumus ir jāpārlicinās vai tie tiek veikti atbilstoši likuma normām	Projektu vadītājs

Apkopojot visus iespējamos riskus var secināt, ka vislielākā atbildība par riskiem projekta laikā ir jāuzņemas projektu vadītājam. (1.tabula) tika izveidota, lai varētu noteikti visus iespējamos riskus organizējot bērnu pasākumu, kā arī lai projektu vadītājs varētu uzticēt citiem darbiniekiem pienākumus, lai deliģētās personas varētu izveidot risku novēršanas plānu katram riskam, kas uzskatāms par apdraudējumu. Šāda veida risku noteikšana ir uzskatāma, par lielisku ieguldījumu katrā projektā, jo izstrādājot šo plānu, iepriekš tiek apzināti riski un komanda tiek sagatavota, ja riski tiešām realizējās.

Veicot riska līmeņa noteikšanu, lielāka uzmanība ir jāpievērš kolonai, kurā apzīmē **riska līmeni**. Šajās kolonās tiek atzīmēta iespējamā riska līmeņa intensitāte, tā var būt (zema, viduvēja, augsta). Pēc šiem rādītājiem projektu vadītājs un viņa komanda var izvērtēt, cik lielu uzmanību ir jāpievērš šim konkrētajam risku cēlonim. Piemēram, (1.tabula) ar zemu riska līmeni tika apzīmēti divi iespējamie riski, ar vidēju līmeni atzīmēti astoņi iespējamie riski, taču ar augstu riska līmeni tika atzīmēti deviņi iespējamie riski.

Riska apraksta sadaļā **vadības risks**, organizācijai noteikti vajadzētu pievērst uzmanību laika ierobežotībai un izmaiņām laika grafikā. Šie riski var būtiski ietekmēt pasākuma realizāciju, neapmierināti var būt gan projekta finansētāji, gan apmeklētāji, radot sliktu piemēru par pasākumu aģentūru.

Sadaļa **personāla risks**, pasākuma aģentūrai būtu jāpievērš uzmanība personāla pieredzes trūkumam un darba drošībai. Organizējot bērnu vai jebkurus citus pasākumus, liela nozīme ir pieredzei, ja organizēšanā iesaistās nepieredzējuši darbinieki, tad projektu vadītājam ir jāuzmana šī persona. Kā arī organizējot bērnu pasākumus ļoti svarīgi vērā ņemt ir darba drošību, ir jāveic pilnībā visi drošības pasākumi, lai uzlabotu pasākuma kvalitāti un neveicinātu risku iespējamību.

Risku sadaļā **finanšu risks**, lielāka uzmanība ir jāpievērš nepareizi saplānotai finanšu plūsmai, ja projektu vadītājs nepareizi veic budžeta sadali, tas var ietekmēt visu pasākumu kopumā, pasākumam var zust kvalitāte, kā arī finansētājs, iespējams, vairs nevēlēsies sadarboties ar šo konkurēto pasākumu aģentūru.

Īstenošanas risks- šajā sadaļā noteikti uzmanība ir jāpievērš tieši pasākuma programmas izveidei, nepareizi definētiem uzdevumiem, sliktam informācijas nodrošinājumam. Organizējot bērnu pasākumu ir jāapzinas vai izvēlētas aktivitātes būs piemērotas bērniem, vai nepastāv savainošanās risks, kā arī vai aktivitātēm nav paredzēts vecuma ierobežojums. Nepareizi definēti

uzdevumi, mēdz būt viens no lielākajiem riskiem, ja projektu vadītājs, vai kāda cita atbildīgā persona ir nodevusi nekorktu informāciju, tas var ietekmēt visu projekta kopējo izstrādi. Slikta informācijas nodrošināšana, jeb neizdevusies reklāma. Apzinoties, to ka tiek organizēts bērnu pasākums, projekta vadītājam ir jāsaprot, ar kādām reklāmām var sasniegt tieši vēlamo mērķauditoriju. Kā arī reklāma ir jāizveido, tā lai tā piesaistīnu ne tikai pieaugušos bet tieši bērnus.

Protams, organizējot pasākumu ir jāapzinas arī **Juridiskie riski**, pasākumu organizatoram būtu jāpārzin likumi, it īpaši, ja tiek veidoti bērnu pasākumi. Jo pakļaujot bērnu riskam, pēc likuma sekas var būt daudz nopietnākas.

Katrai pasākumu aģentūrai būtu ieteicams izstrādāt šāda veida riska noteikšanas tabulu, lai varētu konkurētāk noteikt visus iespējamus riskus, ar kuriem pastāv iespēja saskarties organizējot bērnu pasākumus. Lai iegūtu uzskatāmāku informāciju par bērnu pasākuma riskiem, šī darba apkopojuma, nākošajā sadaļā būs iespējams aplūkot risku pārvarēšanas plānu.

Risku pārvarēšanas plāns

Izanalizējot pieejamos teorijas materiālus par riskiem un pasākumu kultūru, apkopojot iegūto informāciju no teorijas, intervijas analīzes, kā arī pasākumu apmeklētāju anketēšanas rezultātiem, tika apkopoti riski, kuri var iespaidot jebkuru bērnu pasākumu, kā arī tabulā ir aplūkojams pasākuma plans risku novēršanai vai samazināšanai (2.tabula).

2. tabula Bērnu pasākuma risku pārvarēšanas plāns (Avots: autores apkopojums)

Riska apraksts	Iestāšanās aprēķins (1-5)	Riska līmenis	Pasākumu plāns riska novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona
Apmeklējums	Ietekme - 5 Iespējamība - 4 Laiks - 2 Rezultāts = 40	Vidējs	Projektu vadītājam ir jāapzinās pasākuma apmeklāju daudzums. Lai pasākums būtu apmeklēts projektu vadītājam iepriekš ir jāviec pasākuma reklamēšana.	Projektu vadītājs
Saindēšanās	Ietekme - 4 Iespējamība - 2 Laiks - 2 Rezultāts = 16	Zems	Saindēšanās, protams, viemēr pastāv kā varbūtība, tācu pirms pasākuma ir jāparūpējas par to, lai pasākuma laikā tads risks nenotiktu. Jāizveido vienādas vadlīnijas, kā rīkoties, kad pastāv saindēšanās varbūtība	Projektu vadītājs+ Dalībnieki
Tehniskās nodrošinājums	Ietekme - 5 Iespējamība - 4 Laiks - 3 Rezultāts = 60	Vidējs	Pasākuma laikā var tikt izmantotas elektroierīces, tādēļ ir jānodrošinās, lai vis darbotos un tas nesagādātu apmeklētājiem nepatīkamas emocijas.	Projektu vadītājs
Cilvēku plūsma	Ietekme - 3 Iespējamība - 3 Laiks - 2 Rezultāts = 18	Vidējs	Organizatoram ir jāuzrauga, lai pasākuma laikā neveidotos rindas pie izkaides punktiem, jānodrošina papildus atbildīgais personāls.	Projektu vadītājs
Nelaiemes gadījums	Ietekme-4 Iespējamība- 4 Laiks- 2 Rezultāts= 32	Vidējs	Nelaiemes gadījums var notikt, jebkurā brīdī. Organizatoram ir jābūt gatavam sniegt ātro palīdzību vai sazināties ar speciālistiem.	Projektu vadītājs

Neatbilstošas aktivitātes	Ietekme-2 Iespējamība-4 Laiks- 3 Rezultāts=24	Vidējs	Ļoti bieži bērnu pasākumos mērķauditorija ir no 1-18 gadiem, tādēļ organizatoriem ir jāpieskata, lai atrakcijas izmanto tāda vecuma bērni, kurām tās ir paredzētas.	Personāls
--------------------------------------	---	---------------	---	-----------

Pēc iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka projektu vadītājam ir jāpievērš lielāka uzmanība tehniskajam nodrošinājumam, apmeklējumam, nelaimes gadījumiem. Tehniskais nodrošinājums var pievilt ik vienu no projektu vadītājiem, tādēļ jau iepriekš ir jāparūpējas par to, lai risku varētu operatīvi novērst. Piemēram, pasākuma “Kidz” laikā meiteņu grupai “Nado” uz skatuves bija paredzēti seši mikrofoni ar statīviem, īsi pirms uzstāšanās tika konstatēts, ka divi no mikrofoniem nedarbojās, taču organizatori ātri reaģēja un aizņēmas mikrofonus no Rīgas DJ skolas, kas netālu apmācīja bērnus DJ mākslā. Šī situācija parāda to, ka organizatoriem vienmēr ir jābūt gataviem uz jebkāda veida riska situāciju un jābūt gataviem to ātri novērst. Apmeklējums ir ļoti svarīgs jebkurā pasākumā. Pasākuma organizatoriem ir jānodrošina pasākuma reklāma, taču ir jāapzinās cik liels varētu būt apmeklētāju skaits, lai nerastos risks, ka pasākumā visiem nepietiek vietas un apmeklētājiem ir jāgaida garās rindās, lai piedalītos aktivitātēs. Protams, viens no lielākajiem riskiem pasākumos ir nelaimes gadījums. Šis vārdu definējums ir raksturots visai skarbi, taču tas var iedalīties bīstamības skala no 1-10, piemēram, pie nelaimes gadījuma ir pieskaitāms, bērns kurš pakrīt un sasit celi, vai sagriežas ar kādu asu priekšmetu. Taču, lai arī kāds būtu nelaimes gadījums organizatoriem ir nekavējoties jāreaģē un jāpalīdz pasākuma apmeklētājam. Protams, organizatoriem būtu ieteicams, šo risku novērst tā lai to pamana pēc iespējas mazāk apmeklētāju, lai nekaitētu pasākuma un aģentūras tālākajai publicitātei. Visi riski, kas ir apkopoti tabulā ir tikai neliela daļa no riskiem, kas var notikt bērnu pasākuma laikā, šajā apkopojumā ir redzami riski ar kuriem pasākuma organizatoriem nākas saskarties visbiežāk.

Ieteikumi bērnu izklaides pasākumu risku novēršanai

Projektu vadītājam, kurš organizē bērnu pasākumus, risku vadībai ir jāpievērš īpaša uzmanība, jo organizējot šāda veida pasākumus riski var būt daudz un dažādi. Šajā sadaļā darba autore ir apkopojusi izpaltītākos riskus ar kuriem nākas saskarties pasākuma laikā, lai labāk izprastu šos riskus tiek apskatīta Latvijas likumdošana, kā arī aprakstīts rīcības plāns kā rīkoties, ja ir iestājusies riska situācija.

Visizplatītākie riski bērnu izklaides pasākumos:

Saindēšanās – “5.pants (1) Droša prece ir jebkura prece, kas normālos vai paredzamos lietošanas apstākļos, arī paredzamajā lietošanas laikā un — attiecīgā gadījumā — pakalpojuma sastāvā, ievērojot uzstādīšanas un uzturēšanas prasības, nerada risku vai rada tādu minimālu ar preces lietošanu saistītu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma, cilvēka dzīvības, veselības un personas mantas, kā arī vides aizsardzības līmenim, ņemot vērā vai ir kādas kategorijas personas, it īpaši bērni un gados veci cilvēki, kas, lietojot preci, var tikt apdraudētas“(Preču un pakalpojumu drošuma likums,2018). Nopietnas saaindēšanās gadījumā, nekavējoties ir jāizsauc ātrā palīdzība zvanot uz 113, gaidot ātro palīdzību ir jānoskaidro, kas ir saindēšanās cēlonis, lai varētu informēt mediķus, kā arī , lai riska cēlonis tiktu novērsts un neapdraudētu citus pasākuma apmeklētājus. Ja, saindēšanās nav nopietna, tad bērnam ir jādod dzert ļoti daudz šķidrumus, lai organisms ātrāk atbrīvotos no saindēšanās cēloņa, protams, vislabāk to darīt vispirms precizējot ar medicīnas darbiniekiem.

Saules apdegums- Visātrāk saules apdegumus gūst bērni ar gaišu ādas un matu krāsu, bērna āda sāk apdegt aptuveni pēc 5-10 minūtēm uzturoties saulē, ja nau iepriekš uzklāt aizsargkrēms. Visbiežāk saules apdegumi skar tās vietas, kuras neklāj aizsargkrēms, – ceļu locītavu aizmugure, ausis, acu zona, arī kakla daļa, ja to nenosedz cepures pagarinājums. (Droša sauļošanās etiķete, 2016). Bērna āda ir daudz plānāka nekā pieaugušo līdz ar to pastāv lielāks risks iegūt saules apdegumu. Ja, pasākums norisinās ārā un ir gaidāma augsta gaisa temperatūra pasākuma organizatoriem ir jāparūpējās, par to, lai pasākuma, laikā būtu iespēja paslēpties no saules (nojumes, teltis, saulesargi), kā arī pasākuma laikā ir jānodrošina ūdens un sauļošanās krēms, vai sniegt pasākuma apmeklētājiem iespēja to iegādāties. Protams, ja tiek pamanīt, ka bērnam ir gūts saules apdegums, tad nekavējoties ir jāizsauc ātrā palīdzība.

Galvas reiboņi – Ja, pasākums notiek iekštelpās un ir gaidāms liels apmeklētāju skaits, tad pasākuma organizatoriem ir jānodrošina, telpu ventilācija, lai visu laiku cirkulētu svaigs gaiss, tā rezultātā izvairītos no riska, ka bērniem var sākties galvas reiboņi. Kā arī pasākuma laikā bērniem ir jānodrošina ūdens.

Traumas – Bērnu izklaides pasākumos bieži nākas saskarties ar gadījumiem, kad bērns pakrīt, paklūp, sasiņās, saskrāpējas u.t.t. Organizatoriem, jāparūpējas par to, lai tuvumā būtu pirmās palīdzības kaste, lai nepieciešamības gadījumā, to varētu arī ātri izmantot. Ja, iegūta trauma ir nopietna tad, protams, nekavējoties ir jāizsauc ātrā palīdzība, zvanot uz 113. Lai šajā pasākumā neizveidotos vēl vairāk šādi riski, organizatoriem ir jānoskaidro, kas bija riska cēlonis un uzreiz, tas ir jānovērš, lai tas vairs neatkārtotos.

Psiholoģiska/fiziska ietekme – „Bērnu tiesību aizsardzības likums ir definējis jēdzienu emocionāla vardarbība – bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai). Tātad būtisks faktors ir ne tikai veiktās prettiesiskās darbības tiešums un tiešais nodoms, jo konkrētajā situācijā it kā pret bērnu tieša vardarbība ar nodomu netiek vērsta, bet arī kaitīgās sekas, kas konkrēto darbību rezultātā varētu rasties bērna garīgajai attīstībai“(Emocionāla vardarbība pret bērnu,2006). Bērnu pasākumi mēdz būt dažādi, kā arī pasākuma mērķauditorija. Bērnu vecākiem, kā arī organizatoriem un citiem pasākuma apmeklētājiem ir jāuzmana, lai neziveidotos konflikta situācijas bērnu starpā, jo bieži vien dažāda vecumā bērni nespēj valdīt par savām emocijām un mēdz citus bērnus iespaidot ar nelabvēlīgiem vārdiem. Tas pats attiecas uz situācijām, kad tiek izmanota arī fiziska iejaukšanās un bērns tiek aizskarts fiziski, tad organizatoriem ir jārīkojas nekavējoties un šis riska cēlonis ir jānovērš, ja vecāki šajā insidenta brīdī nav atradušies tuvumā, viņi par to ir jāinformē nekavējoties.

Apmaldījies bērns - 50. Pants (4) Publiska pasākuma organizatoram, kas konstatē, ka šajā pasākumā bērns ir apmaldījies vai pamests, vai atrodas tādos apstākļos, kas apdraud viņa drošību vai veselību, par to jāinformē bērna vecāki vai viņu aizstājēji, bet, ja tas nav iespējams, — policija(Bērnu tiesību aizsardzības likums,2018). Jebkurā gadījumā, ja radušās aizdomas, ka bērns varētu būt apmaldījies, tad pasākuma organizatoriem ir jādara viss, lai pēc iespējas ātrāk bērna aizbildņi atrastos.

Atbilstošas aktivitātes - lai izvairītos no liekiem riska draudiem organizatoriem ir jāpārlicinās, vai pasākumā izmantotās aktivitātes izmanto atbilstoša vecuma bērni. Šīs aktivitātes noteikti, visu laiku ir jāuzmana, lai neveidotos pārpartumi, strīdi un traumas, kā arī lai netiktu bojāts inventārs. Pie katras no aktivitātēm, noteikti ir jābūt vienai atbildīgajai personai, kas visu uzmana.

Tehniskais novietojums – Lai izvairītos no jebkāda veida traumām, pasākuma organizatoriem ir jāpārūpējas par to, lai pasākuma laikā izmantotās tehnoloģijas un atribūti atrastos tiem paredzētajās vietās, kā arī lai visas nepilnības, asi stūri, vadi, tiktu novietoti tā, lai tie nebūtu pieejami nevienam pasākuma apmeklētājam.

Cilvēku plūsma – Liela pasākuma apmeklētības arī tiek uzskatīta par risku, tādēļ pasākuma organizatoriem ir jāuzmana cilvēku plūsma, lai neveidotos drūzmēšanās. Lai šis risks tiktu novērsts, pasākuma organizatoriem jau projekta sākumā ir jāapzinās iespējamais apmeklētāju skaits, kā arī jāizveido pasākuma plāns un programma tā, lai pasākuma apmeklētājus nezurunātu viena aktivitāte vienālicīgi, tādā veidā cilvēku plūsma tiks novirzīta vairākos virzienos.

Nelabvēlīgu vielu lietošana- „Par alkoholisko dzērienu vai citu apreibinošo vielu lietošanu vai atrašanos alkoholisko dzērienu vai citu apreibinošo vielu ietekmē, ja to izdarījis nepilngadīgais, - izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu kā arī par to tiek informēti bērna vecāki“(Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss, 2018). Šāda veida risks, protams, nav paredzams visos bērnu pasākumos, taču tas ir iespējams, ja šo pasākumu apmeklē plašāka mērķauditorija. Ja, ir aizdomas par šāda veida darbībām pasākumā, tad ir jānodrošina apsardze, kas to uzmanītu. Kā arī, ja pasākumā laikā tiek piekļestas nepilngadīgās personas, kas lieto nelabvēlīgas lietas ir jāsaazinās ar pašvaldības policiju, kas savukārt rīkosies tālāk un informēs bērnu vecākus. No šī riska, pasākuma organizatoriem ir īpaši jāuzmanās, jo šāda veida risks var ietekmēt ne tikai pasākuma reputāciju, bet arī izraisīt likuma problēmas pasākuma organizatoriem.

Augstāk minētie riski ir tikai neliela daļa no riskiem, kas var izveidoties bērnu pasākumos. Rokasgrāmatā izveidotais apkopojums palīdzēs jebkurai pasākumu aģentūrai un projektu vadītājam izveidot lielisku bērnu izklaides pasākumu, bez nepatīkamiem sarežģījumiem. Protams, nav izslēgts, ka riski var rasties jebkurā gadījumā, taču augstāk minētā pieredze palīdzēs projektu vadītājam apzināties un noteikt iespējamos riskus un sagatavoties riskiem, ja tie notiek.

Galvojums

Ar šo es galvoju, ka bakalaura darbs “Bērnu izklaides pasākumu rīks vadība un pinveidošanas iespējas”

ir izstrādāts patstāvīgi, tajā nav pieļauts citu personu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums vai plāgiāts – citas personas radošās darbības rezultātu tālākā paušana savā vārdā. No citiem avotiem ņemtajiem darbiem, definējumiem un citātiem darbā ir uzrādītas atsauces. Izmantoti citu autoru pētījumu rezultāti un datu avoti ir norādīti atsaucēs. Darbs nekad nav publicēts un pirmo reizi tiek iesniegts aizstāvēšanai

_____ komisijā.

(norādīt komisijas veidu: Valsts noslēguma pārbaudījuma komisija, Studiju darbu aizstāvēšanas komisija, Projekta darbu aizstāvēšanas komisija)

Apliecinu, ka EKA *Moodle* sistēmā augšupielādētā darba teksts ir identisks papīra formātā iesniegtā darba tekstam.

_____ / _____ /

(studenta paraksts)

(vārds, uzvārds)